

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
473

Subotica, 20. travnja 2012. Cijena 50 dinara

STOTA OBLJETNICA ROĐENJA ANTE JAKŠIĆ

DSHV U KAMPANJI

POLJOPRIVREDNICI
NAJAVILI BLOKADU

POTRAŽNJA ZA ORANICAMA
VEĆA OD PONUDE

INTERVJU
MILE ANTIĆ

SUBOTICAGAS

Јавно комунално предузеће “Суботицагас” - Суботица

Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat - Szabadka

Javno komunalno poduzeće “Suboticaplin” - Subotica

24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

Dežurna služba: 024/641-211

Energetska platna kartica

ŠTEDI NOVAC I ENERGIJU

infoTelefon
021 488 4452
www.rbv.rs

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

SGINTERNET

brz

moćan

stabilan

jeftin

prvi u
gradu

KAKO ODOLJETI?

24000 SUBOTICA, KARADORDEV PUT 2 TEL: 024 555-465

JÖVÖ

VODA POWER

ENERGIA

WATER

BUDUĆNOST

VÍZ FUTURE

ENERGIJA

JKP Vodovod i Kanalizacija
Subotica

Nikad dosta

Otkada je počelo podnošenje dokumentacije za vraćanje oduzete imovine, Pošta Srbije primila je 1.174 zahtjeva i to najviše u Novom Sadu, a svakodnevno se zakaže između 40 i 50 termina za predaju dokumenata, prenijeli su mediji krajem prošlog tjedna. Agencija za restituciju počela je zakazivati rasprave, a prva rješenja trebala bi biti donesena u sljedećih nekoliko dana. Predstavnici Agencije za restituciju kažu kako su pristigli predmeti u obradi i da će nastojati najprije rješavati lakše, a potom i složenije predmete, dok građani koji trebaju dopuniti već predani zahtjev to mogu učiniti početkom svibnja.

Iz Mreže za restituciju pak poručuju kako ne treba žuriti s podnošenjem zahtjeva, ali treba žuriti s prikupljanjem cjelokupne dokumentacije. U razgovoru za HR predsjednik ove Mreže Mile Antić kaže kako ne treba žuriti s podnošenjem zahtjeva zbog nekoliko razloga. Prvi, jer je Zakon o povratu imovine i obeštećenju izuzetno rigorozan dok su, s druge strane, procedure nedorečene, a u usvojenom Pravilniku su napravljeni ozbiljni propusti koji mogu dovesti ljude u zabludu do te mjere da njihovi zahtjevi budu odbačeni. Antić, zasad ne znamo da li s razlogom, očekuje da će nakon izbora neka nova, odgovornija Vlada, u okviru pregovora s EU, po hitnoj proceduri uskladiti Zakon o javnoj svojini, Zakon o planiranju i izgradnji i Zakon o restituciji, čime bi se omogućilo da se državna imovina popiše i da se raspodjeljuje prije svega onima od kojih je oduzeta. Postojeći pak Zakon, kaže Antić, treba koristiti u smislu zabrane prometa nekretninama i to kroz podnošenje zahtjeva za imovinu koja se može vratiti, prije svega, u naturi. Jer, čini se, ni poslije 70 godina otkada je nasilno oduzeta imovina, pa i nakon donošenja novog Zakona otimanje tuđe imovine ne prestaje. Samo se sada to naziva drukčije i koriste se druge metode, a opravdava se općim dobrom, kao i nekoć. Nikad im dosta.

J. D.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Nastavak prosvjeda poljoprivrednika
HLADNI PAT.....6

TEMA

Knjiga Tomislava Žigmanova predstavljena u Novom Sadu
NI DAN-DANAS SE RAZDANILO NIJE.....8-9

Lozika Jaramazović, predsjednica vijećničke skupine DSHV-a

BOLJI DANI ZA SUBOTICU TEK DOLAZE.....18-19

INTERVJU

Mile Antić, predsjednik Mreže za restituciju

PRAVIČNA RESTITUCIJA UVJET ZA PRAVU PRIVATIZACIJU.....12-13

SUBOTICA

Inicijativa: sindikalna stolica u gradskoj skupštini

O PROBLEMIMA RADNIKA ZA SKUPŠTINSKOM GOVORNICOM.....20-21

DOPISNICI

Potražnja za oranicama u Somboru veća od ponude

JUTRO ORANICE U SOMBORU I DO 5.000 EURA.....24-25

Nemilosrdne igre s malim poljoprivrednim proizvođačima

TRŽIŠTEM GAZDUJU NAKUPCI.....26-27

KULTURA

Sto godina od rođenja Ante Jakšića

KNJIŽEVNIK INSPIRIRAN ZAVIČAJEM I KATOLIČANSTVOM.....32-34

SPORT

Ladislav Demeter, teniski trener TK Spartak

LIJEPA TENISKA BUDUĆNOST...49

NEZADOVOLJNI POLJOPRIVREDNICI I MINISTARSTVO NASTAVAK PROSVJEDA IŠČEKUJU UKOPANI U ISPRAVNOST VLASTITIH UVJERENJA

Hladni pat

Mjera o avansnoj isplati poticaja i posjeti ministrovih savjetnika poljoprivrednicima u namjeri da ih odgovore od prosvjeda dodatno iziritirali poljoprivrednike i učvrstili ih u stavu da 25. travnja ispune ono što su obećali – blokadu cesta u Vojvodini!

Igra nerava, bar ona »kabinet-ska«, polako se bliži kraju, a njezin nastavak, po svemu sudeći, odvijat će se na cestama Vojvodine i Srbije. Nakon što je dobar dio poljoprivrednika iziritirao uredbom o poticajima po količini proizvedene robe ministar poljoprivrede i trgovine *Dušan Petrović* donio je prije dva tjedna odluku o »avansnoj isplati poticaja«, koja je na snagu stupila u utorak, 17. travnja, s rokom podnošenja zahtjeva do 10. svibnja. Ta mjera – kojom se potiče proizvodnja žitarica u iznosu od 1500 dinara po hektaru, industrijskog bilja 4000, a krumpira 2500 dinara na istoj površini, i za koju će biti izdvojeno tri milijarde dinara – nije, međutim, kod druge strane postigla željeni učinak, jer su nezadovoljni poljoprivrednici promptno reagirali, najavljujući 25. travnja početak blokada cesta u Vojvodini. Zauzet javnim nastupima, u kojima je gledateljima objašnjavao sve prednosti mjera koje je donio, ministar je prošlog tjedna razaslao svoje savjetnike po Vojvodini da to isto učine na imanjima poljoprivrednika koji su sudjelovali na prosvjedima od 29. do 31. ožujka ove godine.

TUPLJENJE VREMENA

Jedan od njih je i *Nebojša Radnić* iz Starog Žednika, koji nam je potvrdio da je prošlog četvrtka ugostio nezvane savjetnike iz Ministarstva poljoprivrede i trgovine. Kako kaže, tom su mu prigodom ljubazno pokušali objasniti da je najnovija mjera Ministarstva najbolja upravo za

njega, ujedno ga pokušavajući odvratiti od sudjelovanja na blokadama 25. travnja. Sudeći po njegovim riječima, pogriješili su adresu, jer je Radnić odlučan da ovom vrstom prosvjeda istjera ono za što se zalagao i prošle godine: poticaje po hektaru. Nebojša Radnić, međutim, nije jedini prosvjednik čija je adresa (vjerojatno zahvaljujući jednom drugom ministarstvu) poznata Ministarstvu poljoprivrede. Član organizacijskog odbora ovog i mnogih ranijih prosvjeda *Miroslav Ivković* kaže kako se samo njemu s istom pričom javilo šestorica poljoprivrednika iz drugih krajeva Vojvodine, dodajući da je čuo kako ministri savjetnici već danima idu po Srbiji, ponavljajući ratarima službenu verziju o ispravnosti donijetih mjera.

Miroslav Ivković ističe kako i mjera o avansnoj isplati poticaja i seoski turizam savjetnika imaju za cilj otupljivanje oštrice prosvjeda i pokušaj jeftinog potkupljivanja poljoprivrednika. Međutim, navodeći stav oko 300 poljoprivrednika sa sastanka u utorak u Novom Sadu, on kaže kako su ih ovakvi potezi države dodatno učvrstili u uvjerenju da su duboko u pravu i da ne trebaju odustati od dogovorenih aktivnosti. Ivković ističe da iznos od 1500 dinara po hektaru za žitarice jasno pokazuje namjeru Ministarstva da poljoprivrednicima ne da niti približan iznos od 14.000 dinara, koliko oni traže po hektaru. Što se, pak, industrijskog bilja tiče, Ivković navodi kako je i ovdje riječ o pokušaju da se na taj način novac od poticaja

preusmjeri prerađivačkoj industriji, u prvom redu uljarama i šećerana. Sve je to, kaže on, dio plana da država 2012. jednostavno preskoči isplatu poticaja poljoprivrednicima i na taj način kupi vrijeme do sljedeće godine.

DA(L) SMO SE RANIJE SRELI

U priču o sukobu Ministarstva i dijela poljoprivrednika posljednjih se dana uključilo mnoštvo aktera, od poljoprivrednih stručnjaka, preko ekonomista i političara, pa do samih prerađivača. Tako, primjerice, menadžerica za odnose s javnošću u »Victoria Groupu« *Tamara Koštro* kaže kako su tvrdnje nezadovoljnih poljoprivrednika da će novac od poticaja završiti kod prerađivača potpuno neosnovane. Ona navodi da se cijene poljoprivredne robe u »Victoria Groupu«, suncokreta i soje prije svega, formiraju na temelju »aktualnih tržišnih kretanja«, te da će tako biti i dalje. Drugim riječima, ona odbacuje optužbe dijela poljoprivrednika da će – bar kada je riječ o »Victoria Groupu« – prerađivači prilikom otkupa sniziti cijenu robe za iznos koji je predviđen poticajima. Iako se, po riječima *Tamare Koštro*, nitko iz »Victoria Groupa« nije dogovarao s *Dušanom Petrovićem* o uredbi, stav ove kompanije je da će ona (uredba) dati dodatni poticaj za unapređenje primarne proizvodnje, te da će njom biti stimuliran veći broj gospodarstava, uključujući i ona s manjim posjedima.

Zanimljivo, iste argumente posljednjih dana iznosi i sam ministar tvrdnjama kako će, uz ranije donesenu uredbu o regresiranoj cijeni nafte, ovim poticajima biti obuhvaćen daleko veći broj registriranih gospodarstava u odnosu na dosadašnjih nešto preko 80.000. Tu se, međutim, nameće pitanje koje postavlja

nemali broj malih gospodarstava na čiju stranu ministar, navodno, staje. Suština tog pitanja je kakve će poljoprivrednik, koji ne spada u kategoriju komercijalnih gospodarstava, imati koristi od aktualnih poticaja u situaciji kada mu dvije-tri krave pojedu ono što proizvede na dva-tri hektara njive? Drugim riječima, hoće li kroz težinu stoke mjeriti količinu proizvedene robe koju neće ni iznijeti na tržište?

Tim i sličnim pitanjima, međutim, ne želi se baviti niti onaj koji će, po svoj prilici, opet – ni kriv ni dužan – u njih biti uvučen. Riječ je, naravno, o ministru unutarnjih poslova *Ivici Dačiću*, koji je odigrao jednu od najznačajnijih uloga prilikom nedavnog prekida prosvjeda poljoprivrednika. Upitan prigodom subotnjeg boravka u Subotici što će kao ministar policije uraditi ukoliko 25. travnja dođe do blokade cesta *Dačić* je, namjesto izravnog odgovora, rekao kako se nada da će u međuvremenu ipak doći do dogovora između Ministarstva i poljoprivrednika. Tom je prigodom podsjetio kako je upravo on 31. ožujka omogućio ulazak 100 traktora u Novi Beograd, kao i da je zahtjeve poljoprivrednika prosljedio premijeru *Mirku Cvetkoviću* i donedavnom predsjedniku Srbije *Borisu Tadiću*, te da je s njihovom sadržinom upoznao i članove Vlade, kao i svoje koalicijske partnere. Koliko god u njegovom odgovoru bilo prijeko potrebne mudrosti uoči predstojećih izbora, na kojima se on pojavljuje i kao predsjednički kandidat s liste SPS-PUPS-JS, ne možemo se oteti dojmu i o iskrenosti njegovih riječi kako nije niti na njemu niti na policiji da rješava sporove ovakve vrste. Ukoliko ga ne želi ponovno zadužiti, na potezu je opet *Dušan Petrović*. Za to mu je ostalo još puna četiri dana.

Z. R.

IZBORI 2012.

Jedanaest kandidata za predsjednika

Građani Srbije će na predsjedničkim izborima birati između 11 kandidata, a možda i 12 ukoliko *Danica Grujičić*, kandidatkinja Socijaldemokratskog saveza, prikupi nedostajući 3.281 potpis građana. Rok za podnošenje kandidatura je istekao, a konačna lista utvrđuje se danas, 20. travnja, kada će se žrijebom odrijediti redoslijed kandidata na glasačkom listiću.

Republička izborna komisija do sada je proglasila 11 kandidata. To su: Ivica Dačić, Boris Tadić, prof. dr. *Zoran Stanković*, *Vojislav Koštunica*, *Jadranka Šešelj*, *Čedomir Jovanović*, *Tomislav Nikolić*, *Vladan Glišić*, *Zoran Dragišić*, *Muamer Zukorlić* i *István Pásztor*, a ukoliko *Danica Grujičić*, doktorica medicinskih znanosti, sakupi nedostajuće potpise, na glasačkom listiću ćemo imati 12 imena, među kojima će biti dvije dame.

Sutra, kada u »Službenom glasniku Srbije« bude objavljena lista predsjedničkih kandidata, trebalo bi biti poznato i koliko građana će glasovati, pošto tada istječe rok za zaključenje biračkog popisa i do tada su moguće izmjene (primjerice upis u birački popis). Poslije ovog roka, građani koji nisu na biračkom popisu, a imaju pravo biti, mogu se obratiti sudu.

RIK će uzimati u obzir samo sudske odluke koje primi najkasnije 48 sati prije dana određenog za izbore, znači zaključno s 3. svibnja. Tko ove rokove propusti morat će pričekati iduće izbore kako bi mogao glasovati. Oni koji se nalaze na biračkom popisu moći će glasovati na 8.519 biračkih mjesta u gradovima i općinama u Srbiji, na 37 u inozemstvu i na 29 mjesta u ustanovama za izvršenje krivičnih sankcija. Ukupan broj biračkih mjesta, kako je konstatirao RIK, manji je za 43 u poređenju s izborima iz 2008. godine.

STIGLA SUGLASNOST MINISTARSTVA

Natjecanje u poznavanju hrvatskog jezika

Ministarstvo prosvjete i znanosti Republike Srbije objavilo je kako je suglasno da se »Natjecanje u poznavanju hrvatskog jezika i jezične kulture« u organizaciji Hrvatskog nacionalnog vijeća održi na školskoj, okružnoj i republičkoj razini.

Okružno natjecanje bit će održano danas (petak, 20. travnja), a republičko 18. svibnja. Škola može sudjelovati na natjecanju ukoliko je ono planirano njezinim godišnjim programom rada. Resorno ministarstvo je ovu odluku donijelo nakon molbe koju je krajem veljače uputilo Hrvatsko nacionalno vijeće.

POKRAJINSKI OMBUDSMAN

Prava djeteta pretpostaviti stranačkim interesima

»Predizborna kampanja je period kada je izražen povećani interes političara za djecu i njihova prava. Svjedoci smo pojave da političari u jeku predizborne kampanje posjećuju vrtiće, škole i druge ustanove za djecu, a djeca se pojavljuju i na javnim skupovima stranaka. Djeci se pritom dijele darovi raznim povodima, od kojih je posljednji bio praznovanje Uskrsa. Prilikom ovakvih događaja djeca se slikaju s političarima ili na drugi način sudjeluju u njihovim aktivnostima: dočekuju stranačke delegacije, igraju i pjevaju na stranačkim događanjima i tome slično«, navodi

se u priopćenju Pokrajinskog ombudsmana koji želi ukazati na neprihvatljivost zloupotrebe djece u političkim kampanjama.

»Zaštita djece od njihovog korištenja, odnosno zloupotrebe u političke svrhe u Republici Srbiji, baš kao ni u drugim zemljama u okruženju, nije uređena pozitivno-pravnim propisima, pravilima i kodeksima, pa tako ni sankcionirana kao negativna pojava.

Pokrajinski ombudsman zato apelira na Republičku, Pokrajinsku i općinske izborne komisije da utvrde pravila ponašanja političkih partija u političkim kampanjama u cilju zaštite prava i interesa djece, te da nađu načina da sankcioniraju neetičke aktivnosti stranaka kojima se prava djece nesumnjivo povređuju.

U tom smislu Pokrajinski ombudsman ukazuje i na to da je djecu neprimjereno koristiti tijekom političkih kampanja, čak i kada imaju izričit pristanak roditelja, pogotovo djecu u uzrastu kada ne razumiju što ovakve aktivnosti znače, te da i fotografiranje političara sa vlastitom djecom tijekom aktivnosti predizborne kampanje predstavlja zloupotrebu i kršenje prava djeteta.

IZBORNA SKUPŠTINA HKC-A »BUNJEVAČKO KOLO«

Bira se novo vodstvo

Godišnja skupština Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko Kolo« bit će održana sutra (subota, 21. travnja) u dvorani Centra, s početkom u 9 sati. Prema dnevnim redu na skupštini bi, među ostalim, trebalo biti izabrano novo vodstvo udruge (predsjednik, Upravni i Nadzorni odbor, Disciplinska komisija). Na dnevnom redu je i izvješće o radu Centra za razdoblje 2008.-2012., kao i izvješća Nadzornog odbora i Disciplinske komisije.

PRIJEDLOG USTAVNOM SUDU

Tužiteljstvo traži zabranu organizacije »SNP 1389«

Srpsko Republičko tužiteljstvo predložilo je 17. travnja Ustavnom sudu zabranu organizacije »SNP - 1389« zbog stalnog djelovanja usmjerenog na nasilno rušenje ustavnog poretka, kršenje Ustavom zajamčenih prava i izazivanja nacionalne, vjerske, rasne i seksualne mržnje i diskriminacije.

»'SNP 1389' je konsekvantno i kontinuirano ugrožavao ljudska prava i slobode, sudjelovao u nasilju i proklamirao mržnju prema drugim narodima i LGBT populaciji«, rekla je zamjenica republičkog tužitelja *Gordana Janićijević* u raspravi pred Ustavnim sudom, prenosi Beta.

Tužiteljstvo je zatražilo zabranu registrirane organizacije »SNP 1389« koju predstavlja *Miša Vacić*, i zabranu neregistriranih organizacija »SNP Naši« iz Arandelovca i »SNP Naši 1389«. *Gordana Janićijević* je rekla da je organizacija često mijenjala nazive kako bi izbjegla postupak zabrane.

»Ciljevi udruženja objavljeni na njihovom sajtu su i 'oslobođenje i ujedinjenje svih srpskih zemalja u jednu državu' - Srbija, Crna Gora, Makedonija, Republika Srpska i Federacija BiH, bivša Republika Srpska Krajina i sjeverna Albanija - čime se implicira upotreba nasilja jer ugrožava teritorijalni integritet susjednih država i narušavaju dobrosusjedski odnosi«, kazala je *Janićijević*.

»Tužiteljstvo nema niti jedan jedini dokaz, niti argument u prilog zahtjevu za našu zabranu«, rekao je *Vacić* tvrdeći da Tužiteljstvo »svoje tvrdnje zasniva na rekla-kazala, proizvoljnim shvaćanjima i tumačenjima«. Prema riječima *Vacića* i ovaj postupak pred Ustavnim sudom je »jedan od oblika pritiska na 'SNP 1389'«, koji je podnio listu za lokalne izbore na Novom Beogradu.

KNJIGA TOMISLAVA ŽIGMANOVA »OSVAJANJE SLOBODE« PREDSTAVLJENA U NOVOM SADU

Ni dan-danas se razdanilo nije

U ovoj knjizi zaista imponiraju najmanje tri stvari: faktografsko obilje, tj. opseg i kvaliteta informacija o hrvatskoj zajednici, zatim analitičarska pronicljivost, odnosno stalno uvezivanje svih događanja u šire kontekste i u procese dužeg trajanja i kritičko preispitivanje, tj. spremnost autora da zrelo i odgovorno, na momente lucidno i politički hrabro, iznosi svoja stajališta, svoje ocjene događanja i kretanja unutar i izvan zajednice, kazala je Snežana Ilić

Poslije Subotice, Beograda, Osijeka i Zagreba knjiga Tomislava Žigmanova »Osvajanje slobode« Hrvati u Vojvodini deset godina nakon listopadskog prevrata 2000., koju je 2011. godine objavilo Hrvatsko akademsko društvo iz Subotice, predstavljena je u četvrtak, 12. travnja, u Medija centru Vojvodine u Novom Sadu. O njoj je dr. sc. Aleksandar Vukić, znanstveni suradnik Instituta za migracije i narodnosti iz Zagreba, jedan od recenzenata, ustvrdio: »Analiza položaja Hrvata temelji se na tri postavke koje čine polazište autorova istraživanja. 1) Na položaj hrvatske manjine presudno utječu politički odnosi u Srbiji, konstelacija snaga različitih političkih opcija u Srbiji iz kojih izviru manjinske politike, te, naravno, i opći ekonomski, društveni i kulturni odnosi u Srbiji; 2) odnosi unutar same hrvatske manjinske zajednice, kako institucionalni, tako i politički i kadrovski i 3) dinamika odnosa Republike Hrvatske i Republike Srbije koji, prema autoru, umnogome određuju i odnos Republike Hrvatske prema Hrvatima u Srbiji.«

O knjizi, te o položaju manjina, posebice hrvatske u Srbiji, govorili su izvršna direktorica zrenjaninskog Centra za razvoj civilnog društva mr. sc. Snežana Ilić, politikolog prof. dr. Duško Radosavljević i autor.

KORAK OD SEDAM MILJA

»Jedan od faktora koji je omogućio koračanje hrvatske zajednice i hrvatske samouprave korakom od sedam milja naročito od 2008. jest njezino političko organiziranje. Mislim tu prije svega na najjaču, najutjecajniju političku stranku vojvođanskih Hrvata, na DSHV, koja je svom koalicijskom partneru, vladajućem DS-u, mogla ispostaviti kao politički relevantnu agendu potrebe svoje manjinske zajednice. Doduše, bilo je u tom koraku od sedam milja i saplitanja, a to je partizacija ukupnog društvenog života u Srbiji, pa tako i u hrvatskoj zajednici«, ustvrdila je Ilićeva. O zaštiti hrvatske i srpske manjine u Srbiji i Hrvatskoj, kazala je Ilićeva, nije nebitno već posve značajno poboljšanje susjedskih, srpsko-hrvatskih odnosa, česti susreti dvaju predsjednika i aktivniji rad Međuvladine mješovite komisije.

»Iz insiderske i stručne perspektive nastale su i dvije njegove, kako ih Tomislav Žigmanov označava, sociografske studije: 'Hrvati u Vojvodini danas : tražanje za identitetom' (2006.) i 'Osvajanje slobode : Hrvati u Vojvodini 10 godina nakon listopadskog prevrata 2000.' (2011.) na osnovi kojih će se i nakon sto godina vjerno moći rekonstruirati život Hrvata u Srbiji u posljednja dva desetljeća, odnosno prvih deset godina

Duško Radosavljević, Tomislav Žigmanov i Snežana Ilić

hrvatske manjinske samouprave. I što je za mene najintrigantnije, najzanimljivije u ovoj knjizi? Navest ću nekoliko stvari iz dva različita kuta: iz čisto ljudskog i iz stručnog kuta nekoga tko se bavi manjinskom problematikom. Na ovom ljudskom planu, kao za građanku Srbije, za mene je bila krajnje poražavajuća činjenica iznesena u knjizi da ni poslije skoro 20 godina nije procesuiran niti jedan zločin protiv 25 ubijenih i nestalih Hrvata u Vojvodini. To baca veliku sjenu na srbijansko sudstvo i ostavlja krvavi trag na vojvođanskom multikulturalizmu. U stručnom pogledu, u ovoj knjizi zaista imponiraju najmanje tri stvari: faktografsko obilje, tj. opseg i kvaliteta informacija o hrvatskoj zajednici, zatim analitičarska pronicljivost, odnosno stalno uvezivanje svih događanja u šire kontekste i u procese dužeg trajanja i kritič-

ko preispitivanje, tj. spremnost autora da zrelo i odgovorno, na momente lucidno i politički hrabro, iznosi svoja stajališta, svoje ocjene događanja i kretanja unutar i izvan zajednice. Sada je već izvjesno da sve manjine, pa tako i hrvatska, osim vlaške i romske, bilježe opadanje po posljednjem popisu, što znači da opada i realna multietničnost Srbije, živo tkivo državnog multikulturalizma. I tako osvajanje manjinskih sloboda polako postaje utrka s vremenom. Kao što sam već jednom rekla, već kroz nekoliko desetljeća imat ćemo vjerojatno, uz svu nekonzistentnost, neiskrenost i nedosljednost i simulaciju multikulturalizma, sve više manjinskih prava i sve manje ljudi/građana Srbije koji će moći uživati plodove te mučno osvojene slobode«, završila je svoje izlaganje Snežana Ilić.

BRZO SE SMRKAVALO, TEŠKO RAZDANJIVALO

»Mi koji smo živjeli i živimo u Srijemu proživjeli smo te 1990./'91. godine sve ono što se navodi u knjizi Tomislava Žigmanova. Bili smo svjedoci 'humanog preseljenja stanovništva', 'terora niskog intenziteta' u koji su se podrazumijevali miniranje katoličke crkve u Vašici, paljenje drvene, naravno katoličke crkve u Erdeviku, nestanak ljudi koje ne možeš pronaći... U to vrijeme u Srijemu se brzo smrkavalo, a teško razdanjivalo i dan-danas se nije razdanilo dovoljno«, rekao je na početku svoga izlaganja drugi predstavljatelj knjige »Osvajanje slobode« Duško Radosavljević. On je rekao da će netko u Srbiji ipak morati objasniti, kao što on svojoj djeci mora objasniti, zašto im sada baka i djed žive u Hrvatskoj, kako je od popisa 1981. pa do popisa 2002. godine nestalo 50 posto pripadnika hrvatske zajednice u Srbiji, koji su uzroci nestanka stanovništva i je li država organizirano stajala iza toga rasapa.

»Kao što cijela Srbija ne živi u Beogradu, kao što cijela Vojvodina ne živi u Novom Sadu, tako ni svi Hrvati ne žive u Subotici«, rekao je Radosavljević te dodao da to mora shvatiti i najutjecajnija politička stranka među ovdšnjim Hrvatima – DSHV, koja u to vrijeme nije imala, kako je rekao, »priču za Srijem«. Začudujuće je bilo u to vrijeme, naglasio je Radosavljević, i djelovanje novinara koji su tada

išli samo do Kuzminske petlje i zbog toga je cijeli svijet znao samo za problem Hrtkovaca, a nitko nije znao za problem Sota, nitko nije znao za problem Kukujevaca, nitko nije znao za problem Morovića...

»Od 2000. godine situacija se za nacionalne manjine u Srbiji popravlja, ali se ona nije dovoljno popravila te su manjinske zajednice danas često tek ured demokracije u Srbiji«, ustvrdio je Radosavljević napomi-

kim stupnjem autonomije, a njih bi trebale činiti Vojvodina, jugoistočna i jugozapadna Srbija, na koje bi trebale biti prenijete brojne nadležnosti«, kazao je Duško Radosavljević.

Na koncu, nazočnima se obratio i autor knjige »Osvajanje slobode« Tomislav Žigmanov, koji je rekao da se o hrvatskoj zajednici koja živi u Srbiji još uvijek malo zna, da je pred tom nacionalnom zajednicom zadaća razvijanja njezinih manjin-

ijek trebaju biti i svjesni određenih deficita u tome području – prije svega odgovornosti države Srbije kada je riječ o normativnom okviru i manjinskim politikama – ali i vlastitih slabosti, kako kadrovskih tako i iskustava glede upravljanja institucijama«, naglasio je Žigmanov. Kada je riječ o mogućim pomacima na planu poboljšanja društvenog položaja Hrvata u Vojvodini, on je istaknuo da će do njega doći s

njući postojanje poteškoća oko osnutka hrvatskih institucija u Srbiji, slabe zastupljenosti u tijelima državne uprave, neuvođenje zajamčenih mandata za manjinske zajednice. U kontekstu posljednjeg, on je ocijenio nepotrebnim i štetnim sudjelovanje predstavnika manjinskih zajednica na listama tzv. većinskih stranaka.

»U Srbiji se mora promijeniti Ustav, a Srbiju bi trebalo podijeliti na nekoliko jedinica s viso-

skih institucija, napose u dijelu informiranja i prosvjete, te da je čeka borba za ravnopravnost, to jest za ostvarivanje manjinskih prava u obujmu i kvaliteti kakva uživaju, po brojnosti, slične nacionalne zajednice u Vojvodini.

»Hrvati u Vojvodini imaju puno razloga proteklo desetljeće smatrati pozitivnim u svojoj skorijoj povijesti, budući da je došlo do poboljšanja njihova društvenog položaja, ali još uv-

demokratskim razvojem Srbije, osobito u dijelu institucionalnog okvira i promanjinjskih politika, što će podrazumijevati i odsutnost interesa velikih stranaka za kadrovskom okupacijom manjinskih institucija, zatim s većim brojem edukacijskih sadržaja za pripadnike hrvatske zajednice te djelatnom i prema interesima Hrvata u Vojvodini usmjerenom vanjskom politikom Republike Hrvatske«.

M. Kopunović

PUTUJTE S **JP »SUBOTICA-TRANS«** NA MEĐUNARODNOJ LINIJI:
SUBOTICA-NOVI SAD-ZAGREB I OSTVARITE ZNAČAJNE POPUSTE.
POLASCI U 8,00 h SVAKOG DANA IZ SUBOTICE I ZAGREBA.

CIJENA KARATA:

DJECA DO 6 GODINA – VOZE SE BESPLATNO.

DJECA OD 6-12 GODINA (POPUST OD 50%) – 1.425,00 DINARA

STUDENTI:

JEDAN SMJER (POPUST OD 20%) – 2.280,00 DINARA.

POVRATNA (POPUST OD 30%) – 3.990,00 DINARA.

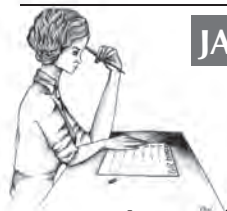
OSTALI:

JEDAN SMJER – 2.850,00 DINARA.

POVRATNA (POPUST OD 15%) – 4.845,00 DINARA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

JAGODINSKO-EUROPSKI RJEČNIK KOALICIJE SPS-PUPS-JS

Bački valcer u bečkoj palanci

Autonomija Vojvodine bez definicije, prijam u EU pod našim uvjetima, gradonačelnička obećanja u tuđoj sredini

i demonstracija beogradske moći obilježja su kojim su se Subotičanima predstavili čelnici koalicije SPS-PUPS-JS

»Znamo gdje je crvena linija ispod koje ne možemo ići i nemoj da bilo tko provocira!« (Ivica Dačić o autonomiji Vojvodine)

»Da je meni ovaj geografski položaj koji ima Subotica i da sam samo dva mjeseca gradonačelnik, vi bi izgledali kao grad Beč u Austriji.« (Dragan Marković Palma o Subotici)

Ovakve misli, što ih koriste čelnici koalicije SPS-PUPS-JS, u to nema sumnje, kao najrazumljiviji rječnik dekodirat će barem desetak posto pari ušiju koji svojom glavom budu zapovjedili ruci koji broj zaokružiti 6. svibnja. Autonomija Vojvodine – Da! Ali, samo ona koja nije uperena protiv interesa Srbije, poručio je u subotu (14. travnja) na konvenciji u subotičkoj Dvorani sportova ministar unutarnjih poslova, predsjednik Socijalističke partije Srbije i kandidat za predsjednika Srbije *Ivica Dačić*. Koristeći krunski argument iz nedavne »Deklaracije o Vojvodini« u kojoj se govori o potrebi podjele Srbije na dvije federalne jedinice Dačić je oko 1.500 nazočnih (od čega ih je u Suboticu stiglo u desetak autobusa) upozorio u što se, eto, priča o autonomiji može izroditi, samo ako država nije dovoljno budna. Da stvar bude zanimljivija, iskren je bio Dačić, zahtjevi za federalnu Vojvodinu ne stižu od Mađara, Slovaka ili Rusina nego od – ijuuu – Srba! Naravno, u tako strašnom scenariju mjesta nije ostalo i da se ispriča ponešto o tome za kakvu je onda autonomiju Vojvodine koalicija SPS-

PUPS-JS. Kao ministar unutarnjih poslova Dačić je vjerojatno pravilno procijenio da to od njegovih pristaša ionako nikoga ne zanima. Jer, sudbina zemlje preča je od pravnog statusa njezinih građana u pojedinim dijelovima.

USTAVNI ZABAVNIK

O sudbini, zapravo interesima zemlje brinut će koalicija i nakon ovih izbora. Predsjednički kandidat je tako rekao kako Europska Unija jest cilj Srbije, ali samo ako se poklapa s njezinim interesima. Drugim riječima, rekao je Dačić, ukoliko Europska Unija bude od Srbije tražila priznanje Kosova, onda je odgovor jasan: »Malo Morgen!« Ako netko ima pravo na podjelu Kosova, onda je to upravo ministar Dačić koji je u više navrata izjavio kako je razgraničenje (između Srba i Albanaca) najpravednije rješenje za osjetljivo pitanje teritorijalnog integriteta Srbije. To što su takve izjave u suprotnosti s Ustavom, za čije se usvajanje zalagao i SPS, pitanje je za neku drugu priliku. Kao, uostalom, i sudjelovanje Ivice Dačića kao ministra unutarnjih poslova na »radnim doručcima« u SAD-u, gdje su, uzgred, bili i njegovi kolege s Kosova.

Nije predsjednički kandidat zaboravio ni radnike i njihova prava. Podsjetio je Dačić da je nedavno inozemne investitore upozorio da kada dođu u našu zemlju moraju poštivati domaće zakone. Jedno od temeljnih prava radničke klase je organiziranje u sindikate i to strani investitori moraju znati, a svaki onaj koji od stranih investitora bude uzeo i euro bit će uhićen i to osobno od samog Dačića! Jer,

rekao je ministar policije, borba protiv korupcije jest nacionalni i državni interes.

KUĆE OD ČOKOLADE, PROZORI OD MARMELADE

Lijepe vijesti stigle su i od predsjednika Jedinostvene Srbije *Dragana Markovića Palme*. Elokventno i poučno, kao što se da vidjeti i iz citata, Palma je – umjesto odsutnog gradonačelnika *Saše Vučinića* – poručio da će svaka subotička obitelj kojoj se rodi dijete od 1. srpnja ove do 1. srpnja 2013. iz gradskog proračuna dobiti po 1.200 eura kao konkretno oružje za borbu protiv »bijeke kuge«. Učenici, kazao je Marković, neće plaćati autobusni prijevoz i ići će na more o trošku Skupštine grada. Pomogli bi, kaže Marković, članovi ove koalicije poljoprivrednicima, umirovljenicima, ubogima i bolesnima i dosada, ali, eto, nisu imali vijećnike u Subotici. Stoga, trebaju im vijećnici!

»Ne smije se isključiti struja onomu tko ne radi, a država i grad mu nisu pomogli zaposliti se. Mi smo koalicija koja šteti i to što uštedimo dat ćemo građanima Srbije koji glasuju za nas«, sklopio je Palma posao na mjestu gdje se i dogodio.

ZDRAVO ZABAČENA VAROŠ

Ništa manje inspiriran nije bio ni zamjenik i sin predsjednika PUPS-a *Milan Krkobabić*. Dapače, ovdašnjim je vremešnim ljudima natjerao sline na usne pričom o tome da samo u Beogradu 65.000 umirovljenika, od ukupno 370.000, prima »trinaestu penziju«. »Kad

može Beograd danas, zašto ne bi ostatak Srbije mogao već sutra?«, zaključio je slavodobitno. Ali, taj novac, poentirao je *Krkobabić Jr.* (također umirovljenik), ne ide iz republičkog nego iz gradskog proračuna. E, sad, na temelju ovako jednostavnog primjera slijedi isto takvo pitanje o kojem, recimo, Vojvodani lupaju glavu već nekih 20 godina: zašto to može u Beogradu, a ne može kod nas? Istina, većina odgovor zna, ali kao fino odgojen svijet ne želi o tome pred svijetom. Jer, odgovor se i tako nalazi upravo u Beogradu. Koji, da se podsjetimo prošloga broja, ima za 27 posto veći proračun u odnosu na cijelu Vojvodinu.

Nisu, naravno, samo Dačić, Marković i *Krkobabić Subotičanima* (i oni koji to nisu) prenosili svoja iskustva, vizije i želje. Koalicija se za ovu priliku zaista pošteno odužila svojim simpatizerima, te ih je počastila prisustvom *Slavice Đukić-Dejanović*, predsjednice Skupštine Srbije i v. d. predsjednice Republike, *Žarka Obradovića*, ministra prosvjete i *Dušana Bajatovića*, predsjednika Pokrajinskog odbora SPS-a. Uz već iskusne i osvježene kadrove poput bivšeg carinika *Duška Stipanovića*, bivšeg predsjednika subotičkog JUL-a *Milana Jerinkića*, bivšeg direktora Vojvođanske banke *Nenada Vunjaka*, bivšeg direktora subotičke bolnice *Rodoljuba Đurića*, bivšeg predsjednika Nogometnog saveza Jugoslavije *Tomislava Karadžića*, bivšeg plemića socijalističkog opredjeljenja *Mihályja Vermesa* i bivšeg odbojkaškog reprezentativca *Gyule Mestera* bila je to predstava koja se od njih i očekivala.

Z. R.

LOKALNI IZBORI U SOMBORU

Utrka 548 kandidata

**Na predstojećim lokalnim izborima za mjesto u gradskoj skupštini pretendiraju kandidati s 13 lista *
O mogućim postizbornim koalicijama stranke se ne izjašnjavaju**

Za jedno vijećničko mjesto u Skupštini grada Sombora na predstojećim lokalnim izborima nadmetat će se devet kandidata. Računica je prosta. Lokalna somborska skupština ima 61 mjesto, a na listama stranaka, koalicija i udruga građana je 548 pretendenata na ta mjesta. Do zaključenja ovog teksta Izborna komisija prihvatila je 13 lista za lokalne izbore. Stranke koje su i dosada imale vijećnike u Skupštini grada i na ovim izborima oslonit će se na već provjerene kadrove, koji su i u proteklom mandatu bili ili vijećnici ili dužnosnici u lokalnoj vlasti ili lokalnim javnim poduzećima.

DSHV S DEMOKRATIMA

Na predstojećim lokalnim izborima prva na listi bit će Demokratska stranka na čijoj listi se nalaze i tri kandidata DSHV-a – *Mata Matarić*, *Snežana Periškić* i *Adam Tubić*, koji zauzimaju 7., 15., i 22. mjesto na vijećničkoj listi, što im daje velike šanse za osvajanje vijećničkih mandata. DSHV se odlučio za svoje provjerene kadrove, jer je Mata Matarić član Gradskog vijeća, Snežana Periškić pomoćnica gradonačelnika, a Adam Tubić vijećnik. Za svoja poznata imena, kada je riječ o nositeljima liste, demokrati su se odlučili jer smatraju da su to ljudi koji su rezultatima u svojoj profesiji zaslužili biti kandidatima za vijećnike. »Vjerujemo da je ovo najkvalitetnija moguća lista, obuhvatila je sve segmente i dijelove naše općine. Ravnopravno su zastupljena sela i gradske mjesne zajednice, imamo sve obrazovne strukture, a što se tiče profesija zastupljene su

sve od zemljoradnika do agromoma, pravnika, inženjera...«, kaže predsjednik Gradskog obora DS-a *Siniša Lazić*. Lazić je aktualni predsjednik Gradske skupštine, a na predstojećim izborima njegovo ime je prvo na listi. Slijedi aktualni gradonačelnik *Nemanja Delić*, koji je ponovno kandidat demokrata za prvog čovjeka grada. Drugi na listi za lokalne izbore je Srpski pokret obnove *Žika Gojković* »Naš grad, naša obaveza« s 41 kandidatom za vijećnike. Za lokalne prilike i politička previranja zanimljiva je treća po redu lista *Dušan Jović* – Ujedinjeni regionu Srbije. Ovu listu predvodi bivši demokrat i bivši gradonačelnik *Jović*, a uz njega tu je također bivši demokrat i još uvijek aktualni potpredsjednik Skupštine grada *Zoran Miler*. Jović je poslije smjene s mjesta gradonačelnika od strane Demokratske stran-

štini. Na vrhu su poznata imena, a među njima i *Goran Bulajić*, prvi gradonačelnik Sombora poslije demokratskih promjena 1996. godine. Ova je stranka zanimljiva jer je u proteklom periodu bila najznačajniji koalicijski partner demokratima. Kao takva imala je dva vijećnika u Gradskom vijeću, pomoćnika gradonačelnika i ravnatelja dva značajna gradska komunalna poduzeća. Stoga, nikoga ne bi iznenadilo da ova stranka, ukoliko bude imala vijećnike u skupštini, ponovno bude koalicijski partner demokratima, bez obzira na dijametralno suprotnu politiku središnjica ovih dviju stranaka.

NAJMLAĐI LDP

Listu radikala, s 41 imenom, koji su u još uvijek aktualnom sazivu Skupštine i druga su stranka po broju vijećnika, predvodi *Stevan Kesejić*, predsjednik vijećničke grupe SRS-a s višegodišnjim iskustvom. Liga socijaldemokrata Vojvodine također samostalno izlazi na lokalne izbore i to s 41 kandidatom. Na mjestu u vijećničkim klupama pretendiraju i socijalisti kojih u lokalnoj skupštini nema od 2000. godine. Sada se na osnovi rejtinga koji ima SPS nadaju i glasovima u Somboru. Zanimljivo je da je predizborna kampanja socijalista i *Dačića*, kao predsjedničkog kandidata, počela baš iz Sombora. Još jedna zanimljivost liste socijalista za lokalne izbore u Somboru je i ta što se među 45 imena nalaze i dva bivša prva čovjeka grada iz 90-ih godina. Naprednjaci *Tomislava Nikolića* u predizbornu utrku ulaze sa 61 imenom. Jedina udruga građana koje izlazi na lokalne izbore kao udruga građana je »Bolji

Sombor«. Na čelu liste s 42 imena je *Rajko Miranović*, koji je 90-ih bio istaknuti član DSS-a, ali je početkom dvijetisućitih godina razočaran napustio politiku. »Na našoj listi su kandidati koji imaju koliko-toliko siguran posao i sređen obiteljski život i koji će se istinski boriti za interese građana Sombora«, kazao je Miranović. Lista »Preokret« ima 30 imena, a polovica je mladih od 30 godina, priopćio je poslije predaje liste LDP. Posljednja lista predana Izornoj komisiji je lista »Dveri, za život Sombora« s 21 kandidatom.

Somborci s pravom glasa na predstojećim izborima birat će između ovih lista političkih stranaka, koalicija i udruga građana. Tko bi s kim mogao i htio poslije izbora, stranke se u ovom predizbornom vremenu ne izjašnjavaju. Ovo je vrijeme kada su usredotočene na svoju kampanju i bitku za glasove birača. Moguće koalicije ovisit će o rezultatima koji će biti poznati 7. svibnja, pa nitko ne želi prije vremena istrčavati s planovima za dan poslije. Bez obzira tko bude sjeo u skupštinske klupe imat će jednu brigu, a to je kako zaposliti Somborce. Nimalo lak i jednostavan problem jer se, za razliku od Subotice, Srijemske Mitrovice, Indije, Zrenjanina i drugih vojvodanskih gradova, Sombor ne može pohvaliti stranim investicijama. Čak je i jedini strani investitor, talijanska »Calzedonia«, odlučio druge dvije tvornice izgraditi u Subotici i Rumi. Tamo su dobili besplatne placeve za gradnju, a u Somboru je početak gradnje tvornice kasnio zbog neriješenih imovinsko-pravnih odnosa na zemljištu koje je od grada zaku-pila talijanska tvornica.

Zlata Vasiljević

Zanimanja kandidata za vijećnike su različita, ali se na listama nalaze i kandidati koji su u rubrici »zanimanje« napisali ravnatelj.

ke imao simpatije građana, ali mu sada neki zamjeraju što je na ovim izborima svoje ime vezao uz URS. Na listu URS-a, osim Jovićeve Udruge građana »Sombor za sve« su Narodna partija, G17 plus i Bunjevačka stranka Vojvodine. URS je predao listu sa 61 kandidatom, dok su mađarske stranke DZVM-Marta Horvat Odri i SVM – Ištvan Pastor predali liste na kojima se nalazi po 21 kandidat. Lista DSS-a ima 61 ime koliko ima i vijećnika u lokalnoj skup-

MILE ANTIĆ, PREDsjedNIK MREŽE ZA RESTITUCIJU

Pravična restitucija uvjet za pravu privatizaciju

Razgovor vodio: Zlatko Romić

**Zakon o povratu imovine i obeštećenju
izuzetno rigorozan * Državi ostaje preko 80
posto imovine koju nitko nikada neće
potraživati * Restitucijom imamo priliku uraditi
ono što je propušteno u posljednje 23 godine**

Kroz mnoštvo ograničenja država nastoji zadržati veliki dio onoga što pripada njezinim građanima, pri čemu je i sama svjesna da preko 80 posto otete imovine nikada neće biti predmet potražnje nasljednika, jer njih u najvećem broju i nema, tvrdi predsjednik Mreže za restituciju Mile Antić. Uz najavu da će inzistirati na promjeni i usklađivanju čak triju zakona, Antić u razgovoru za Hrvatsku riječ, osim objašnjenja o biti i pravičnosti pojma restitucije, nasljednicima savjetuje što im je činiti dok se ne stvore korektni pravni uvjeti, ali isto tako i što da ni u kom slučaju ne rade. Podimo redom.

HR: Vaš je savjet da ne treba žuriti s podnošenjem zahtjeva za povrat imovine. Zbog čega? Ne treba žuriti s podnošenjem zahtjeva, ali s druge strane treba žuriti s prikupljanjem cjelokupne dokumentacije, napose stoga što mnogi ljudi s time kasne. Ne treba žuriti s podnošenjem zahtjeva zbog nekoliko razloga. Prvi je taj što je Zakon o povratu imovine i obeštećenju izuzetno rigorozan. Procedure su nedorečene, a u Pravilniku kojega je usvojilo Ministarstvo financija napravljeni su ozbiljni propusti koji mogu dovesti ljude u zabludu do te mjere da njihovi zahtjevi budu odbačeni. Na taj će način nepotrebno izgu-

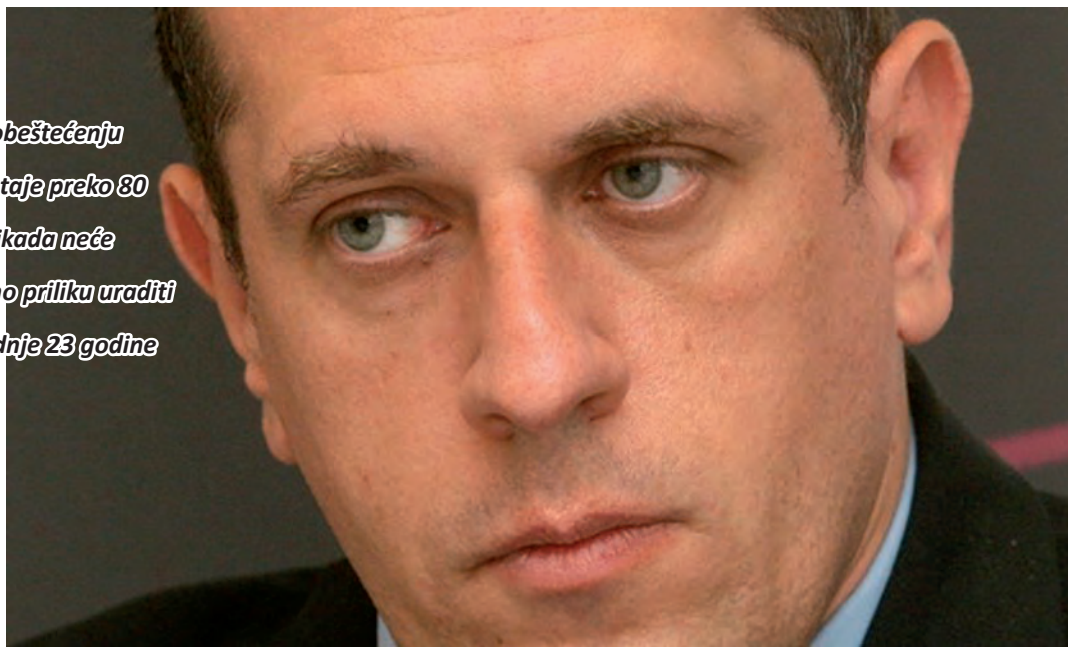
biti nekoliko mjeseci dok shvate da su njihovi zahtjevi nepotpuni. S druge strane, Agencija za restituciju s operativnim radom počinje tek u nekom sljedećem razdoblju. Naravno, zahtjevi koji su već predani skupljaju prašinu po poštama dok se sve to ne obradi. Naime, čuli smo da neke pošte u Srbiji tek očekuju skenere, a dokumentacija se mora skenirati tek za tri mjeseca. Drugim riječima, to u Srbiji u ovom trenutku ne može zaživjeti masovno, osim možda u nekim središnjim dijelovima Beograda ili Novog Sada, u ovisnosti od toga kako koja područna jedinica bude ekspeditivna. Za to vrijeme izvjesno je da će proći izbori i da će doći do nove i odgovornije Vlade koja će, nadamo se, nastaviti putem europskih integracija. U sklopu toga će biti neizbježno, u smislu započinjanja pregovora s Europskom Unijom, da se hitno usklade Zakon o javnoj svojini, Zakon o planiranju i izgradnji i Zakon o restituciji. I to na način da se državna imovina, kao prvo, u potpunosti popiše; da se ona ravnomjerno raspodjeljuje, prije

svega onima od kojih je oduzeta, a to su fizičke osobe, građani, zaklade, crkve, sveučilišta i ostale pravne osobe. Tek tada se može dodjeljivati i lokalnim samoupravama kako bi one dalje mogle dodjeljivati, pa možda čak i darivati nekim trećim osobama ili stranački povlaštenim osobama, što treba i generalno spriječiti. Međutim, suština je da se cijeli taj postupak dispozicije državne imovine provede kao što Europska Unija i zahtijeva: dakle na način da se obavi temeljiti popis javnog vlasništva, što nije urađeno do danas, a da se nakon toga, bez diskriminacije, obavi njezin prijenos na one čija je ta imovina bila, pa tek onda na one koji su bili njezini korisnici.

HR: Koliko je to u koliziji s tzv. decentralističkim opcijama koje se zalažu za vraćanje imovine lokalnim samoupravama?

U posljednjih petnaestak godina u najvećoj smo mjeri imali upravo priču da mnoge lokalne samouprave govore kako im se treba vratiti državna imovina. To je obmana, jer to nikada nije bila

njihova imovina s obzirom da je u najvećoj mjeri riječ o privatnoj, otetoj imovini kojom su lokalne samouprave gazdovale u vrijeme komunizma, pa čak i nakon 1995. U najvećoj mjeri ta je imovina oduzeta, kao što se u najvećoj mjeri ta imovina ne potražuje. Kao što židovska zajednica ima sindrom da veliki broj nasljednika ne postoji, ista je situacija i s ostalom imovinom koja je u kontinuitetu oduzimana nakon Drugog svjetskog rata. Procjene su da se više od 80 posto imovine koja je oduzeta ne potražuje iz različitih razloga. Ljudi su ili biološki nestali odmah u onim masovnim egzekucijama komunističkog režima nakon Drugog svjetskog rata ili su se odselili u inozemstvo, ili su zaboravili na tu imovinu ili su, zbog ovoga ili onoga, nezainteresirani za nju. Znači, ostaje preko 80 posto imovine koju nitko nikada neće potraživati. Pa neka je dio i te imovine danas u privatnim rukama, opet ostaje sasvim dovoljno imovine da se Zakon o restituciji promijeni, da se uvede supstitucija i

ukinu besmislena ograničenja o vraćanju imovine. Na taj način restitucija bi se pretvorila u nešto što je u Srbiji izostalo u posljednje 23 godine, a to je suštinska privatizacija. Restitucija, nasuprot onim pljačkaškim privatizacijama društvenog kapitala, mora biti proces uspostave osobne odgovornosti pojedinca nad imovinom nasuprot iste takve kolektivne neodgovornosti koja vlada posljednjih 70 godina.

HR: Kakvu bi ulogu glede inicijative za promjenu Zakona o vraćanju imovine i obeštećenja mogli i trebali imati sami građani, napose oni kojih se to neposredno i tiče?

Građani moraju shvatiti da su već ove godine, čak i neprikriveno, svi mogući financijski resursi probijeni i mi smo praktički u jednoj vrsti bankrota. Znači, mi ćemo biti u velikom fiskalnom problemu i bilo kakvo stvaranje javnog duga, a to znači obeštećenje, je neizvodivo. Makar i mi bili na vlasti, za tri godine nećemo biti u stanju emitirati obveznice ili ako ih čak i budemo emitirali, one neće ništa vrijediti. S druge strane, za razliku od novca kojega nema niti će ga biti, imovina postoji. U tom smislu vidim ne samo veliku ulogu nas kao Mreže za restituciju nego i drugih nevladinih udruga kojima je zaista stalo da se nešto promijeni u Srbiji, a ne da samo budu na proračunu neke internacionalne organizacije ili čak Republike Srbije. To isto očekujemo i od ozbiljnih ljudi u političkim strankama.

HR: Postoje li takvi i, ako postoje, može li se računati na njih, s obzirom da im je stranačka stega na prvom mjestu? Ima ih. Uglavnom je riječ o pojedincima koji nisu uvijek glasni, napose ne toliko da mogu preglasati svoje šefove ili vođe. Ali, interesi građana i interesi države bi jednom konačno morali prevladati, ne samo da bi se uvela supstitucija nego i da se usklade navedeni zakoni kako bi se upravo kroz restituciju napravila suštinska privatizacija i kroz restituciju stvorila pravna sigurnost kakvu, uostalom, traži

i Europska Unija. Na taj način, kroz restituciju, stvorili bi se i uvjeti za priliv izravnih stranih investicija, gdje neće za svakog proizvođača šibica biti neophodno da u tome sudjeluje predsjednik Vlade ili čak i Republike.

HR: Vjerujete li da će za to postojati politička volja kod nas ili će, kao i u mnogim drugim slučajevima, opet biti plod pritiska Europske Unije i razvijenog svijeta na nas?

Svim silama ćemo nastojati da to bude plod ovdašnje političke volje. Naravno, nemamo iluzije da bez pritiska građana u tome možemo uspjeti. Pokušat ćemo i političarima, ali i javnosti pokazati da je to zaista potreba i nas građana, ali i države Srbije, kako bismo svi živjeli bolje. Ovo nije predizborna kampanja i nisu prazna obećanja. Uostalom, to se već dogodilo u zemljama gdje se imovina vraćala u prirodu. Pogledajte primjer Mađarske, ona je najzaduženija zemlja s velikim problemima. To je potencijalna bomba na Balkanu, a ne samo Kosovo upravo stoga jer nije provela restituciju na pravi način. Ali, i ona je više uradila od nas. Imala je vaučersku privatizaciju i omogućila, u nekim slučajevima, da ljudi otkupe svoju imovinu. Mi restitucijom imamo priliku uraditi ono što je propušteno u posljednje 23 godine. Ako su nam ranije bili izgovori režimi, sankcije, nacionalizmi, fašizmi i što sve ne, sada nam sve to ne smije biti izgovor, jer je evidentno da je ta imovina i dalje u državnom vlasništvu i da bi se trebala privatizirati. Kako? Kroz restituciju u prirodu.

HR: Suboticu ste u kontekstu zainteresiranosti lokalnih samouprava za zemljište koje nije vraćeno naveli kao najgori primjer u Srbiji. Zbog čega?

Pokraj svih zakonskih ograničenja, uvedeno je još jedno koje se tiče građevinskog zemljišta, gdje je predviđeno da su lokalne samouprave bile dužne u roku od 60 dana, do 6. prosinca 2011., dostaviti popise parcela koje će Vlada kasnije verificirati. Na taj način lokalnim samoupravama je

omogućeno da ne vrate imovinu građanima nego da je koriste za nešto drugo. Nažalost, Subotica je tu prednjačila, među prvima je i dostavila sve podatke i u odnosu na još pet lokalnih samouprava u Srbiji drži neslavni rekord. Uspjeli smo, naime, prebrojiti preko 260 parcela koje su izdvojene da su baš one neophodne za neke socijalno ili ekonomsko-razvojne projekte. Drugim riječima, uz sva ograničenja i ove se parcele uvode da se ne vrate bivšim vlasnicima nego da se podijele tko zna komu.

HR: Kakav interes iza toga stoji?

Definitivno stoji, o tome nema nikakve iluzije. Građevinsko zemljište se ne daje u najam ili konverziju, kako je lažno predstavljeno. Te naknade su uglavnom skoro nula, jer službeni podaci Uprave za trezor Ministarstva financija nedvosmisleno pokazuju da i kada se govorilo o plaćnju tzv. naknada za konverziju one nisu plaćane. Naime, prihodi u proračunima od toga su na razini nekoliko tisuća dinara. Dakle, nema nikakve iluzije da je namjera da samo određeni krug povlaštenih pojedinaca ima monopol kako bi od neke imovine, koja nije njihova, kasnije na atraktivno napravljenim urbanističkim planovima naprave ekstra profit. Toga je u partijskim tvornicama preko partijskih pojedinaca bilo i u komunizmu, a toga, također preko stranački povezanih ljudi, ima i danas. Ponekad čak ti ljudi dolaze i iz inozemstva s našim kapitalom kojega su tamo iznijeli.

HR: Hoće li i ovo biti predmet zakona čiju ćete izmjenu tražiti?

Apsolutno! Mi smo to Vladi predložili još koncem listopada 2010. kada smo identificirali sve ove probleme, a koji se, na ovaj ili onaj način, tiču ranije navedenih triju zakona. Nema sumnje da je tu našu tražnju ispratila i identificirala i Europska komisija u svom izvješću i Europski parlament i u Nacrtu Rezolucije i u Rezoluciji o kojoj se raspravljalo 1. ožujka prošle godine.

HR: Kakav je Vaš stav kada je riječ o pristajanju ljudi na konverziju svoje imovine?

U situacijama kada je bivši vlasnik nekim slučajem na svom zemljištu ostao samo vlasnik kuće, a zemljište mu je nacionalizirano, konverzija je predviđena po sustavu 'tko se gdje zatekao, taj dobiva pravo'. Taj zapravo dobiva dar, jer dobiva pravo vlasništva. Naravno, konverzija se ne donosi zbog onih koji žive u stambenim zgradama, kako se lažno predstavlja. Ona se donosi zbog onih koji su se uselili na Dedinje; ona se donosi zbog povlaštenih tvrtki koje su, bez ikakve naknade, administrativnim prijenosom od sedamdesetih godina do čak i poslije 2000. dobile na desetke i stotine hektara, negdje i tisuće. Oni stječu mnogo više nego običan građanin. Ali tu, kada govorimo o restituciji i ovom konkretnom slučaju, ostaje vlasnik kuće, a zemljište pod kućom mu je nacionalizirano, on može prihvatiti da mu država kroz Zakon o restituciji i bez naknade i bilo kakvih troškova donese rješenje o vraćanju i da mu lopov praktički vrati imovinu. A ne smije prihvatiti da mu država Srbija, lopov, daruje ono što mu je oteo. Pri tome još mora platiti pristojbu od 8.000 dinara kako bi uknjižio da je primio dar.

HR: Ista zamka je i potpis građana da pristaju na isplatu u obveznicama?

Mi ne vjerujemo u bilo kakvu vrstu takva obeštećenja i ne želimo sudjelovati u toj podmukloj prijevarami da će bilo tko dobiti iole ozbiljnije obeštećenje. Za nas bi bilo jako važno da stari ljudi, a takvih je među onima koji potražuju imovinu veliki broj, shvate da do 2014. ili 2015. neće dobiti ništa od obeštećenja. Stoga mi inzistiramo i tražimo od građana da ovaj zakon koriste u smislu zabrane prometa nekretninama i to kroz podnošenje zahtjeva za imovinu koja se, prije svega, može vratiti u prirodu. Ali, pri tome da nikako ne primaju, a posebno ne potpisuju, rješenje o obeštećenju. Jer, na taj su način završili za sva vremena.

Predizborna konvencija DSHV-a u Sonti

Prva predizborna konvencija DSHV-a održana je u velikoj dvorani Doma kulture u Sonti u utorak 10. travnja. Predsjednik MO DSHV-a i Podružnice Južno Podunavlje – Sonta *Andrija Adin* pozdravio je predsjednika stranke i zastupnika u Skupštini Srbije *Petra Kuntića* s najbližim suradnicima, brojne goste iz Subotice, Sombora, Vajske, Novog Sada i Odžaka, te najviše predstavnike svojih koalicijskih partnera na razini općine Apatin, DS-a i SDPS-a. Iako odaziv Sonćana nije bio očekivan, program u kojem su se predizborna obraćanja *Andrije Adina*, predsjednika OO DS *Gorana Orlića*, predsjednika OO SDPS *Zorana Orelja*, predsjednika Podružnice Sombor DSHV-a *Mate Matarića* i na koncu predsjednika DSHV-a *Petra Kuntića*,

smjenjivali s glazbenim i književnim točkama odisao je optimizmom. U glazbenom dijelu nastupio je TS »Zlatni zvuci«, a u književnom dijelu sonćanska književnica *Ruža Silađev* ukratko se predstavila s dvije pripovijetke iz svoje nove knjige »Šokica pripovida«. Program je vodila *Josipa Dević* iz Subotice.

I. A.

Na izborima u Rumi sedam lista

Za lokalne izbore u Rumi, zaključno s 13. travnja, predano je sedam izbornih lista. Redoslijed podnesenih lista je sljedeći: 1. Demokratska stranka (DS) - Boris Tadić, 2. Dr. Snežana Bojanić-Stojić - Demokratska stranka Srbije (DSS), 3. Srpska radikalna stranka (SRS) - Dr. Aleksandar Martinović, 4. Ivica Dačić - Socijalistička partija Srbije (SPS), Partija ujedinjenih penzionera

Srbije (PUPS), 5. Pokrenimo Rumu - Tomislav Nikolić (Srpska napredna stranka - SNS, Nova Srbija - NS, Pokret snaga Srbije - PSS, Pokret socijalista, Jedinствена Srbija - JS i Socijaldemokratska partija Srbija - SDPS), 6. Liberalno-demokratska partija (LDP), Srpski pokret obnove (SPO), Grupa građana »Moja Ruma«, Grupa građana »Preporod Srema« i 7. Liga socijaldemokrata Vojvodine (LSV) - Nenad Čanak.

Predizborni skupovi DSHV-a u Bačkom Monoštoru i Somboru

Predizborni skupovi Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini Podružnice u Somboru bit će održani u petak, 20. travnja, u Bačkom Monoštoru u Domu kulture s početkom u 17 sati i u Somboru u Hrvatskom domu s početkom u 19 sati.

Članovima i simpatizerima stranke obratit će se predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić*, predsjednik GO DS u Somboru *Siniša Lazić* i kandidati DSHV-a za pokrajinskog zastupnika i odbornike u Skupštini grada Sombora *Mata Matarić* iz Sombora, *Snežana Periškić* iz Bačkog Monoštora i *Adam Tubić* iz Bačkog Brega.

S. T.

Podrška Udruženja umirovljenika Subotice

Najbrojnija društvena organizacija u gradu, Udruženje umirovljenika Subotice, podržat će listu »Izbor za bolji život – Boris Tadić« na predstojećim izborima za Skupštinu grada. Predsjednica Udruženja umirovljenika *Dragica Lučev* istaknula je da se stranke te koalicije konstantno brinu o unapređenju položaja najstarijih sugrađana, što su pokazali uvođenjem besplatnih autobusnih karata za starije od 65 godina u gradskom prometu u Subotici. Predsjednica Udruženja umirovljenika je pozvala sugrađane da svoja glas poverje listi s brojem 1 na lokalnim izborima.

Predsjednik Gradskog odbora Demokratske stranke *Modest Dulić* naglašava da je podrška subotičkog Udruženja umirovljenika koaliciji »Izbor za bolji život – Boris Tadić« veoma značajna i da obvezuje da se i u narednom periodu mnogo radi na poboljšanju uvjeta života najstarijih Subotičana.

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila,
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete

POSTANITE I VI ČLAN VELIKE PORODICE »CROATIA OSIGURANJA« D.D. IZ ZAGREBA

»Milenijum osiguranje« A.D.O. Beograd-Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon +381(24) 555-867 i 552-406
 e-mail: mios@tippnet.rs
www.milenijum-osiguranje.rs
 Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

POČELA KAMPANJA DEMOKRATSKOG SAVEZA HRVATA U VOJVODINI

Na svim razinama u koaliciji s DS-om

Sigurne glasove vojvođanskih Hrvata demokratskoj opciji na prethodnim izborima, koje je većinom osigurao DSHV, donijela je izborna platforma koja je počivala na ideji europske Srbije, rekao je, među ostalim, predsjednik DSHV-a Petar Kuntić

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini (DSHV) kao sigurnog partnera na izborima vidi Demokratsku stranku (DS) jer je, kako ocjenjuju u DSHV-u,

da Hrvati problema nemaju. Kao proeuropski i prodemokratski orijentirana stranka, DSHV se opredijelio za ulazak u koaliciju 'Izbor za bolji život - Boris Tadić'.

doveli u Suboticu, obnovili smo i infrastrukturu. Tako sada 12 sela u Subotici imaju plin, ADSL, IPTV i drugo. Moderna tehnologija nalazi se nadohvat ruke na salašima. U protekle četiri godine donesen je i Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina, koji je manjinama omogućio u područjima kulture, obrazovanja i informiranja ostvariti svoja prava. U području poljoprivrede usvojen je i Zakon o zemljištu kojim je poljoprivrednicima omogućeno gospodariti državnim zemljištem. Sredstvima od tog zakupa uređuju se atarski putevi, dodao je Kovačić.

smo nula četvornih metara građevinskog zemljišta.

Naš grad četiri godine kasnije ima dva milijuna četvornih metara građevinskog zemljišta. Subotica je grad koji je dobio brojna priznanja, a posljednje i najvrjednije jest priznanje da je Subotica među 10 najatraktivnijih gradova u Europi za privlačenje ulagača.

Vučinić je uvjerenja da će koalicija odnijeti pobjedu i da će rezultati do 2016. godine biti još uvjerljiviji nego u razdoblju od 2008. do 2012.

Prisutnima su se obratili i predsjednik Mjesnog odbora DSHV-a u Žedniku Mirko

U Đurđinu

ova stranka njihov najstabilniji partner i jamac ostvarenja zajedničkih planova i ciljeva, istaknuto je, među ostalim, na izbornim konvencijama u Žedniku i Đurđinu, održanim 12. travnja. Tom je prilikom predstavljena izborna koalicija DSHV-DS-SDPS.

Sigurne glasove vojvođanskih Hrvata demokratskoj opciji na prethodnim izborima, koje je većinom osigurao DSHV, donijela je izborna platforma koja je počivala na ideji europske Srbije, rekao je, među ostalim, predsjednik DSHV-a Petar Kuntić. »DSHV je pridonio normalizaciji odnosa između Hrvatske i Srbije nakon rata. O tomu govori osnivanje hrvatskih medija i ustanova, kao i nastava na hrvatskom jeziku u školama što je veliki iskorak, no to ne znači

Ovo je prvi put da DSHV na svim razinama ulazi u koalicije. Potrebna nam je stabilna demokracija, što znači bolji život svih građana, a to jedino može ostvariti ova koalicija. Hrvati u Vojvodini žele sudjelovati u političkom i društvenom životu i pri tomu sačuvati vlastitu nacionalnu osobitost«, rekao je Kuntić te je također podsjetio da se od listopadskih promjena u Srbiji promijenio i odnos prema Hrvatima i njihovom položaju u društvenom i političkom životu. Danijel Kovačić, kandidat koalicije »Izbor za bolju Vojvodinu – Bojan Pajtić« na izborima za zastupnike u Skupštinu AP Vojvodine, u izbornoj jedinici »Subotica II«, podsjetio je što je dosad urađeno.

»Nakon četiri godine, uz veći broj stranih ulagača koje smo

U Žedniku

Obraćajući se okupljenima, zamjenik predsjednika Gradskog odbora Demokratske stranke u Subotici Saša Vučinić je naglasio da su mukotran rad i očuvanje tradicije jedino jamstvo budućnosti. »Mi znamo što želimo i znamo što smo uradili. Naša lista traži povjerenje i mandat da nastavi ono što je započeto. Naslijedili

Ostrogonač, predstavnik Lokalnog odbora SDPS-a Ljuben Hristov, te predsjednik Mladeži DSHV-a Siniša Skenderović.

Na predizbornom skupu predstavljani su i kandidati DSHV-a za vijećnike u lokalnom parlamentu.

S. J. i V. K.

Propast provincije Panonije

Piše: dr. Zsombor Szabó

Suvremena historiografija raspad Rimskog carstva na dva dijela računa od smrti cara *Teodorika Velikog* 359. godine. Do danas traju rasprave je li do raspada došlo zbog unutarnje slabosti carstva ili uslijed napada barbarskih hordi. Tu se prije svega misli na napad iz središnje Azije, nomadskih Huna i njima pridruženih naroda, jer su, bježeći pred njima, germanski narodi, ponajviše Goti, navalili na gra-

i etničke promjene u svim krajevima koji su bili zahvaćeni velikim migracijskim kretanjima tog vremena. Promatrano sa stanovišta zapadnoeuropske povijesti, seoba naroda obuhvaća epohu od 375. godine do kraja VI. stoljeća, ali za naše historijsko-geografske prilike ona traje sve do propasti Avarskog kaganata, oko 800. godine, pa i dulje, upravo do stvaranja prvih južnoslavenskih država i stabilizacije Ugarske u

Panonije, vjerojatno iz razorenog Sirmiuma, odvlačeno je kamenje za gradnju Atilina dvora pokraj Tise. Priskos retor spominje jednog zidara koji je zarobljen i odveden na Atilin dvor da tamo gradi terme po ugledu na terme u Sirmiumu. Vladavina Huna je trajala relativno kratko, jer nakon Atiline smrti (453. godine) uslijed borbe za prijestolje njegovih sinova, dolazi do ustanka naroda koji su bili podređeni Hunima i oni se, 469. godine, nakon poraza od ustanika povlače iz Panonije. Nakon povlačenja Huna, germanski narod Gepidi se pojavljuje 455. godine i na teritoriju nekadašnje provincije Dakije stvaraju »državu« Gepidiju, čija se zapadna granica poklapala s tokom Tise. Gepidi su držali vlast i u Sirmiumu.

Drugi germanski narod, Longobardi se 525. godine naseljava na sjevernim rubovima Panonije, a između 546. i 547. godine zauzimaju i područje zapadnog podunavlja (Pannoniu Primu i Valeriju kao i dio Savie). Longobardi se zadržavaju relativno kratko u Panoniji. Nakon neuspjelog napada na gotsku »državu«, u savezništvu s Bizantom, 567. godine se preseljavaju u sjevernu Italiju u dio koji se po njima zove Lombardija.

AVARSKI KAGANAT, NOVA JAKA »DRŽAVA« U SUSJEDSTVU OSTATKA RIMSKOG IMPERIJA

Iza Huna na europskim stepama pojavljuje se novi tursko-mongolski narod Avari. Kao i u slučaju hanskog »imperija« i u Avarskom kaganatu živi raznolik narod pod vrhovnom vlašću vojne elite. Oni se pojavljuju na poziv Longobarda i istočnog dijela carstva (Bizanta) u borbi

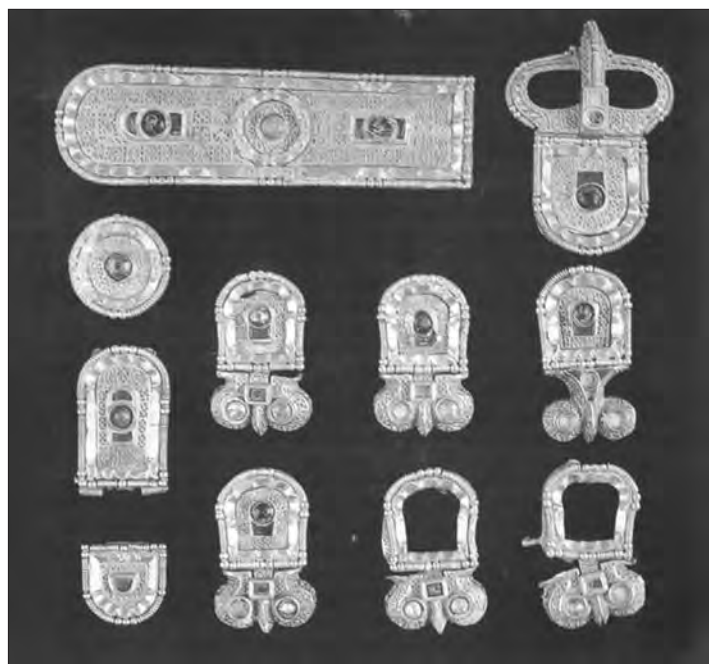
protiv Gepida i udruženim snagama uništavaju gepidsku državu.

»U najkraćem roku, gotovo cijela karpatska kotlina našla se pod vlašću Avara. Umjesto niza manjih germanskih država, s kojima je Bizant u datom momentu ipak mogao naći zajednički jezik i koje su zbog svoje razjedinjenosti bile manje opasne, sada se na bizantskim granicama duž Dunava stvorila jedna nova snaga – Avarski kaganat.« (D. Dimitrijević, nav. dijelo str. 84.-85.)

Avarski ratnik na zlatnom krčagu (Beč)

Avari osvajaju Sirmium 582. godine. Nakon mirovnog sporazuma cara istočnog dvora i Avara, rimski građani se iseljavaju iz nje u Dalmaciju i u provinciju Moesiu. Sirmium 583. godine nestaje u plamenu, a »život je nastavljen na ovom mjestu, no nestali su Rimljani ili oni koji su važili za rimske podanike; u Sirmiumu su živjeli narodi koje su dovele seobe. Oni su pripadali drugom kulturnom krugu i proći će više stoljeća prije no što će na mjestu staroga grada nastati nova urbana zajednica«, konstatira *Miroslava Mirković*.

Gepidski zlatni pojas iz Sirmiuma

nice zapadnoga dijela antičkog Rimskog carstva i vremenom se nametnuli kao vladalačka elita postojećem romanskom stanovništvu.

SEOBA NARODA

Nomadi tursko-mongolskog podrijetla, nazivani Huni, su pokrenuli jedan proces koji se u europskoj povijesti naziva seoba naroda. »Period seobe naroda predstavlja jedno od najdinamičnijih razdoblja europske povijesti u kojem su se odigrale najveće društvene, ekonomske

Panonskoj niziji« tvrdi *Danica Dimitrijević*.¹

KRATKA, ALI RAZORNA VLADAVINA HUNA

Huni su se pojavili u Karpatskoj kotlini 405. godine. Hunsko osvajanje je bilo praćeno neviđenim razaranjem gradova i odvođenjem stanovništva u ropstvo. Sirmium je osvojen oko 440. godine. Iz

¹Dimitrijević, Danica (1975) »Na granicama antičkog sveta. Sarmati i Rimljani. Doba velikih migracija«, Beograd: Matica srpska.

Nastambe u pustari

Piše: Alojzije Stantić

Pouzdamo znamo da je i u Panonskoj nizini narod živio u zemunicama već od starčevačke kulture iz neolita, prije oko 7000 g., do prid kraj XX. vika

Kad su naši stari došli u ovaj kraj, počeli su živiti u prilikama kake su ode pasirale stočarima sa blagom kojeg su ovamo dotirali. Ode su njim onda za taki život bile najpodesnije pustare prošarane velikim i mistimice močvarno-ritskim atovima (pašnjacima) i mlakama dolova. Guljaši (pastiri goveda) i čobani živili su danjom-noćom nuz josag na paši u atovima, a u Velikom atu po di koji i do sridine dvadeseti godina, odnosno do sridine četrdesti godina XX. vika.

Pastiri sa blagom prate pode-snu pašu, ali moraje imat što bliže i stalnu nastambu za svoju obitelj, jel ih ona dvori i pomaže njim u poslu kojim se bave. Zato njim je onda u ovom kraju za nastambu bilo najbrže i najbolje napraviti zemunicu. Čim su dospili, iskopali su i lagunicu (zakrilje) ili tor sa strijom za krupni josag.

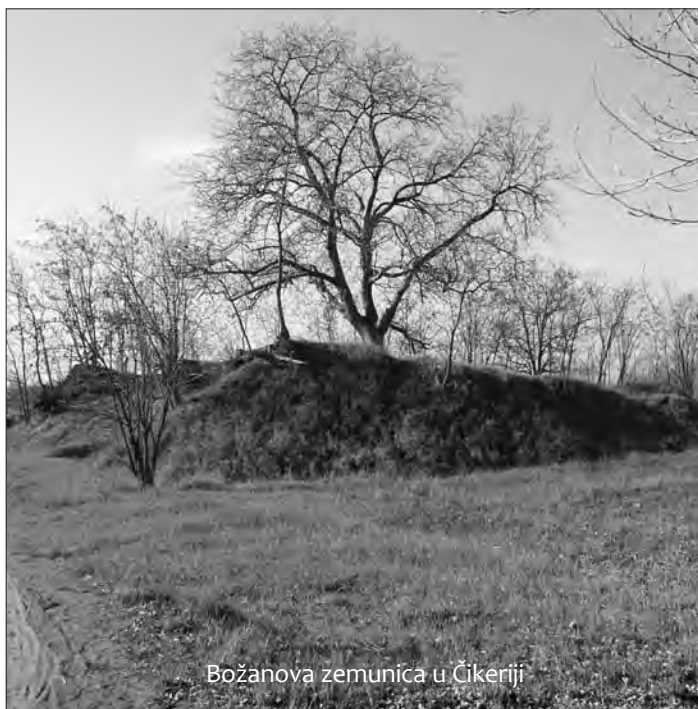
ZEMUNICA

Zna se da su ljudi od pamtvika što cigurnije zakrilje za život pravili onako kako njim je oko-liš dopušto. Tako je u zemljavoj ravni, kaka je Panonska nizina i druge, od iskona zemunica najpodesnije trajnije zakrilje od nevrimenta. O zemunici i životu u njoj dosad se malo znalo iako je u povisti opisiva-na. Zato pouzdano znamo da je i u Panonskoj nizini narod živio u zemunicama već od starčevačke kulture iz neolita, prije oko 7000 g., do prid kraj XX. vika. Zemunica je bila u pustarama prvi krov nad glavom bačkim bunjevačkim Hrvatima. Moje istraživanje i izgled sačuvani žitni jama u Tavankutu, pomogli su mi opisat izgled zemunice,

pa je i to kamenčić dodat mozaiku saznanja o zemunicama.

Zemunice u subatičkom ataru spominju: *Flatt Endre* (1860.), *Iványi István* (zapis genera-

gredi velikog gazdaluka obitelji *Barnabe Vidakovića - Božana*, prid velikim čikerijanskim šorom. Zavaljena i zatravljena zemunica i danas se vidi. Iznutra

Božanova zemunica u Čikeriji

la Marshiglia iz 1690.), *Petar Pekić*, *Ivan Antunović*, *Mijo Mandić*, *Ive Prčić*, *Tormágy Gábor*, *Ante Sekulić* i dr., te *Gáspár Ulmer*, *Magyar László*, *Ante Rudinski*, *Bela Duranci* i *Beszédes Valéria* koja je u đurđinskoj pustari našla ostatke jednodilni zemunica i lagunica pokriveni zemljom. Đurdinar *Veco Jaramazović* pokazo mi misto di je u gredi bila ukopana spominjana lagunica. Važan je opis i Kornelije Minichreiter o zemunicama otkrivenim 2008. u Galdovu kod Slavenskog Broda, iz ranoneolitskog vrimenta, oko pet milenija pr. Kr.

Geza Mačković - Jordan iz Čikerije (rođ. 1919.) sića se na Božanovu zemunicu. Više puta je bio u njoj. Ukopana je na

čovim okrugljačama. Iznutra je flasterovana ciglom. U nju se salazilo na 4-5 basamaga. Kod vrata u čoši je otvoreno ognjište i šporelj sa odžakom.

Malo dalje od mista ove zemunice danas je vinski podrum *Stipana Petrekanovića - Bibike*, koju je njegov pradida napravio prije podrug vika, a posli su je udesili u podrum za vino. To je još i danas (2006.) podrum za vino. Zemunica-podrum je u pisku, s krovom od dračovi okrugljača, odozgor pokrivena piskom, a vrremenom se zatravnio.

Dula Rakić - Vizin (1923.) i *Geza Mačković - Jordan* sića je se još jedne zemunice u tom kraju. Na početku puta iz Čikerije u Mirgeš s live strane, živio je Bruno Rudić sa obitelji do početka šezdeseti godina.

Zemunice u Rusiji, u Sibiru, opisao je *Ivan-Janika Moravčić* iz Subotice (1921.). On je u II. svickom ratu kao mađarski vojnik pao 1941. u rusko zarobljeništvo. Odveden je u logor kod grada Gorki (danas Nižnji Novgorod). Na piskavoj visoravni bilo je 16 baraka, zemunica, a da se pisak ne uronjava, strane su obložene otesanim drvima, a odozgor je pokrivena krovom od greda i nasipom od piska. Iznutra je oko 10x6 m, a visoka oko 2 m, ulaz je bio priko drveni basamaga ispod koji je pisak upio vodu od kiša.

SA ROGLJA

Komarnik

Porodilji sa ditetom pravio se komarnik: oko kreveta sa kolivkom razapnu se, od zemlje do plafona, suknene ili postavne (platnene) virange. Porodilja prve noći ne smi zaspat, druge noći mož spavat, ali lampaš mora gorit tri noći pri punoj svitlosti. Kroz tri dana i noći gosti, pokatkad i nuz kraću svirku i veselje, čuvaje porodilju i dite. Posli tri dana komarnik se rasprca, a podigdi su ga rasprcali i prija, posli krštenja diteta.

U komarniku se čuvalo dite da ga vištice ne ukradu i ne podmetnu njevo dite – »podmečke«. Nakaza se nije rodila, već su je vištice podmetnile. Za svaki slučaj da vištica ne naudi ženi i ditetu, u svaku čošu komarnika i u pendžer među se sv. oman, kruc, so, majkina dušica i zatvorena brica.

LOZIKA JARAMAZOVIĆ, PREDSEDNICA VIJEĆNIČKE SKUPINE DSHV-A U SKUPŠTINI GRADA SUBOTICE

Bolji dani za Suboticu tek dolaze

Perspektiva našeg grada ogleda se u dolasku investitora koji bi izgradili pogone za preradu naših proizvoda – poljoprivrednih, voćarskih, povrtlarskih, a treba nastaviti i s privlačenjem i realiziranjem investicija u Industrijskoj zoni Mali Bajmok i u gospodarsko-komercijalnoj zoni Druga kasarna – Poligoni, ističe Lozika Jaramazović

U drugom mandatu vijećnice u Skupštini grada Subotice *Lozika Jaramazović* obnaša dužnost predsjednice vijećničke skupine Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini. Podsjetimo se da je prilikom izbora za mandatni period od 2004. do 2008. godine DSHV izašao samostalno na izbore za vijećnike Skupštine općine Subotica i tada je osvojio pet mandata, dok je na lokalne izbore za mandatni period od 2008. do 2012. godine DSHV izašao u koaliciji s Demokratskom strankom i strankom G 17 plus i nakon tih izbora DSHV je osvojio šest mandata.

Na početku razgovora *Lozika Jaramazović* ističe da je na redovitoj i izbornoj skupštini DSHV-a, održanoj u veljači, kandidiran veći broj mladih na izborne liste.

»Članica sam DSHV-a od siječnja 2002. godine, od tada obavljam i dužnost jedne od tajnica, jer je ured naše stran-

ke otvoren skoro cijeli dan. Ne obavljam druge dužnosti u stranci, a zadovoljna sam što smo u stranačka tijela izabrali nekolicinu mladih. Sigurna sam da je to dobro za budućnost DSHV-a. Mladi koji su se u posljednjem periodu istakli u svome radu sada su zastupljeni u stranačkim tijelima, a isto tako ih je stranka predložila na listu za vijećnike Skupštine grada Subotice. Voljela bih da naša koalicija i sada, kao prije četiri godine, odnese pobjedu, tada će DSHV imati u Skupštini grada petero-šestero mladih, obrazovanih, visprenih i sposobnih predstavnika«.

SURADNJA S KOALICIJSKIM PARTNERIMA

Glede raznih vijećničkih inicijativa, lociranja i rješavanja problema, *Lozika Jaramazović* kaže kako su tijekom njena dva mandata ostvarena brojna postignuća u radu gradske Skupštine.

»Ipak mislim da sam više bila zadovoljna u prvom mandatu moga zastupničkog rada, ali želim naglasiti da se rad vijećničke skupine ne ocjenjuje samo sudjelovanjem na sjednicama Skupštine, već se naš rad vidi i kroz oblik rada u skupštinskim tijelima, odnosno povjerenstvima i savjetima. Vijećnička skupina DSHV-a je aktivno sudjelovala u radu Skupštine grada Subotice, a rješenja za određene probleme nastojali smo i uspijevali pronaći putem razgovora s koalicijskim partnerima. U mom prvom mandatu je najveće postignuće što smo uspjeli u tome da planirani regionalni deponij za odlaganje komunal-

nog otpada ne bude na lokaciji Azotara, jer je u okolini naseljeno mjesto Verušić i to bliže od dozvoljenog za moguću izgradnju deponija. I pokraj velikih pritiska da se deponij tamo izgradi, ipak je određena druga lokacija. Primjerice, jedna od važnih stvari koja je urađena jest da je Javnom komunalnom poduzeću 'Pogrebno' proširena djelatnost, prije otprilike godinu dana, čime je omogućeno da se 'Pogrebno' dovede u red uspješnih javnih poduzeća. Treba reći i da su vijećnici bili jednoglasni kada se glasovalo o dolasku investitora, kojih je u naš grad u posljednje dvije godine došlo šestero. Isto tako, svi vijećnici, pa tako i naša vijećnička skupina, sudjelovali su u donošenju Odluke o uvjetima za držanje i zaštitu domaćih i egzotičnih životinja na teritoriju Grada Subotice. O ovoj temi smo organizirali predavanja i rasprave po mjesnim odborima naše stranke, te su neke primjedbe vijećničke skupine DSHV-a ušle u sastavni dio te odluke.

Isto je tako, primjerice, amandman naše vijećničke skupine u vezi Plana za obranu od poplava Grada Subotice u razdoblju od 2009. do 2013. godine postao sastavni dio odluke i ušao u taj plan. Raznih primjera rada i postignuća naše vijećničke skupine ima mnogo«.

DOBAR MODEL ZA ZAKUP POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

Na pitanje koje bi postignuće izdvojila u radu vladajuće koalicije u čijem je središtu Demokratska stranka, *Lozika*

Jaramazović kaže da je, s obzirom na ekonomsku krizu koja je zahvatila sve zemlje u okruženju, zadovoljna koliko je lokalna samouprava uradila za Grad Suboticu.

»U našem gradu se ipak gradilo: počev od asfaltiranja ulica, uvođenja vodovoda i kanalizacije, pa do dolaska velikih tvrtki u Industrijsku zonu Mali Bajmok. Jedno od najvećih postignuća je izdavanje državnog poljoprivrednog zemljišta u zakup poljoprivrednim proizvođačima, mislim da je subotički model izdavanja državnog zemljišta jedan od najboljih modela. Naravno, u izradi ovog modela su sudjelovali predstavnici naše stranke na čelu s tadašnjim zamjenikom gradonačelnika, predsjednikom naše stranke *Petrom Kuntićem*, jer je onda počela izrada načina izdavanja državne zemlje, koji se samo usavršavao te je sada izdano skoro svo državno zemljište u zakup, od kojeg grad ima priliv sredstava koja se moraju namjenski trošiti za obnavljanje i popravke ratarskih cesta, na ozelenjavanje, kao i sadnju vetrobrankih pojaseva, zatim na ekologiju i edukaciju stanovništva koje se bavi poljoprivredom«.

Osim zadovoljstva zbog određenih postignuća, *Lozika Jaramazović* kaže da nije zadovoljna zbog toga što u ovom mandatu nije bila predstavnica žena ispred Skupštine grada.

»U skupštinskim klupama isto tako nije sjedio dovoljan broj žena, jer od 67 zastupnika trećina treba biti 22, ali niti jedna stranka, osim DSHV-a, nije ispoštovala Zakon o ravnopravnosti spolova. Mislim da je vijećnica

u prošlom mandatu bilo 16, a u sadašnjem je tek 13. U vijećničkoj skupini DSHV-a od šest vijećnika dvije su žene i može se reći da smo jedina stranka koja je primijenila model ravnomyernej zastupljenosti prigodom kandidiranja za izbore te određivanja vijećnica nakon izbora.

PROBLEMI KOJE TREBA RJEŠAVATI

Odgovarajući na pitanje koja je važna problematika u Subotici ostala neriješena za vrijeme dok je bila vijećnica, Lozika Jaramazović navodi nekoliko primjera.

»Kazalište je problem, poznato je da je DSHV bio protiv rušenja subotičkog kazališta, stranka je prikupila veliki broj potpisa protiv tog rušenja, ali tada naš koalicijski partner nije imao sluha, te je ipak donijeta odluka o rušenju zgrade kazališta. Svojevremeno su prikazivani dijelovi projekta buduće zgrade, obećavana su sredstva za izgradnju, a vidi se poslije pet godina da je malo toga napravljeno. Sada imamo veliko betonsko zdanje, skelet, u samom srcu grada, pokraj najljepše građevine Gradske kuće. Kao buduće kazalište, digla se u nebesa građevina i zatvorila vidik na lijepe secesijske zgrade u centru grada. Pitam se – da li će ikada zgrada kazališta biti završena i kako će izgledati centar grada, ako se završi izgradnja kazališta? Ostala je neriješena i nerealizirana izgradnja mrtvačnice u Gornjem Tavankutu, jer tamo postoji groblje. Nevjerojatno je da se u 21. stoljeću sprovodi vrše od kuće, a da projektna dokumentacija čeka sredstva kojih nikako nema već 5 godina. Isti slučaj se, nažalost, javlja i u naselju Višnjevac. Grad pod hitno mora poduzeti mjere i riješiti problem sahranjivanja u tim mjestima. Problem je sam centar grada, vidi se kada se ode samo 100 kilometara dalje u Novi Sad, tamo centar vrvi od

ljudi, u samom centru su prodavaonice, a naš Korzo je prazan. Pitanje je i što će biti s Robnom kućom Beograd? Smeta mi što u našem gradu nema gradske kavane, nema raznolikih mjesta za izlazak mladih, sada uglavnom rade samo kafići, a od kojih neki rade i poslije ponoći, te stvaraju veliku buku koja smeta građanima koji žive u blizini. Treba zabraniti rad kafića poslije ponoći. Neriješeno pitanje je i kanalizacija, a to se vidi poslije naglih atmosferskih promjena i padalina, neke ulice su potpuno pod vodom i to bliže centru grada«.

IMA MJESTA ZA OPTIMIZAM

Govoreći o perspektivama razvoja Subotice, Lozika Jaramazović kaže da ima mjesta za optimizam glede poboljšanja gospodarske situacije.

Nedovoljno iskorišteni turistički potencijali

»Turistički potencijali Subotice nisu dovoljno iskorišteni«, tvrdi Lozika Jaramazović. »Zamjeram Turističkoj organizaciji Grada Subotice i Prodajnoj galeriji Subotica - Suvenirnica što su vikendom i praznicima zatvorene, dakle ne rade kada najviše turista dolazi u naš grad, bilo da dolaze iz unutrašnjosti Srbije ili iz inozemstva. Subotica se nalazi na odličnom prostoru uz državnu granicu i žilu kucavicu Srbije, uz auto-cestu Koridor 10. Taj bi potencijal trebalo mnogo bolje koristiti u privlačenju turista i priređivanju mnogo bolje ponude za njih. Trebalo bi poraditi na razvoju topličkog liječenja na Paliću i najprije investirati u sve potencijale koje ima jezero i naselje Palić – što je predviđeno Master planom u okviru nadležnosti d.o.o. Park Palića, koji je osnovan nedavno i treba mu pružiti šansu da pomogne Paliću«.

»Perspektiva Subotice ogleđa se u dolasku investitora koji bi izgradili pogone za preradu naših proizvoda – poljoprivrednih, voćarskih, povrtlarskih, a potrebno je i omasoviti proizvodnju zdrave hrane s ovih prostora. Treba nastaviti i s privlačenjem i realiziranjem investicija u Industrijskoj zoni Mali Bajmok, u gospodarsko-komercijalnoj zoni Druga kasarna – Poligoni, a potrebno je i osnovati

fond za razvoj malih i srednjih poduzeća. Dobar potez bi bilo otvaranje subotičke veletržnice u cilju poboljšanja položaja naših poljoprivrednika na tržištu. Ima mjesta za optimizam, bolji dani za Suboticu tek dolaze«.

Čistoća ili nečistoća jednog grada uvijek pada u oči, a Lozika Jaramazović kaže grad nije čist kao nekada, ali da i sami građani trebaju brinuti o tome, dok pozitivno ocjenjuje ozelenjavanje nekultiviranih površina u Subotici i okolici.

»Na ozelenjavanju se trenutačno i mnogo radi i mnogo priča, i to je neophodno našem gradu. Postoji još dosta lokacija u gradu koje su gradsko građevinsko zemljište, a stoje neuređene i prazne, kao npr. u Mjesnoj zajednici Gat, na potezu ulica Dragojle Jarnjević i Otmara Majera, gdje Mjesna zajednica već 6 godina traži da se prostor osposobi za park i zeleno dječje

komunalna poduzeća „Čistoća i zelenilo“, 'Vojput', 'Komval' i 'Komgrad', a gradske ulice su bile ove zime paralizirane dugi niz dana. Međutim, za čistoću, tj. nečistoću grada, odgovornost snose i sami građani, koji ne održavaju prostore i pločnike ispred svojih kuća i zgrada«.

OSVRT NA KOLEGE IZ SKUPŠTINE

Na koncu razgovora pitao sam Loziku Jaramazović koga se od vijećnika rado sjeća kao kolega koji su na nju ostavili pozitivan dojam svojim radom, a da nisu iz vijećničke skupine DSHV-a?

»U prvom mandatu kada sam bila vijećnica, najradije se sjećam tadašnje zamjenice predsjednika Skupštine općine *Edite Stevanović*. Tada smo imale vijećničku skupinu žena, radile smo zajedno o pitanjima žena u politici, nastupale smo zajedno. Poseban dojam je ostavio i tadašnji drugi zamjenik predsjednika Skupštine općine *Nemanja Simović*, njegovo vođenje sjednica grada ostavilo je dojam na svakoga, osobito oduzimanje riječi govorniku kada ne govori o temama dnevnog reda, odnosno održavanje reda na sjednicama Skupštine. Pozitivan dojam u posljednje četiri godine Nemanja Simović je ostavio svojim aktivnostima u oblasti sporta. Glede rada u Skupštini, moram spomenuti i *Lászla Kerekesa*, iz vijećničke skupine Saveza voždanskih Mađara, kojega ću se rado sjećati kao vijećnika. U prvom mandatu koalicija se češće sastajala i razgovarala o temama dnevnog reda, naravno, pod vodstvom tadašnjeg predsjednika Skupštine, a sadašnjeg gradonačelnika *Saše Vučinića*. Sadašnji predsjednik Skupštine grada *Slavko Parać* je uvijek bio konstruktivan u radu i blagovremeno nas obavještavao o aktivnostima u svezi sa sjednicama Skupštine«.

Zvonko Sarić

HUMANITARNA VEČER U MALOJ GOSTIONI

Most na suhom

Nastup hrvatske klapa »Geta« iz Orebića i tamburaškog sastava »Ravnica« uveličat će večer humanosti u petak 20. travnja od 20 sati u restoranu »Mala gostiona« na Paliću. Akcija je to kojom se svečano vrši dodjela inkubatora i prikupljanje priloga za Odjel neonatologije subotičke bolnice.

»Ideja o gostovanju orebičke klapa u Subotici došla je spontano u želji za povezivanjem dvaju mjesta, iz kojih potječu moji roditelji, ali i podsjećanje na kraj u kojemu su mnogi Subotičani godinama ljetovali. Zahvaljujući pomoći ljudi dobre volje, uspjeli smo realizirati ovu lijepu kulturno-humanitarnu zamisao koja za podlogu ima gestu pomoći Odjelu neonatologije u subotičkoj bolnici.

U sklopu glazbenog dijela programa, najprije će klapa »Geta« pjevati a capela svoj dio, potom će tamburaši »Ravnice« imati svoj nastup, dok će u nastavku zasvirati i zapjevati skupa.

Sutradan, u subotu 21. travnja, također u »Maloj gostioni« bit će organizirana dalmatinska večer, uz nastup klapa »Geta«, a cijena konzumacije jela i pića po osobi iznosi 2.500 dinara«, pojasnio je *Sandi Vuletić* sve detalje u svezi nastupa klapa »Geta« iz Orebića i organizacije kulturno-humanitarne akcije »Most na suhom«.

D. P.

Blagoslov žita na Markovo

Blagoslov mladoga, zelenog žita svake je godine prvi događaj u okviru Dužijance. Blagoslov će, prema tradiciji, biti na blagdan sv. Marka evanđeliste 25. travnja 2012. godine na Verušiću, na salašu *Martina Gabrića* koji je ovogodišnji domaćin Natjecanja risara.

U 17 sati će biti održana sveta misa na salašu, a poslije misnog slavlja priredit će se blagoslov žita na njivi na kojoj će biti održano Natjecanje risara.

Festival eko filma »Drvo«

Projekcijom filma »Zemlja smeća« u Subotici je jučer počeo Festival eko filma »Drvo« u okviru kojeg će do utorka, 24. travnja, osim filmova biti

priredeno i više predavanja, radionica i predstavljanja knjiga. Većina programa se održava u Art kinu »Lifka«.

Danas (petak, 20. travnja) od 14 do 16 sati bit će priredjen umjetnički performans u suradnji s »A Recycle Together« projektom, te nastup zbora Ritmoland. Od 18 sati u »Lifki« će biti održano predavanje »Život u prirodi«, koje će održati *Marjan Arsenov* i *Marina Babić*, a u 20 sati bit će prikazan film »Voda, esencija života«.

U subotu 21. travnja, od 20 sati, u »Lifki« će biti prikazan film »Hrana d.o.o.«.

Dan kasnije, u nedjelju 22. travnja u 14 sati bit će predstavljena knjiga »Sep holcerova permakultura« te održan razgovor s *Mirjanom Petrović*, prevoditeljicom. Nakon toga slijedi predstavljanje knjige »Sunčeva trpeza« i razgovor s autoricom *Mirjanom Petrović*. Od 16 sati na programu je film »Sunčeva trpeza«.

U ponedjeljak 23. travnja u 16 sati slijedi predavanje prof. *Horvat Lehela* »Eko materijali u gradnji«, a od 18 sati u OŠ »Žarko Zrenjanin« bit će održana radionica slame i radionica izrade aranžmana od suhih biljnih otpadaka, na kojemu sudjeluju slamarska sekcija OŠ Matije Gupca iz Tavankuta, sekcija OŠ Matka Vukovića i učenici OŠ Žarka Zrenjanina.

Istodobno, od 18 sati u kinu »Lifka« održava se predavanje *Kristijana Vojnića* s temom »Dom za sreću: holistički pristup humanom habitatu ili kako nas je pomodarstvo ukradlo zemlji«. Od 20 sati bit će prikazan film »Ukradena zemlja«.

Posljednjega dana festivala, u utorak 24. travnja, u OŠ »Matija Gubec« u Tavankutu s početkom u 15 sati bit će održana radionica »Čuvari prirode«. U 18 sati u »Lifki« bit će priredjeni »Funny recycling – A Recycle Together projekt« i nastup zbora Ritmoland. Od 18 sati u »Lifki« će biti održano predavanje *Irene Barret* »Zdrav stil života, povratak na selo i zadruge permakulture«, u 20 sati na programu je film »My barefoot friend«.

Pokrovitelji programa su Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici, Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Beogradu, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, poduzeća Pre-print Novi Sad i Q Kvalitet te studentska organizacija AISEC.

INICIJATIVA: SINDIKALNA STOLICA U

O problemima

Nakon izbora, Gradsko vijeće

Samostalnog sindikata novom sazivu

gradske Skupštine podnijet će

pismeni zahtjev i tražiti mjesto

za svog predstavnika

Za razliku od središnjice u Beogradu, koja ovih dana počinje drugi krug pregovora s političkim strankama odmravajući koju će poduprijeti na predstojećim izborima, Gradsko vijeće Samostalnog sindikata u Subotici odlučilo je ne poduprijeti ni jednu stranku na lokalnoj razini nego od nove vlasti tražiti tzv. sindikalnu stolicu u gradskoj Skupštini.

Sindikalna stolica u državnim i lokalnim parlamentima uobičajena je praksa u europskim državama, te se i Europska komisija prije pokretanja donošenja zakona, konzultira i redovito sastaje sa stručnjacima i organizacijama iz različitih sektora, uključujući industriju, javne službe, sindikate, grupe potrošača, nevladine udruge, jer se tako želi uvjeriti da će planirani zakon na odgovarajući način služiti građanima Unije. U subotičkom sindikatu kažu kako su tek jednom u prethodnom sazivu gradske Skupštine bili pozvani na sjednicu iznijeti svoj stav, te smatraju da će, budu li imali svoju stolicu, moći lobirati i možda utjecati na odluke o donošenju novih uredbi i propisa prije negoli prijedlozi postanu službeni.

»Sindikalna stolica u lokalnim i državnim parlamentima znači da Sindikat nema pravo glasa, ali može iskazati mišljenje i stav o bilo kom pitanju na skupštinskoj raspravi, te tako utjecati na zastupnike i vijećnike da eventualno zauzmu drukčiji stav od predloženog. Smatram da je lošije rješenje da sindikat uđe u vlast s političkim strankama, jer bi ovako mogao iznositi vlastito stajalište u odnosu na sve zastupnike u skupštini, ne pripadajući ni jednoj strani. To bi sigurno pomoglo u boljem rješavanju mnogih pitanja, u interesu građana i radnika«, kaže *Milan Popović*, predsjednik Gradskog vijeća Samostalnog sindikata Srbije. Zasad je Pančevo jedini grad u Srbiji koji godinu dana u skupštinskim klupama ima i predstavnika sindikata što se pokazalo kori-

A U GRADSKOJ SKUPŠTINI

a radnika za skupštinskom govornicom

István Hugyi

sno. »Mi smo samo jednom bili pozvani u Skupštinu kada smo se usprotivili izdavanju poljoprivrednog zemljišta, jer Zakon o poljoprivrednom zemljištu nije bio dobar i odnosi nisu bili uređeni. Međutim, vijećnici su ipak izglasali predloženu odluku, a kasnije se pokazalo da smo bili u pravu. Naša je inicijativa da imamo predstavnika u Skupštini kako bi javnost čula stavove sindikata i radnika i za skupštinskom govornicom, jer tamo se ne može govoriti bilo što nego činjenice i argumenti. Ako se različite situacije rješavaju za skupštinskom govornicom umjesto na ulici onda je to mnogo bolje i za vlast i za radnike«, kaže *István Hugyi*, potpredsjednik subotičkog Sindikata.

On smatra da će unatoč tomu što lokalna samouprava ima vrlo malo nadležnosti u području gospodarstva upravo nepovoljni gospodarski uvjeti primorati gradsku vlast da prestane zatvarati oči pred problemima radnika. »Ni jedna lokalna samouprava neće moći više biti pasivna prilikom dolaska stranih investitora ili bilo kog gospodarskog problema koji se bude pojavio na tom teritoriju u privatizaciji ili drugim pitanjima. Gospodarska i socijalna situacija je napeta i gradska

vlast će morati voditi računa o tome«, dodaje Hugyi.

Čelnici subotičkog Sindikata smatraju da će se također u postupku približavanja EU sve više inzistirati na tome da što više institucija i organizacija, kako na razini države tako i na razini lokalne zajednice, sudjeluju u rješavanju svih problema društva koje živi na tom području. »Kod nas još nije zaživjelo tzv. korporativno djelovanje i povezanost poduzeća s lokalnom zajednicom, obostrano pomaganje i razumijevanje kako bi to područje najbolje funkcioniralo. Posljednjih godi-

na je lokalna zajednica počela nešto više raditi u tom smjeru, no činjenica je da će se problemi morati zajednički rješavati, a ne čekati da netko dođe iz Beograda i riješi nam problem u Subotici«, kaže Popović te dodaje kako zakoni više se priječe lokalnoj samoupravi da i sama bude inicijator osnivanja novih poduzeća te na taj način rješava problem nezaposlenosti na svom području.

»Dobar je primjer lokalnih samouprava u skandinavskim državama gdje one iniciraju i financiraju formiranje ekspertskog tima i izradu pro-

Milan Popović

jekta za određenu granu djelatnosti u kojoj bi se mogao zaposliti veći broj ljudi s burze rada, a potom i investiraju u osnivanje poduzeća i to ne novcem iz proračuna nego kreditima. Poduzeće otplaćuje kredit iz vlastite proizvodnje, a poslije određenog vremena lokalna samouprava, kao vlasnik dionica, prodaje poduzeća koje onda nastavlja funkcionirati kao privatno. Zato su kod nas i napravljeni savjeti za zapošljavanje, ali od strane vlasti nisu još tako shvaćeni. Oni trebaju biti jedno kreativno tijelo koje predlaže lokalnoj vlasti, na temelju raspoložive radne snage i resursa koji postoje na lokalnoj razini, kako zaposliti ljude koji ne rade i što bi bilo dobro razvijati. To je mjesto gdje se rješavaju problemi, socijalna pitanja i pitanja odnosa između zaposlenih i lokalne samouprave, ukupnog razvoja te lokalne zajednice«, kaže Popović, te dodaje kako to ipak ne funkcionira tako jer vlast se ponaša kao da je sama sebi dovoljna. »Oni misle da je pamet samo u vlasti, a da nitko drugi ništa ne zna i zato ne žele da im se itko 'petlja'. Sami su sebi dovoljni i nitko ne treba sudjelovati u tome«, kaže Popović.

S. Mamužić

ELIZABETA STIPANČEVIĆ O SVJEDOČANSTVIMA PROŠLOSTI IZ OBITELJSKIH ARHIVA I ALBUMA

Vrijeme čuvanja uspomena

*U sačuvanim dokumentima Elizabeta Stipančević nalazila je podatke o razvoju Đurđina koji smatra najnaprednijim selom u predratno vrijeme, nepravedno zapostavljanim u desetljećima koja su slijedila * Majčina obitelj Šokčić wnekada je aktivno sudjelovala u napretku i razvoju Đurđina*

Elizabeta Stipančević, rođena Vukov, je umirovljenica, nekada je bila službenica u Vojvođanskoj banci, stanuje u gradu (Ker), ali je svim srcem od rođenja vezana za selo i zemlju kao što su bili i njezini preci. I danas je aktivna u poljodjelstvu, vlasnica je imanja na Pavlovcu gdje brižno održava roditeljski salaš okružen voćnjakom i naslijeđenim oranice.

Dodir sa zemljom na kojoj je ponikla i puno uloženog rada i energije čini da se osjeća dobro i vitalno. »Kada sam na salašu za mene ne postoji ništa drugo, to je odmor za dušu. Jako volim zemlju«, dodaje uz priču o salašu kojem je stalno dolazila i dok je radila u gradu, a i danas mu posvećuje puno vremena. Razlog ovom susretu je dokumentacija naslijeđena od predaka i naknadno prikupljena u obitelji, čuvana nekoliko desetljeća (a fotografije i po stotinu godina), koja je ujedno i svjedočanstvo o prošlosti Đurđina odakle potječu Šokčići, Elizabetina majka Marga i Margini roditelji Đeno i Koca.

»Želja mi je sačuvati saznanja iz starih zapisa iz 30-ih godina prošlog stoljeća, posebno o Đurđinu koje je prije 80 godina bilo najnaprednije selo. Da ljudi znaju prošlost i da se čuva uspomena«, kaže sugovornica.

NAPREDAK ĐURĐINA U PROŠLOSTI

Iz Đurđina je Elizabetina majka Marga, kći Đene Šokčića (1885.

– 1981.). Đeno i supruga Koca (rođena Dulić) imali su četvero djece: Mariju, Ninu, Antu i Margu. Đenin sin, a Elizabetin ujak dr. Ante Šokčić, bio je poznati liječnik specijalist za uho, grlo i nos, utemeljitelj je ovog odjela u subotičkoj bolnici, do umirovljenja zaposlen na Vojno-medicinskoj akademiji. U obitelji, odnosno u Elizabetinoj dokumentaciji, ostali su sačuvani pojedini stari primjerci časopisa »Klasje naših ravni« (primjerice iz 1936. godine) i drugog tiska, u kojima se pisalo i o važnim događajima u Đurđinu. U to davno vrijeme Đurđinčani su osnovali i otvorili Hrvatski seljački dom, a još prije toga osnovali Zemljoradničku zadrugu čiji je dugogodišnji predsjednik bio Đeno Šokčić.

»Djed Đeno mi je puno pričao o tim prošlim vremenima. Bila sam najmlađe unuče i mnogo vremena provodila s njim. Uz njega sam zavoljela kazivanja o prošlosti, a on bi bio sretan što ga netko sluša dok priča o nekadašnjim uspješnim vremenima«, kaže Elizabeta.

Đurđin je u prošlosti bio veoma napredno selo, sjeća se ona djedovih priča, a okosnica razvoja bila je zadruga koja je okupljala poljoprivrednike. »U ono vrijeme izvozili su u Beč junad, svinje, žito i kukuruz, a poljoprivredne strojeve kupovali su u Pešti. Vrlo uspješna zadruga koja je postojala sve do Drugog svjetskog rata. Međutim, to su sve bili dobrostojeći ljudi koji su konfiscirani

Elizabeta Stipančević

poslije rata i uzeto im je sve, kao i momu djedu. Djed Đeno je poslan u zatvor u Požarevac, a kada se vratio više ništa nije imao, djeca su ga ispomagala do kraja života. Takvo teško životno iskustvo prošao je čovjek koji je puno učinio za napredak svoga sela u predratna vremena«.

ZAŠTO SU SALAŠI OPUSTJELI

Elizabeta Stipančević čuva i isječke iz tiska kada je Hrvatsko pjevačko društvo »Neven« iz Subotice, sastavljeno od 74 člana, tridesetih godina prošlog stoljeća priredilo turneju po Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj, posjećujući postojbinu svojih predaka. U tom događaju sudjelovala je i njezina majka Marga Šokčić. Danas Elizabeta zamjera što je zanemaren razvoj salaških šorova Đurđina, te se i ne zna na kakvom je glasu bio ovaj dio subotičkog atara. »Ukinuta je pruga, razrušene stare škole...

Jednu od škola nekada davno na svojoj zemlji gradio je moj pradjed Nesto Šokčić da bi se djeca imala gdje obrazovati«.

Ukidanjem pruge Subotica – Crvenka, Pavlovac se kao dio đurđinskog atara polako i dugo gasi. To što se nije izišlo u susret zahtjevima da se asfaltira cesta na Pavlovcu uz koju se s obiju strana nalazilo 60-70 nekadašnjih salaša, Elizabeta naziva »mačehinskim odnosom« i temeljnim razlogom što su na iznimno kvalitetnom području uz kanal koji se mogao bolje iskoristiti za navodnjavanje, danas uz put ostala tek dva salaša, te tri ili četiri dalje u njivama. Jedan od ta dva salaša uz put je Elizabetin. »Ovdje su bili 'načičkani' salaši sve jedan do drugog, s obje strane puta. Pruga je ukinuta, nema vlaka, nema asfaltiranog puta, nema ničega osim struje i svi su se odselili. A do svojih njiva ipak moraju po blatnjavom putu i u današnja vremena«.

Katarina Korponaić

Koca Dulić (lijevo) sa sestrom Marijom,
oko 1905. kada se udala za Đenu Šokčića

Nevjesta Marga Šokčić 1935. s Ružom Vukov,
Lozikom Jaramazović, Kinom Tumbas Loketić i Katom Stipić

Marga (rođena Šokčić) i Pere Vukov
s djecom Alojzijem i Elizabetom 1964. godine

Đeno Šokčić 1941. godine

20. travnja 2012.

U Đurđinu 1926: Elizabetina tetka Marija Šokčić
(stoji druga zdesna) s prijateljicama

POTRAŽNJA ZA ORANICAMA U SOMBORU VEĆA OD PONUDE

Jutro oranice u Somboru i do 5.000 eura

Zemlja u Somboru i okolici uvijek se prodavala samo u krajnjoj nuždi

Sombor ima oko 100.000 hektara obradive zemlje. Najveći dio je u vlasništvu individualnih poljoprivrednih proizvođača koji posjeduju oko 60.000 hektara. Ipak, oni koji se odluče kupnjom zemlje uvećati svoje posjede morat će se dobro pomučiti, jer rijetki su oni koji i pored visoke cijene prodaju zemlju. Cijena jutra u Somboru dostigla je 5.000 eura, međutim oni koji i po toj cijeni uspiju kupiti oranice pravi su sretnici. Ponude zemlje na prodaju nema ni u oglasima, ni u agencijskim ponudama, zato oni koji se žele ozbiljno baviti poljoprivredom i uvećavati posjede zemlju uzimaju u zakup.

STAPARSKA ZEMLJA NA CIJENI

Zemlja u Somboru i okolici uvijek se prodavala samo u krajnjoj nuždi, pa je tako i danas. Čak i kada netko prodaje zemlju obično je to samo nekoliko jutara, često zajedno

sa salašem ili seoskom kućom. Cijene su različite u ovisnosti o tomu je li zemlja pokraj ceste ili negdje u ataru, kao i od toga kakve je kvalitete i koje je veličine parcela. »Tko je htio prodati zemlju taj je to uradio do 2000. godine, sada je sve manje onih koji se odlučuju

Ivan Jozić

na prodaju oranica. Cijene su različite i u okolici Sombora – od 3.000 do 5.000 eura po jutru«, kaže poljoprivrednik s Nenadića *Ivan Jozić*. Na tom

nivou su i cijene zemlje u ataru Bezdanskog puta. »Nedavno je u ataru, dakle dalje od asfaltne ceste, prodan komad od šest jutara za 18.000 eura, odnosno za 3.000 eura po jutru. Kupac se brzo nađe, jer ukoliko danas jedna obitelj želi živjeti baveći se poljoprivredom mora obrađivati oko 100 jutara zemlje«, kaže poljoprivrednik *Ivan Paštirović* s Bezdanskog puta. U ataru sela Stanišića cijene su nešto niže. »Jutro zemlje u okolici Stanišića stoji od 2.000 do 3.500 eura. Kod nas je zemlja prve, druge i treće klase, pa cijena ovisi od toga, ali i o udaljenosti od sela. Cijena zemlje raste, pa se za oranice koje su na prodaju brzo nađu i kupci«, kaže poljoprivrednik iz Stanišića *Tibor Molnar*. Jutro zemlje u Čonoplji je oko 3.000 eura, a u Telečkoj, gdje je zemlja lošije kvalitete, jutro se može kupiti i za 1.500 eura, pod uvjetom da uopće ima prodavaca. Zbog kvalitete zemlje na cijeni je posebno zemlja u Stapar. Prosječni prinosi na

staparskim njivama su isti kao i vrhunski prinosi na njivama u dijelu somborske općine gdje je zemlja lošije kvalitete, pa je zato cijena jutra u Stapar i preko 5.000 eura. U krugovima

Ivan Paštirović

poljoprivrednika kruži informacija da je ovih dana na ulazu u Stapar prodano deset jutara zemlje i to tako što je kupac vlasniku dao ponudu od 7.000 eura za jutro, odnosno 70.000 eura za cijelu parcelu, a takva ponuda se ne odbija. Samo

Zlata Vasiljević

Tržištem gazduju nakupci

Prije nekoliko godina Antun Mihalek iz Sonte započeo je biznis uzgojem puževa, a kada je izigran, prebacio se na uzgoj jagoda

Piše: Ivan Andrašić

Prije samo nekoliko godina u Srbiji je bilo registrirano oko 300 farmi za uzgoj puževa. Ova djelatnost isticana je kao vrlo dobar primjer alternativne poljoprivredne proizvodnje i vrlo unosan biznis za vlasnike manjih površina zemljišta, uz poticaje države i odobravanje solidnih zajmova potencijalnim uzgajivačima. U prvom kvartalu 2003. godine beogradska tvrtka »Alimenti naturali« obćala je građanima u Srbiji i Crnoj Gori »posao budućnosti« – proizvodnju i uzgoj puževa na individualnim farmama. Velik broj zainteresiranih ušao je u kooperaciju s navedenom tvrtkom, potpisao ugovore i započeo s realizacijom posla koji bi im kroz 2 do 3 godine trebao donijeti i prve zarade. Dvije i pol godine nakon potpisivanja ugovora, od »biznisa desetljeća« nije ostalo ništa, osim prevarenih uzgajivača s gotovo uništenim matičnim jatima puževa i većine od njih s velikim dugovima bankama na ime podignutih zajmova s pripadajućim kamatama.

KAZNENA PRIJAVA I TUŽBE

Zbog iznevjerenih obećanja o sigurnoj i unosnoj zaradi i fijaske cijeloga posla Udruženje pužara Crne Gore podnijelo je kaznenu prijavu protiv vlasnika »Alimentija« Dragana Topalovića. Uslijedilo je i podnošenje tužbi izigranih proizvođača iz Srbije, koji tvrde da su obmanuti. U Zavodu za zaštitu prirode Srbije smatraju da je priča s farmama za uzgoj puževa samo maska za ilegalnu trgovinu puževa prikupljenih

u prirodi. Po tko zna koji put država je nečinjenjem omogućila isturenom pojedincu enormno bogaćenje na poslovima s one strane granice tamne zone. O razlozima nečinjenja može se samo nagađati, ukoliko je riječ o nečasnim radnjama pojedinaca iz administracije, tragovi su vrlo dobro prikriveni ili uopće ne postoje, tako da nema straha od pravnih i materijalnih sankcija.

Jedan od onih koji su imali hrabrosti ući u »biznis desetljeća« bio je i danas pedesetsedmogodišnji Sončanin Antun Mihalek. Poput ostalih i on je u cijeloj priči platio sve cehove i njegova uložena sredstva pridonijela su bogaćenju bogatih. »Ovo je vrlo ružna i vrlo bolna epizoda za nas koji smo, zahvaljujući svim vrstama promidžbe, vjerovali da država čvrsto stoji iza ovoga posla. Iako već debelo izigran, naime ispostavilo se da mi bivše poduzeće, tiskara 'Merkur' iz Apatina, nije uplaćivalo doprinose za mirovinsko 27 godina, vjerovao sam ovom sustavu. Kao vlasnik male površine zemljišta, ¼ hektara nadomak sela, prema analizama se pokazalo idealno za uzgoj puževa, uložio sam obiteljsku uštedevinu. Mislio sam da sve ide idealno, no kada je cijela priča već dobro odmakla ispostavilo se da organizator posla nije ispoštovao ni jednu ugovorenu obvezu, a kada smo trebali ostvariti prve obećane prihode, postalo je jasno da smo, kako to danas mladárija kaže, pukli. Država nije našla načina za zaštitu malog proizvođača, a tužbe će prije zastarjeti, nego što će biti procesuirane«, ogorčeno priča Antun.

PROIZVODNJA JAGODA

No, naučen na stalnu borbu za egzistenciju nije se obeshrabrio. Nakon detaljne analize novonastale situacije, uz nova i to prilična ulaganja, pokrenuo je proizvodnju jagoda. Svoj, zbog uzgoja puževa ograđeni komad zemlje proširio je nešto dokupom, nešto zakupom, tako da danas jagode uzgaja na

površini od 2,5 hektara. »Nova, nemala sredstva, uložio sam u uzgoj jagoda. Za razliku od priče o puževima, ne očekujem potporu ni od koga, oslonio sam se isključivo na vlastita sredstva. Već prve godine nakon sadnje, jagoda daje najkvalitetniji prirod plodova i najviše mladih vriježa. U drugoj godini vegetativni prirast već je slabiji, a prirod plodova

Jagode se na ovim prostorima uzgajaju na gredicama širine od 70 do 90 cm i visine od 15 do 20 cm. Gredice se prekriju folijom, ispod koje se postavlja sustav za navodnjavanje kapanjem. Na malim parcelama postavljanje gredica i folije sa sustavom za navodnjavanje postavlja se ručno, a na većim se to obavlja strojno, gredičarima polagačima folije. Prije postavljanja gredica potrebno je pripremiti zemljišta za jagodnjak. U temeljnoj pripremi prije oranja se uništavaju korovi kemijski, a poslije oranja razbacuje se stajsko i mineralno gnojivo. Slijedi freziranje, te postavljanje gredica s folijom i sustavom za navodnjavanje. Ukoliko se koristi sustav za navodnjavanje kapanjem, prilikom pripreme tla unese se 40 posto potrebnih količina gnojiva, a ostatak u više navrata tijekom vegetacije, kroz sustav za navodnjavanje kao vodotopiva gnojiva, prema zahtjevima biljke u raznim fenofaza-

je maksimalan, iako nešto slabije kakvoće. U trećoj godini zasad se već mora obnavljati. Za uzgoj jagode idealna su upravo mala gospodarstva, ali je potrebno dosta radne snage. Tako sam već u ovoj, pripremnoj fazi angažirao desetak radnika, a kada počne berba, bit će mi potrebno najmanje njih pedesetak«, kaže Antun, puštajući u pogon sustav za

navodnjavanje »kap po kap«. Zasad Mihalekovih jagoda na idealnom je mjestu. Osunčan je tijekom cijeloga dana, što je za ovu biljku najbitnije. Ugradnjom sustava za navodnjavanje Antun je eliminirao opasnost od suše. »Ovaj sustav je idealan, biljke stalno imaju optimalnu količinu vlage, a na ovaj način, ubacivanjem organskog gnojiva u rezervoare s vodom, imaju

ma jagoda. Sadnja se može obavljati tijekom čitave godine ukoliko su proizvođaču dostupne odgovarajuće sadnice. Najčešće se sadnja frigo i zelenih sadnica obavlja od srpnja, pa do polovice rujna. Kako oko sadnice obično niče korov, potrebno je ručno plijevljenje u nekoliko navrata, da ne bi došlo do gušenja sadnice. Kod frigo sadnica ujesen se pojavljuju cvjetovi koje je potrebno odstraniti kako ne bi usporili razvoj jagode. Korove, koji se javljaju u međurednom prostoru, potrebno je uništavati kemijski ili mehanički. Tijekom održavanja potrebno je izvršiti nekoliko prihranjivanja kroz sustav za navodnjavanje. U intenzivnoj fazi porasta naglasak treba dati na prehranu dušikom i kalijem, a u fazi zretanja plodova i zrenja na fosfor i kalij. Vrlo je bitno i stalno praćenje štetnika i pravovremeno reagiranje u smislu njihova suzbijanja.

i kvalitetnu prihranu. Kako bi proizvodnja dobro funkcionirala, osigurao sam i stalnu stručnu savjetodavnu pomoć, a i sam u svakom slobodnom trenutku pratim svu dostupnu stručnu literaturu. Svakako, već za sam početak najbitnija je opskrba kvalitetnim bezvirusnim sadnicama i drugim repromaterijalom. Danas, uz nadzor stručnjaka, sadni materijal proizvodim sam, što mi je znatno umanjilo troškove proizvodnje«, tvrdi Antun.

Za vrijeme ovog razgovora, desetak radnika raspoređuje slamu na prostor između gredica s jagodama. »Ova slama ima dvostruku namjenu. Sada se postavlja između gredica, kako bi u slučaju jakih kiša spriječila prskanje muljevitih vodenih kapljica i tako će plodovi ostati čisti. Slama se kasnije ne uklanja, nego se zaorava i tako uz proces fermentacije dobivam najčistiji humus«, pojašnjava Antun, a sudeći prema sadašnjem izgledu biljaka, početak berbe očekuje kroz 4 tjedna. »Ukoliko ne bi bilo nekih izvanrednih situacija na koje ne mogu utjecati, ovogodišnja berba bi mogla biti solidna. Ovo je najteži dio posla i traži

dosta radne snage, vremena i pažnje. Obično traje tridesetak dana, a razmaci između berbe su 2-3 dana.

Jagode se beru u prikladnu ambalažu i tako dostavljaju do prodajnog mjesta. Tu se za male proizvođače javlja velik problem. Zbog nedovoljne količine, velikim otkupljivačima je otkup po nekim za nas zadovoljavajućim cijenama neisplativ zbog troškova transporta. Manji otkupljivači nude i daleko manju cijenu, jer na ovaj način jagoda prođe tri ili više ruku dok ne dođe do konzumenta. Kada svatko uzme svoj dio kolača, proizvođaču ostaje najmanje. Osobno sam zadovoljan, jer sam zbog veće površine postao količinama konkurentniji, tako da sam za ovu godinu ugovorio plasman s velikim otkupljivačem po prihvatljivoj cijeni. Ovim se vraćamo na početak priče, jer je prema meni opet zakazala državna administracija, koja je, ne znam zbog čega, tržište jednostavno prepustila nakupcima i tako je mali proizvođač, unatoč svim pozitivnim pričama, i dalje najnezaštićenija kategorija«, kaže za kraj Antun Mihalek.

Nove sadnice u Sonti

U prvoj polovici travnja, članovi MO DS-a Sonta nastavili su akciju ozelenjivanja površina u Sonti i okolici započetu lani. Ovom prilikom pošumljen je prostor predviđen za odlaganje otpadnih voda. Na inicijativu Eko-komisije, koja djeluje pri Savjetu MZ Sonta, od VDP »Zapadna Bačka« iz Sombora pribavljene su sadnice crvene vrbe i topole. U dvodnevnoj akciji posađeno je sedamdeset sadnica.

I. A.

SMOTRA SVIRAČA TRADICIJSKIH GLAZBALA U ILAČI

Milozvučni titraji starinskih glazbala

Okupilo se više od 60 sudionika koji su svirali na 22 različita starinska glazbala

Ilača, neveliko mjesto u općini Tovarnik s oko tisuću žitelja, u Vukovarsko-srijemskoj županiji. Subota uoči Mladoga Uskrsa, selom se ore milozvučni titraji starinskih glazbala, diplica, frule, dvojnica, gajdi, samice, tamburice, cimbala. To Ilačani po 11. put organiziraju Smotru svirača tradicijskih glazbala, vrlo uspješno, jer ove se godine okupilo više od 60 sudionika koji su svirali na 22 različita

djelovanju KUD-a »Matija Gubec«, koje je i organizator ove lijepe manifestacije.

DJELOVANJE DRUŠTVA

»Već sam pet-šest godina predsjednik društva i uspješno djelujemo na više pravaca. Redoviti smo sudionici Đakovačkih vezova i Vinkovačkih jeseni, idemo na smotre diljem RH i uspješno negujemo susrete desetak društava koja nose

što smo u Ilači mogli vidjeti i čuti vrijedno je hvale i zadovoljilo je sve nazočne, jer dvorana je Hrvatskog doma bila dobro napunjena.

Dida Ivu Petričevića, dugogodišnjeg predsjednika ilačkog KUD-a pitamo kako je to prije bilo? »Lipo«, odgovara oduševljeno, »u uvijek je bilo lipo, a najlipše to što su mladi zdušno prihvatili to što su započeli«.

LJEPOTA SVIRANJA

Stjepan Večković, voditelj Hrvatskoga gajdaškog orkestra iz Zagreba i voditelj škole i seminara gdje mlade uči svirati tradicijska glazbala već godinama dolazi u Ilaču. Zadovoljan je kako to ovdje rade, a svoju je priču započeo lirski; preteča svih glazbala su diple, diplice, a muzikalni ih

Počelo je sa samičarima, frulašima, gajdašima samo iz ilačkog okruženja, rekao je Dario Grčić, stručni suradnik ZAKUD-a Vukovarsko-srijemske županije, s tek desetak sudionika i pet-šest glazbala, da bi se danas okupilo više od 60 sudionika s 22 stara glazbala koja su se otrgnula zaboravu.

Upravitelj poljoprivredne zadruge u Ilači, Tomislav Petričević i raniji predsjednik KUD-a, pohvalio se uspješnim susretima KUD-ova koje nose ime Matije Gupca, koji se održavaju već 12. put uvijek u drugom kraju. Ove je godine domaćin Donji Miholjac, Ilača je ponovno dogodine, već drugi put. Susreti su uvijek divni, a posebno se oduševio smotrom u Rumi, prije par godina, punom dvoranom i dobrom organiza-

starinska glazbala. Smotra je zavrijedila međunarodni epitet, jer već godinama ovdje sudjeluju glazbenici iz Austrije, Slovenije, Mađarske, Slovačke, Srbije, Bosne i Hercegovine i Njemačke, a ove su subote tu predstavnici Mađarske i Slovačke. I puno poznatih lica, jer umjetnici dolaze već niz godina, ali i lijepa voditeljica, urednica Vinkovačke televizije, Biljana Pavlović.

Kadgod izgovorim ime mjestu Ilača, prva mi je asocijacija »Draga Gospa Ilačka«, marijansko svetište koje već gotovo dva stoljeća u Ilaču, o blagdanu Velike Gospe, dovede i desetak tisuća hodočasnika. Čuvena je Ilača po još dvije manifestacije – »Molitveno-scenski prikaz Križnog puta« i »Smotra tradicijskih glazbala« i, naravno, po dugogodišnjem uspješnom

Matiju Gupca u svojem imenu, sedam iz Hrvatske, dva iz Vojvodine i jedno iz Bosne. Ova je manifestacija kruna našeg djelovanja, prihvaćeni smo u općini i u županiji, a što je najvažnije, prihvatili su je naši mještani i žive za nju. Svake je godine sve više sudionika i svake je godine program bogatiji«, pohvalio se predsjednik KUD-a Josip Karalić.

Pun hvale za djelovanje ilačkog KUD-a je i načelnik općine, Jakob Asić, a posebice za rečenu manifestaciju, koja već 11. put okuplja vrijedne i marljive glazbene poslenike iz Hrvatske i inozemstva i na najbolji način neguje glazbeni dio naše bogate baštine. Možda je ovo i uspješan pokušaj Ilačana u traganju za svojim korijenima, jer glazba je sastavni dio života svakog čovjeka, a ovo

je pastir otkrio sasvim slučajno. Idući za ovčama uz trskom obrastao rit, vjetar je do njega donio čudan zvuk. Radoznao, tragao je za pticom ili životinjom koja se tako milozvučno glasa, no otkrio je polomljenu, zaklinutu trsku koja je širila taj zvuk kako bi vjetar pojačavao. To je Stjepanov uvod, a Ilačani su tragom svoje muzikalnosti otkrili ljepotu sviranja na tradicijskim glazbalima i to već desetljeće uspješno neguju.

cijom, ali posebice onim što krase svaku smotru, druženjem nakon programa do jutarnjih sati. Zapamtio je i Tavankut, gdje su bili oduševljeni njihovom izvornom bunjevačkom nošnjom i originalnošću bunjevačkog nadigravanja, od kojega dah stane. Njihova je voditeljica uspjela kopirati ih, pa Ilačani danas na smotrama diljem Hrvatske plešu bunjevačke plesove na radost brojne publike.

Slavko Žebić

U ZAGREBU PREDSTAVLJENA NOVA KNJIGA IVANA BONUSA »MOJ VOLJENI I KIČENI SRIJEME«

Zapis o stradanjima Hrvata u Srijemu

Knjiga svjedoči progonu Srijemaca, prognaničkim traumama i nalaženju novih domova, ali i političkom samoorganiziranju kroz Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, u Republici Srbiji, i Zajednicu protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata u Republici Hrvatskoj

Prošlog je utorka u Hrvatskoj matici iseljenika u Zagrebu predstavljena najnovija knjiga pučkog pjesnika, glazbenika i društvenog djelatnika *Ivana Bonusa* »Moj voljeni i kičeni Srijeme«. Knjiga je to memoara izašla kao dio Biblioteke »Srijemski Hrvat« u povodu obilježavanja dvadesete obljetnice Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, u kojoj je autor na 347 stranica stvorio djelo koje je nadišlo njegov život i postalo zapis o stradanjima nedužnih Hrvata u Srijemu, njihovu progonu, prognaničkim traumama i nalaženju novih domova, ali i o političkom samoorganiziranju kroz Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, u Republici Srbiji, i Zajednicu protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata u Republici Hrvatskoj.

SJEĆANJE NA ZAJEDNIČKU PROŠLOST

Književnu večer je u ime organizatora otvorio predsjednik Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata *Mato Jurić*, dok je autora predstavio *Zlatko Žužić*, izvršni urednik knjige. »Ivan Bonus je rođen 4. ožujka 1943. u srijemskom mjestu Stari Slankamen, a još je kao vrlo mlad počeo samouko pjevati i pisati stihove. Kao sedamnaestogodišnjak uključio se u rad KUD-a 'Stjepan Radić' u Novom Slankamenu, gdje je kroz dramsku i glazbenu sekciju počelo njegovo javno djelovanje, a kasnije je u okviru tog društva osnovao i literarnu sekciju. Odglumivši na desetke uloga u dramama i raznim skečevima te pjevajući pred publikom, postao je vrsni amaterski zabavljač, a skladao

je i nekoliko tamburaških pjesama za KUD 'Stjepan Radić' u kojem je djelovao«, rekao je Žužić i dodao da je Bonus i jedan od osnivača DSHV-a u Subotici 1990. i član njegovog Vijeća, te osnivač Ogranka DSHV-a Slankamen. Zbog prijetnje ubojstvom izbjegao je 1991. u Zagreb, gdje je 28. prosinca iste godine s istomišljenicima osnovao Zajednicu prognanih i izbjeglih Hrvata, a nešto kasnije i Zavičajni

skupova, sastanaka, priredbi i manifestacija koje je svojedobno vodio ili im nazočio, a sjećanja su na zajedničku prošlost Hrvata u Vojvodini.

OBILJE GRAĐE I ZANIMLJIVOG ŠTIVA

»Čitateljima koje zanima život Hrvata u Srijemu, Bonus je dao obilje građe i zanimljiva štiva, uključujući i turbulentne devedesete godine kada su Hrvati

Plivelić, utemeljitelj Zajednice i njezin drugi po redu predsjednik, *Zvonimir Cvijin*, utemeljitelj Zajednice i aktualni predsjednik Društva vojvodanskih i podunavskih Hrvata, te *Zlatko Pinter*, utemeljitelj Zajednice i dugi niz godina novinar »Zova Srijema«.

Posljednji je govorio autor Ivan Bonus, zahvalivši se tom prigodom svima koji su na bilo koji način pomogli u realizaciji knjige te podsjetio kako je ona prvotno bila zamišljena kao njegov vlastiti osvrt na rad Zajednice i njezin osnutak. »Kada sam kao autor shvatio da je Zajednica na neki način pro-izišla iz DSHV-a, odnosno da je njegov srijemski dio bio vezan uz naše KUD-ove i Katoličku crkvu, u čemu sam i sam bio sudionik, obuhvatio sam i to vrijeme. Kada sam, pak, sve to posložio ispalo je kako sam zapravo opisao veliki dio svog života isprepletenog kroz društveni život Hrvata u Srijemu, te sam onda dodao i osobni, obiteljski dio kako bih zaokružio svoje življenje, zaronivši u vlastitu prošlost, zaključivši da bez prelistavanja vlastite prošlosti knjiga ne bi bila kompletna i dorečena«, pojasnio je razloge pisanja knjige Ivan Bonus, dok je na samom kraju *Mato Jurić*, aktualni predsjednik i urednik Biblioteke »Srijemski Hrvat«, ustvrdio kako je u knjizi vidljivo da Zajednica ima važno mjesto i veliki značaj za sve njezine članove i Republiku Hrvatsku, te se zahvalio nazočnima, utemeljiteljima koji su prepoznali povijesni trenutak i svojim zajedništvom pomogli prognanim Srijemcima u najtežim trenucima njihove povijesti.

Zlatko Žužić

O knjizi i autoru govorili su: Zlatko Žužić, Zlatko Pinter, Ante Plivelić, Ivan Bonus, Luka Štilinović i Zvonimir Cvijin

klub Slankamenaca. U svom književnom opusu izdao je 22 knjige, a član je Uredničkog vijeća lista »Zov Srijema« i njegov stalni kolumnist, te piše i za druge listove zavičajnog značaja. Nakon Žužića, o Bonusu kao čovjeku i prijatelju govorio je legendarni pjevač *Krunoslav Kičo Slabinac*, dok je o knjizi »Moj voljeni i kičeni Srijeme« govorio dr. sc. *Luka Štilinović*, točnije, pročitao je tekst urednika knjige prof. *Đure Vidmarovića*, koji je zbog zdravstvenih razloga bio spriječen sudjelovati u predstavljanju knjige. Dr. Štilinović je u govoru ustvrdio kako je ovo kapitalno djelo nastalo od Bonusovih zabilježaka s raznih

u Vojvodini željeli sudjelovati u demokratizaciji svoje države kao narodna manjina«, rekao je Štilinović i zaključio da bi knjigu, osim Hrvata iz Vojvodine, trebali pročitati i ostali, jer Bonus u njoj govori o univerzalnim vrijednostima, govori da se svaki čovjek samo u svom rodnom kraju osjeća kao dijete u toplom krilu svoje majke, te da pripadati nekom narodu znači živjeti i promicati njegovu cjelovitu ljudsku i domoljubnu baštinu i dijeliti sudbinu svih onih koji su hrabro koračali vizijom vlastitog srca.

Na turbulentna vremena opisana u knjizi prisjetili su se i akteri tih događaja: *Ante*

na stranama 52-63.

www.svastara.rs

VOJVODANSKA Svaštara

Uručene nagrade »Iso Velikanović«

ZAGREB – *Gigi Gračan* i *Seadu Muhamedagiću* uručene su u utorak nagrade »Iso Velikanović« koje Ministarstvo kulture od 2005. dodjeljuje za najbolja ostvarenja u području književnog prevodilaštva.

Giga Gračan nagrađena je za životno djelo, dok je Sead Muhamedagić dobitnik godišnje nagrade za prijevod romana »Brisanje. Raspad« *Thomasa Bernharda*.

Isidor Iso Velikanović (Šid, 1869. – Zagreb, 1940.) hrvatski je prevoditelj, komediograf, satiričar, pisac humorističnih novela i crtica. Rodom je bio šokački Hrvat, a u Srijemskoj Mitrovici, koju napušta 1914., izdavao je humoristično-satirični list »Knut«.

Predstavljanje naših knjiga i »Klasje« u Zagrebu

ZAGREB – Predstavljanje knjiga objavljenih u nakladi NIU »Hrvatska riječ« i časopisa za književnost, umjetnost i znanost »Klasje naših ravni« Ogranka Matice hrvatske u Subotici, bit će održano večeras (petak, 20. travnja) u Palači Matice hrvatske u Zagrebu. U predstavljanju sudjeluju: *Sanja Vulić*, *Đuro Vidmarović*, *Naco Zelić*, *Milovan Miković* i *Stjepan Sučić*.

Početak je u 18 sati.

Arsen i Gabi u Subotici

SOMBOR/SUBOTICA – Pjevačke zvijezde jugoslavenske pop glazbe *Arsen Dedić* i *Gabi Novak* nastupaju večeras u Subotici, u pratnji njihovog sina jazz pijanista *Matije Dedića*. Koncert se održava u Velikoj vijećnici Gradske kuće, s početkom u 20 sati.

»Prepekovo proljeće« u Novom Sadu

NOVISAD – Književno-pjesnička manifestacija »Prepekovo proljeće«, koju organizira Hrvatsko kulturno-umjetničko i prosvjetno društvo »Stanislav Prepek« iz Novog Sada, bit će održana u subotu 21. travnja 2012. godine, u prostorijama koje koristi društvo u Ulici Cara Dušana broj 4 u Novom Sadu, s početkom u 17 sati.

»Šokica pripovida« u Sonti

SONTA – U četvrtak 26. travnja u Sonti će biti predstavljena druga samostalna knjiga autorice *Ruže Siladev* »Šokica pripovida«. Knjiga je tiskana u nakladi NIU »Hrvatska riječ«. Na pred-

stavljanju će, među ostalima, sudjelovati i dr. sc. *Sanja Vulić* iz Zagreba. Promocija će se održati u velikoj dvorani Doma kulture s početkom u 20 sati.

Dani Matoša i Andrića u Plavni

PLAVNA – Četvrti dani A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića bit će održani u Plavni u subotu 28. travnja, u organizaciji mjesnog HKUPD-a »Matoš« i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Manifestacija počinje u 9 sati okupljanjem slikara likovne udruge Cro Art iz Subotice i otvorenjem Likovne kolonije u Podunavskom lovištu u Plavni. Svečano otvorenje manifestacije bit će u 11 sati u OŠ »Ivo Lola Ribar«, potom će predavanje »Matoševa umjetnička proza« održati dr. sc. *Sanja Vulić* iz Zagreba. U 12 sati bit će priređen program posvećen književniku *Anti Jakšiću* uz predavanje prof. *Marine Balažev*.

Drugi dio manifestacije počinje u 15.30 sati predstavljanjem knjige *Josipa Andrića* »Hrvatstvo i katolička kulturna obnova: članci i studije« (priredivača dr. sc. *Vladimira Lončarevića*) o kojoj će govoriti prof. *Tomislav Žigmanov*, ravnatelj ZKVH-a.

U glazbenom dijelu programa nastupit će dječji folklor, zbor i tamburaši »Matoša« iz Plavne te tamburaši HGU »Festival bunjevački pisama« iz Subotice. U 18 sati slijedi sv. misa u župnoj crkvi sv. Jakova, a u 19 sati u Vatrogasnom domu bit će otvorenje izložbe umjetničkih radova nastalih na likovnoj koloniji. Nakon toga slijedi zajednička večera i druženje sudionika manifestacije.

Z. P.

Premijera »Bikini demokracije!«

SUBOTICA – Kazalište »Dezső Kosztolányi« pripremiло je novu ovosezonsku predstavu »Bikini demokracija!«. Predstavu je režirao hrvatski redatelj *Borut Šeparović*, a premijera je zakazana za ponedjeljak 23. travnja u 19.30 sati. Pretpremijera predstave je dan ranije u istom terminu, a prva repriza 5. svibnja. Broj gledatelja je ograničen, te ukoliko želite pogledati predstavu prijavite se ranije na telefon 024/555-255, ili na e-mail adresu jegy@kosztolanyi.org.

»Bikini demokracija!« zamišljena je kao plenum u kojem će sudjelovati i publika, a bavi se pitanjem prave, nepredstavničke demokracije, odnosno time je li istinski moguća. Osnova predstave je Fasbinderov tekst 'Krv na vratu mačke', u kojem izvanzemljanka *Phoebe Zeitgeist* dolazi na Zemlju napraviti svjedočanstvo o ljudskoj demokraciji. Međutim susreće se s ozbiljnim problemima; iako je naučila riječi, ne razumije ljudski govor, navodi se u najavi predstave.

STO GODINA OD ROĐENJA ANTE JAKŠIĆA (1912. – 1987.)

Književnik inspiriran zavičajem i kršćanskom slikom svijeta

Piše: Marina Balažev

Ante Jakšić je rođen u Be-regu 22. travnja 1912. od oca Antuna Jakšića i majke Marije (rođ. Pivar). U rodnom je mjestu završio šestorazrednu osnovnu školu (1920. – 1925.) te, ubrzo nakon napuštanja naučavanja bravarskog zanata, upisuje gimnaziju koju pohađa u Subotici (1925. – 1928.) i Travniku (1929.), te u Somboru (1930. – 1932.) gdje je i završava. Studirao je hrvatski jezik i romanistiku u Zagrebu na Filozofskom fakultetu, a po završetku studija (1937.) radi kao profesor hrvatskoga jezika u više mjesta: u Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji u Travniku, u Franjevačkoj gimnaziji na Badiji na otoku Korčuli, u državnoj gimnaziji u Tuzli, u Osijeku, Belom Manastiru, Slavonskom Brodu, Gospiću i Subotici, potom u karlovačkoj osnovnoj i srednjoj školi i, na koncu, u Zagrebu kao odgojitelj u Omladinskome muškom prihvatištu, gdje je i umirovljen 1970. godine.

Pjesnik, pripovjedač, romanopisac i novelist inspiraciju je crpio tražeći smisao ljudskog postojanja u kršćanskoj slici svijeta te supripadnoj simbolici.

Napuštanje zavičaja u mladosti učinilo je Jakšića pjesnikom snažno vezanim za vrijeme i prostor svojega djetinjstva

PRVI RADOVI

Bio je književnik, pjesnik, pripovjedač, romanopisac, novelist, a u književnosti se javlja još u gimnazijskoj dobi – svoju je prvu pjesmu, koja nije sačuvana, objavio 1929. u gimnazijskom listu »Travničko smilje«. Ubrzo nakon toga, tridesetih godina XX. stoljeća, priključuje se krugu književnika bliskih Katoličkoj crkvi, okupljenih oko hrvatskih časopisa s kojima uspostavlja tijesnu suradnju: »Hrvatska prosvjeta« (1933. – 1937.) i »Hrvatska straža« (1933. – 1937.). Do konca života surađuje u brojnim, uglavnom katoličkim, časopisima i periodičnim publikacijama, kao što su: »Mladost« (1930. – 1933.), »Omladina« (1930. – 1934.), »Hrvatski list« (1934.), »Ilustrovani glasnik« (1932. – 1933.), »Luč« (1932. – 1939.), »Krijes« (1932. – 1933.), »Hrvatska revija« (1940. – 1943.), »Obitelj« (1934. – 1944.), »Glasnik sv. Ante« (1936. – 1945.), »Kalendar Gospine krunice« (1937. – 1943.), »Marulić« (1968. – 1981.), »Marija« (1969. – 1984.), »Danica« (1967. – 1986.) i dr.

U zavičajnoj je periodici u Bačkoj suradnik u gotovo svim časopisima: »Bunjevačko kolo« (1933. – 1934.), »Klasje naših ravni« (1935. – 1944.), »Subotičke novine« (1936., 1939., 1941.), »Subotička Danica« (1933. – 1944., 1971.

– 1972., 1984. – 1993.), »Rukovet« (1960., 1963.) i »Bačko klasje« (1982.).

PREŠUĆIVAN U DOBA SOCIJALIZMA

Iako aktivan i plodan pjesnik, u doba socijalizma bio je prešućivan, a razlog tomu katolički je svjetonazor kojega je javno očitovao u životu i svome pjesništvu. Bio je jedan je od »istaknutijih pjesnika katoličke usmjerenosti« u XX. stoljeću u hrvatskoj književnosti, a u kontekstu bačkih pjesnika često se, uz Aleksu Kokića, navodi kao jedan od najznačajnijih pjesnika bačkih Hrvata. Njegov pjesnički opus broji više stotina pjesama razasutih u periodici i u objavljenih 12 zbirki pjesama, od kojih je većina bila izdana u vlastitoj nakladi. Slovi za pjesnika platonske ljubavi, romantičnih čežnji i elegičnog svijeta zavičaja, koje često uviđa u čistu formu soneta, iz kojih isijava nostalgija, odanost i

privrženost bereškom i, uopće, bačkom zavičaju. U njegovoj su poetici također snažni i nenasocijalnih i domoljubnih elemenata. Pa ipak, književna ga je kritika prije svega označavala kao pjesnika autentične religioznosti, čija je lirika prožeta »dubokom kršćanskom inspiracijom«. Na taj način pjesnički usmjeren, literarno se formirao i nastavio djelovati izvan modernističkih strujanja u hrvatskoj književnosti, napose onih dominantnih nakon Drugog svjetskog rata, pa je, razumljivo, izostajala i književno-znan-

Epovi, drame, prijevod

Manje je poznato da je Jakšić autor epske pjesme »Marin i Stana« koja je u nastavcima izlazila u »Subotičkim novinama« sve dok Drugi svjetski rat nije prekinuo izlaženje, pa je ostala nedovršena. Osim toga, prema zapisima dr. Josipa Andrića, autor je i dviju drama od kojih je jedna objavljena u »Subotičkoj Danici«, a druga ostala u rukopisu. Da je u svom radu bio uistinu svestran pokazuje i prijevod romana ruske katoličke spisateljice Lidije Lapp Danilevske »K sreći«, iz 1936. godine.

stvena recepcija i valorizacija. Pjesme su mu prevođenje na njemački, španjolski, slovenski i češki jezik. Inače, govorio je francuski i ruski jezik.

PROZNO STVARALAŠTVO

U prozi se javlja 1937. godine sa zbirkom pripovijedaka »Marija. Lirska novela« nakon čega slijede romani koji su bili iznimno omiljeni. Kao dugogodišnji suradnik Hrvatskog književnog društva Sv. Jeronima upravo se u jeronimskoj »Obitelji« najprije i javlja kao romanopisac s romanom »Šana se udaje«, 1939. godine. Roman je to koji donosi slike iz šokačkog života i priču o nesalomljivoj ljubavi, a doživio je još dva izdanja, ali i dramatizaciju i scensku izvedbu.

Jakšić i u drugim svojim romanima tematizira događaje iz rodnoga kraja, a objavio ih je ukupno četiri te još jednu knjigu pripovijedaka pored spomenute »Marije«.

Napisao je više proznih djela. Njegove pripovijetke su: »Marija. Lirska novela« (Zagreb 1937.), »Povratak u djetinjstvo« (Zagreb 1968), a roma-

ni: »Šana se udaje« (Subotica 1939., Zagreb 1943., Zagreb 1980.), »Maturant - Roman samoprijedora i ljubavi« (Osijek 1944.), »Pod teretom ljubavi. Roman iz života bačkih Hrvata« (Osijek 1944.), »Neugasivi plamen« (Zagreb 1969.).

U rukopisu su mu ostala i tri romana: »Niz tamne stube« iz 1940. godine, »Pod bičem spoznaje« iz 1943. i »Kći sunčanih žala« iz 1944. godine. Njegovo djelo »Dječak sa žitorodnih ravni« također je dosada ostao neobjavljen.

PJESNIŠTVO

Iako je popularnost među bačkim čitateljima stekao romanima, Ante Jakšić je prije svega pjesnik koji se, kako smo već

Papina povelja

Povodom 70. godine života i 50. obljetnice stvaralaštva, 1982. godine mu je u rodnom Bregu uručena povelja Svetog Oca Ivana Pavla II. kojom mu se odužuje priznanje kao uglednom katoličkom djelatniku.

naveli, u književnom stvaralaštvu nadahnjivao filozofijsko-teologijskim idejama kršćanstva. Stoga ne iznenađuje da ga se i danas, iako od većine čitateljske publike pomalo zaboravljeno, sjeća kao pjesnika koji je svoju inspiraciju crpio tražeći smisao ljudskog postojanja u kršćanskoj slici svijeta te supripadnoj simbolici.

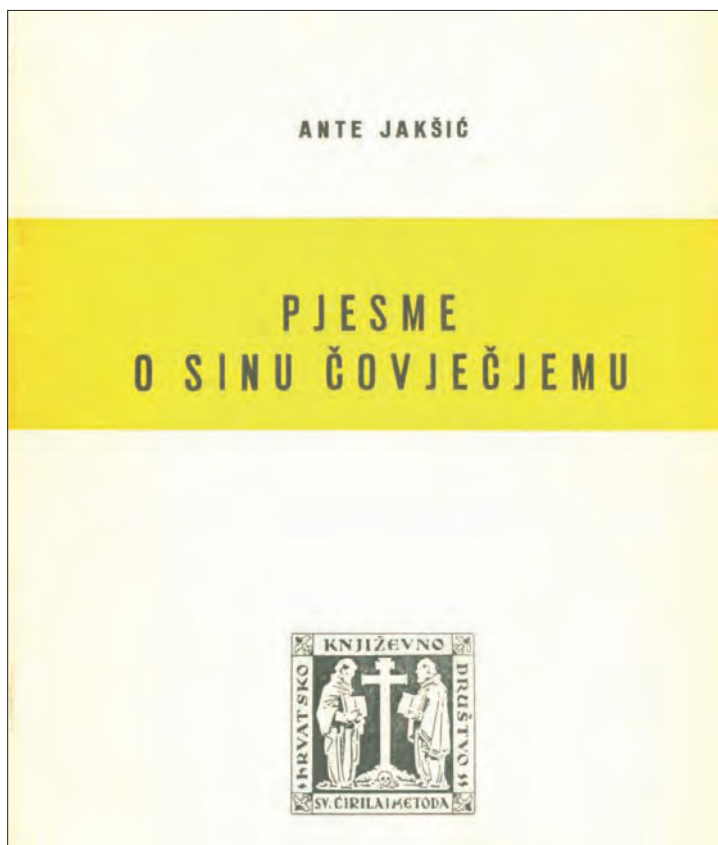
Zbirke pjesama: »Biseri nerdan« (Sombor 1931.), »U dolini zaborava« (Zagreb 1936.), »Zov proljeća i mladosti« (Travnik 1938.), »Pod sapetom krilima«, (Tuzla 1941.), »Elegije« (Subotica 1954.), »Hod pod zvijezdama« (Subotica 1955.), »Osamljeni mostovi« (Zagreb 1962.), »Pred vratima tišine« (Zagreb 1963.), »Pjesme o Sinu čovječjem« (Zagreb 1965.), »Pod pješčinom satom« (Zagreb 1975.), »Molitve pod zvijezdama« (Zagreb 1979.), »Prema drugoj

obali« (Đakovački selci 1987.).

U knjizi »Poezija i pjesnička proza« iz 2007. godine, koju je priredio *Nedjeljko Mihanović* u ediciji *Stoljeća hrvatske književnosti*, današnji čitatelj ima prilike upoznati se s nekolici- nom Jakšićevih pjesama iz različitih zbirki. Također, nedavno je u povodu 100. obljetnice njegova rođenja objavljena zbirka zavičajne poezije naziva »Duše zemlje«, u sunakladi Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata i Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ« iz Subotice.

ZAVIČAJNA TEMATIKA

Neraskidiva veza djetinjstva, koje se odvijalo pomalo idilično u hrvatsko-šokačkoj obitelji uz snažno osobno iskušavanje života na selu i pratećih krajolika, pjesnika Jakšića predodređuje za pravo bogatstvo rural-

nih motiva, kojih danas gotovo da nema. Upravo ta slika, takva krajolika neće nestati iz njegova pjesništva, ali će vremenom gubiti snagu i postati slikom iz sjećanja, koja će buditi tek nostalgiju uz elegične osjećaje. Stoga se može reći kako su zavičajni motivi i zavičajna tematika zapravo stalne sadržajne sastavnice Jakšićevog pjesništva u cjelini.

Neprežaljeno napuštanje zavičaja u mladosti učinilo je Jakšića pjesnikom snažno vezanim za vrijeme i prostor svojega djetinjstva. To je za njega bilo razdoblje nepatvorene radosti i otkrivanja života i svijeta u kojem se on događao, što je putem sjećanja uspješno pretakao u svoje pjesme. Motivi poput sunca na klasovima žita, miris zemlje, lastavice, šuma uz rub sela, zvuk zvona sa zvonika, katkada možda i istrošeni, čest su motiv u njegovim pjesmama, što je i razumljivo budući da su snažan dio složene mreže identiteta, koja u sebi sabire ne samo pjesnikovo osobno iskustvo, nego je sastavni dio kolektivnog identiteta šokačkih Hrvata u tom malom bačkom selu.

BEZ MEDIJSKOG ODJEKA

Nakon Drugog svjetskog rata, sve do smrti, objavljivao je u književnoj reviji Marulić, uglavnom bez medijskog odjeka i bez popratne književno-znanstvene recepcije. Ako se,

njegova biografija, literatura o njemu i bibliografija, no važno je napomenuti da se navodi literatura samo za razdoblje od 1934. do 1954. godine, a za razdoblje nakon 1945. godine navode se tek dva bibliografska podatka.

Ploča na rodnoj kući

povremeno, Jakšića kao pjesnika spomenulo, bilo je to isključivo u katoličkoj periodici. Uvršten je u »Leksikon pisaca Jugoslavije« gdje se navodi

Posljednje dvije godine života proveo je, zbog slabog zdravlja, u zagrebačkom domu za ostarele osobe »Božidar Adžija«. Stvara od rane mla-

dosti, a nakon od više od pet desetljeća plodnog rada umire u Zagrebu 30. studenoga 1987. u bolnici Sestara milosrdnica.

Pokopan je 4. prosinca 1987. godine na seoskom groblju u rodnom mjestu.

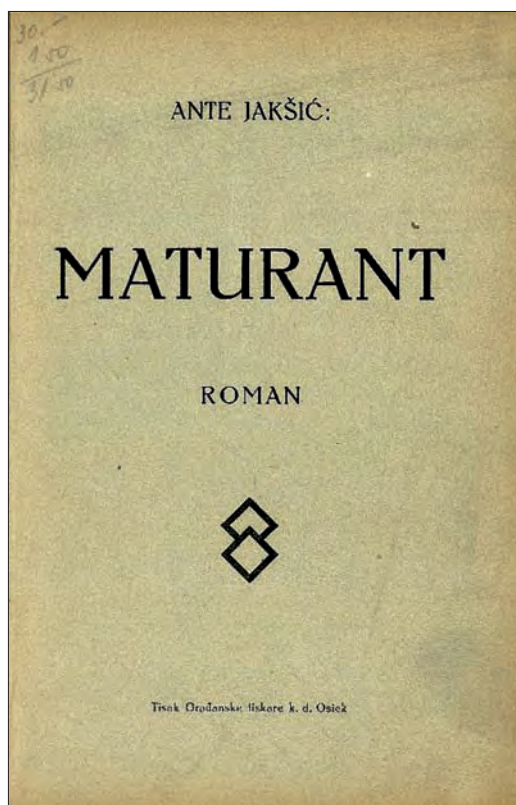
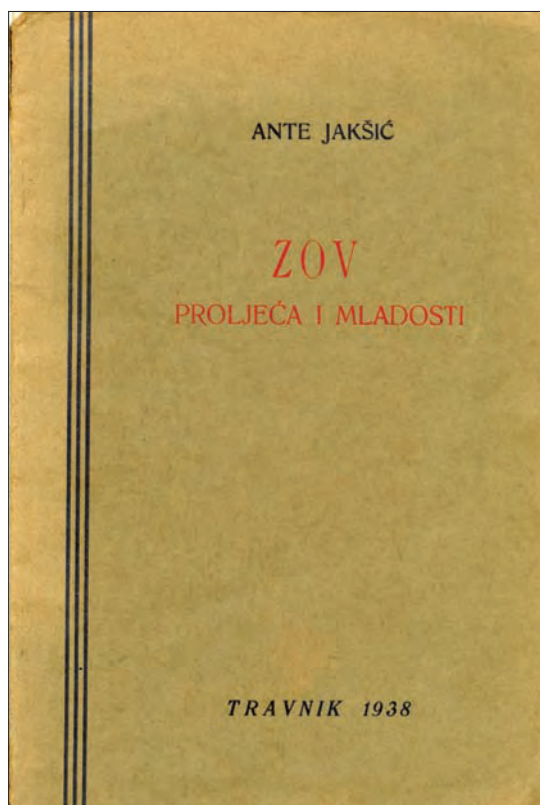
Bio je član Hrvatskog književnog društva sv. Ćirila i Metoda, Društva hrvatskih književnika, član Uredništva književne revije Marulić, suradnik u mnogim listovima i časopisima pa ipak, čini se, da ni do danas nije dobio priznanje kakvo zaslužuje. U Zagrebu jedna ulica nosi njegovo ime, a u rodnom Bregu je 4. srpnja 2004. godine postavljena na njegovu rodnu kuću, u ulici I. L. Ribara 23, spomen ploča s natpisom »U ovoj kući je rođen književnik Ante Jakšić«.

Sudbina pomalo zaboravljene pisca koja ga je pratila za života polako se mijenja te će neki budući čitatelji ipak imati prilike čuti za Jakšića i upoznati se s njegovim djelima.

Obilježavanje jubileja u nedjelju

U okviru Godine hrvatskih velikana u Vojvodini, Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Berega, u suradnji sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata, priređuje u nedjelju 22. travnja obilježavanje 100. obljetnice rođenja Ante Jakšića. Program počinje u mjesnom Domu kulture, u 15,30 sati gdje se okupljaju gosti i sudionici, nakon čega se odlazi na svetu misu u župnu crkvu sv. Mihovila. Nakon mise, koja počinje u 16 sati, bit će položeni vijenci na grob književnika. U 17,30 počinje otvorenje izložbe knjiga Ante Jakšića, a u 17,45 svečana akademija i predstavljanje zbirke zavičajne poezije Ante Jakšića »Duše zemlje«, u izboru prof. Marine Balažev.

D. B. P.

USKRSNI KONCERT FOLKLORACA HKC »BUNJEVAČKO KOLO« IZ SUBOTICE

Zaslužene ovacije za dvosatni program

Predstavile su se sve skupine folklornog odjela, uključujući i mlade iz ogranaka u Žedniku, Bikovu i Bajmoku

U povodu Uskrsa, članovi Folklornog odjela Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo« iz Subotice priredili su koncert koji je održan u subotu 14. travnja, u prepunoj dvorani Centra. U programu koji je trajao gotovo dva sata, plesom, pjesmom i narodnim nošnjama predstavile su se sve uzrasne skupine »Bunjevačkog kola«, pri kojem djeluju i ogranaci u Žedniku, Bikovu i Bajmoku.

Osim bunjevačkih plesova, koji su se mogli vidjeti u izvedbama sviju ansambala, na repertoaru su se našli i vlaški plesovi, koreografija »Šokadija«, te plesovi iz

Slavonije, Banata, Makedonije, Ukrajine i Mađarske. Ovakav program i izvedbu plesača publika je nagrađivala ovacijama i burnim pljeskom.

Folklorce su za ovaj nastup pripremili *Andrija Bašić Palković, Filip Mesaroš, Aleksandra Lipozenčić i Miljana Bojić*. Miljana Bojić je i sama plesala deset godina u »Bunjevačkom kolu« gdje danas vodi najmlađu pripremnu skupinu koja broji pedesetak folkloraca. »Najmlađi su večeras izveli koreografiju 'Dječje bunjevačke igre' koju radimo od rujna. Iz dana u dan sve su bolji, jako sam zadovoljna i ovim njihovim nastupom«, kaže ona.

I njezin kolega Filip Mesaroš je bivši folklorac, a kao koreograf radi četiri godine. Trenutačno vodi srednju skupinu koju čine učenici viših razreda osnovnih škola. »Iako nas je nedavno napustio jedan dio članova i dalje imamo najbrojniju folklornu sekciju od svih hrvatskih udruga u Vojvodini. Nakon božićnog i ovog, uskrsnog koncerta, kada smo nastupali pred domaćom publikom, nadamo se gostovanjima«, izjavio je za HR nakon koncerta Filip Mesaroš.

Voditelj reprezentativnog ansambla i ogranaka u Bajmoku, Andrija Bašić Palković najav-

ljuje da će najbolji plesači »Kola« krajem svibnja imati nekoliko nastupa u Hrvatskoj. Putovanja na kojima mladi predstavljaju svoju kulturu i običaje, a upoznaju tuđe je nešto što bavljenje folklorom čini osobito zanimljivim, ističu naši sugovornici.

Folklorni odjel »Bunjevačkog kola« trenutačno ima oko 200 članova. Voditelji kažu kako se zainteresirani da nauče narodne plesove i pjesme mogu uključiti u rad tijekom cijele godine. Probe se održavaju dva puta tjedno, a mjesečna članarina iznosi 500 dinara.

D. B. P.

DUHOVNA OBNOVA NA TEKIJAMA

Novo rođenje od Boga, od Duha Svetoga

U Srijemskoj biskupiji po preporuci Papinskog vijeća za promicanje nove evangelizacije na Tekijama u svetištu Gospe Snježne su se okupili vjernici i ljudi dobre volje da prihvate dar Božji, da budu dionici plodova Duhovne obnove. U tom svjetlu održan je prvi termin duhovne obnove u subotu i nedjelju 14. i 15. travnja pod geslom: »Gospodine, umnoži nam vjeru!«

Duhovnu obnovu je predvodio o. *Arkadiusz Krasicki*, svećenik Đakovačko-osječke nadbiskupije, član Družbe Duha Svetoga, studentski kapelan na Osječkom sveučilištu i voditelj studentske zajednice Duhos. Program ove duhovne obnove u subotu sastojao se od pobožnosti Gospi Tekijskoj i svete mise. Nakon svete mise pristupilo euharistijskom klanjanju i duhovno-animacijskom programu. Koncelebriranu svetu misu i tzv. otvaranje Tekija slavio je biskup srijemski *Duro Gašparović* uz sudjelovanje o. *Arkadiusza Krasickog* i uz koncelebraciju svećenika

petrovaradinskog dekanata. Nakon procesije sa slikom Majke Božje Tekijske koja je donešena u crkvu svetišta, biskup Gašparović je pozdravio prisutne.

Prigodnom propovijedi o. *Arkadiusz Krasicki* je potaknuo sve prisutne da se otvore Duhu Svetom, te je istaknuo: »Duhovna obnova jest novo rođenje odozgo, od Boga, od Duha Svetoga. Duhovna obnova uključuje oprostjenje grijeha i pomirenje čovjeka i Boga. Ona je spasenje od Božjeg gnjeva i pakla. Kada On, Duh Sveti, uđe u čovjeka potpuno ga mijenja i čini novim stvorenjem. Onaj koji jednom doživi duhovnu obnovu, nikada više neće biti ono što je bio prije. Stalno se govori o krizi, ali od kada smo živi uvijek se govorilo o krizi, međutim to nije ta kriza, to je kriza ljubavi i vjere. Ljudi se okreću jedan od drugog, nema više komunikacije između ljudi, ljudi su postali ljubomorni, puni zavisti, ljudi ubijaju ljubav, a mi smo bez ljubavi ništa. U gradovima se osjeća manjak međuljudskih odnosa. Mladi ljudi više ne vide smisao

postojanja, naprotiv mladi trebaju biti svjedoci i vidjeti smisao postojanja i imati obitelji. Mi smo ipak sol zemlje i svjetlost svijeta i ne smijemo dopustiti da sol postane bljutava, a da svjetlo bude skriveno. Pitamo Isusa Krista što nam je činiti da postanemo svjedoci vjere. Trebamo čitati Bibliju da bi jačali našu vjeru, jer čitajući dobivamo sve, jer tu je Božja riječ. Danas ljudi više poznaju život likova iz serija na TV-u, nego likove iz Evanđelja. Nepoznavanje Biblije je nepoznavanje Isusa Krista. Vjera je poput vrta, ako ga ne obrađujemo bit će u korovu, tako je i s vjerom. Za punu vjeru moramo biti ili vruć ili hladan. Ne možeš biti nešto između toga, ne možeš u vjeri biti mlak. Čin vjere se uvijek povezuje s ljubavlju. Ne trebamo znati, nego vjerovati.«

Nakon mise pristupilo se euharistijskom klanjanju koje je predvodio o. *Arkadiusz Krasicki* zajedno s članovima »Duhosa«, studentske zajednice iz Osijeka, i VIS »Tekije«. Euharistijsko slavlje i duhovnu

obnovu uveličali su mladi pjevači Petrovaradinskog dekanata. Program drugoga dana duhovne obnove, u nedjelju, sastojao se od pobožnosti Gospi Tekijskoj i svete mise koju je predvodio o. *Arkadiusz Krasicki*, svećenik Đakovačko-osječke nadbiskupije. Nakon svete mise pristupilo se duhovno-animacijskom programu.

Nakon ove duhovne obnove vjernici i ljudi dobre volje su otišli promijenjeni, novi ljudi, ojačani u svome identitetu i samosvijesti, ohrabreni i potaknuti na rad za Isusovu stvar, za projekt života prema njegovoj zamisli u Kraljevstvu Božjemu.

Tomislav Mađarević

Osvjetljena crkva

Poslije obijanja crkve Svetog Križa na Velikom katoličkom groblju u Somboru, koje se dogodilo između Velike subote i Uskrsa, postavljeno je osvjetljenje oko crkve. »Grad je je financirao postavljanje osvjetljenja i rasvjeta je postavljena s tri strane, tako da su osvjetljene bočne strane i crkva otraga. Osvjetljenje je riješeno poslije niza provala u crkvu i lopov je uhićen poslije desete provala«, kaže župnik crkve Svetog Križa vlč. dr. *Marinko Stantić*.

Z. V.

Uređuje se groblje u Bačkom Monoštoru

U Bačkom Monoštoru, nakon proljetnog ozele-njivanja i sadnje cvijeća u parku, eko-centru ispred zgrade Mjesne zajednice, došao je red i na finalno uređenje platoa oko novoizgrađene kapele, te nedaleko od pravoslavnog križa.

Osigurane su behaton ploče koje su postavljene ispred spomenute kapele, te je ovaj prostor doista postao funkcionalan, a i estetski čini cjelinu s okolnim objektima.

Radove je izvodila JKP »Čistoća« iz Sombora u suradnji s Mjesnom zajednicom Bački Monoštor i lokalnim poduzetnicima.

Z. M.

Prošlo je pola godine tuge i boli za tobom
VALENTINA KUJUNDŽIĆ - TINA

1992. – 2011.

Anđele naš, mnogo nam nedostaješ.
Sveta misa će biti održana u nedjelju 22. travnja u 9.30 sati,
u crkvi Isusova Uskrsnuća.
Tvoji: tata Tomica, mama Sandra, braća Dario i Mateo i
sestra Kristina

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Priprema: Lazar Merković

KRONOLOGIJA od 20. do 26. travnja

20. TRAVNJA 1883.

Rođen je *Marko Horvacki*, pedagog i slikar. Učiteljsku školu završio je u Kalači. Po povratku iz I. svjetskog rata i ruskog zarobljeničtva predaje crtanje u subotičkim školama, a jedno vrijeme je tajnik Društva vojvođanskih umjetnika. Posebno mjesto u njegovom slikarstvu pripada minijaturama. Umro je 16. ožujka 1966. godine.

20. TRAVNJA 1943.

Rođen je *Vlatko Dulić*, kazališni, filmski i televizijski glumac. U Beogradu studira pravo, a u Zagrebu diplomira na Akademiji dramskih umjetnosti 1970. godine. Od 1968. ima angažman u kazalištu Gavella, kasnije prelazi u HNK, Kerempuh i druga kazališta, a potom je slobodni umjetnik. Pokraj zapaženih scenskih ostvarenja glumio je u oko četrdeset filmova i desetak tv-serijala.

20. TRAVNJA 1946.

Rođen je *Vojislav Sekelj*, pjesnik i esejist, pokretač i urednik dvotjednika *Žig*, sada urednik »Glasa ravnice«. Objavio je desetak knjiga poezije, dva romana i knjigu kritika: »Djetinjstvo« (1972.); »Sad znaš sve« (1979.); »Daleka zvona« (1983.); »Poljubac izdaje« (1988.); »23 kritike« (1988.); »Rič fali« (1991., 1993. i 2003.); »Uzmi dodaj« (2002.); »U izmučenim riječima« (2005. i 2009.) i dr. Uvršten je u više antologija poezije i proze.

21. TRAVNJA 1843.

Po prvi put su u Subotici održani opći izbori na kojima su sudjelovali svi punoljetni građani, neovisno o imovnom stanju. Tom prigodom je u osam kvartova izabrano 30 predstavnika koji su izabrali *Josipa Sarića* i *Franju Zomborčevića* za zastupnike u Zemaljskom saboru Ugarske.

21. TRAVNJA 1971.

Prema rezultatima popisa stanovništva u Subotičkoj općini živjelo je 146.735 stanovnika, ili za 7,3 posto više nego 1961. godine. Popisano je 51.526 domaćinstava, 29.887 stanova u gradu i 18.507 u naseljima. Procijenjeno je, također, da se oko 5 tisuća Subotičana nalazi na privremenom radu u inozemstvu.

22. TRAVNJA 1912.

U Beregu je rođen *Ante Jakšić*, pjesnik, prozni pisac i romansijer. Nakon studija na Filozofskom fakultetu profesor je književnosti u: Travniku, Tuzli, Osijeku, Slavanskom Brodu, Subotici, Karlovcu i Zagrebu. Ante Jakšić danas je lirska pjesnik, majstor soneta, osobnih raspoloženja što ih potiču nesporazumi s okolicom, dugotrajne osamljenosti, odvojenost od doma i rodnog bačkog podneblja za koje je neraskidivo vezan, čežnje i traganje za smislom ljudskog življenja. Za života mu je tiskano dvanaest zbirki pjesama. Važnija djela: »Biserni đerdan« (1931.); »U dolini zaborava« (1936.); »Marija« (1937.); »Zov proljeća i mladosti« (1938.); »Pod sapetimi krilima« (1941.), »Šana se udaje« (1941., 1943., 1980.); »Maturant« (1945.); »Elegije« (1954.); »Hod pod zvijezdama« (1955.); »Osamljeni mostovi« (1962.); »Pred vratima tišine« (1963.); »Pjesme o sinu čovječjem« (1965.); »Povratak u djetinjstvo« (1968.); »Pod pješćanim satom« (1975.); »Molitve pod zvijezdama« (1979.); »Prema drugoj obali« (1987.). Umro je 1987. godine u Zagrebu.

22. TRAVNJA 1977.

Subotička tvornica čokolade i bombona »Pionir« na Međunarodnom zagrebačkom velesajmu

osvojila je 10 zlatnih, 14 srebrnih i 3 brončane medalje za nove i standardne proizvode, kao i visoku razinu njihove kvalitete.

22. TRAVNJA 2005.

U Likovnom susretu otvorena je retrospektivna izložba *Slavka Matkovića* (1948.–1994.), izrazitog »predstavnik strategije umjetničkog nomadizma«, utemeljitelja alternativne i avangardne umjetničke skupine širokog raspona »Bosch+Bosch« (1969.). O njegovu radu govorili su: *Nebojša Milenković*, *Olga Šram*, *Olga Kovačev Nin-kov*, *Bálint Szombathy*, *László Szalma* i *László Kerekes*.

23. TRAVNJA 1987.

Poslije kraće bolesti preminuo je *Balint Vujkov*, pravnik, odvjetnik, sudac, pjesnik, pripovjedač, romanopisac, esejist, osnivač, nakladnik i urednik više listova i časopisa. Za preko 50 godina sakupljačkog rada sačuvao je od zaborava golem opus narodne predaje koju je zapisao i obradio. Za života mu je objavljeno dvadesetak knjiga hrvatskih narodnih pripovjedaka iz Bačke, Banata i Srijema, s Kosova, iz Hrvatske, Austrije, Mađarske, Slovačke, Češke i Rumunjske. Rođen je u Subotici 26. svibnja 1912. godine.

24. TRAVNJA 1807.

Nakon kraha tvornice sode *Janosha Gottfrieda Liebertrautha*, Gradsko vijeće Subotice izdalo je u zakup jezero Palić i 10 lanaca okolne zemlje na šest godina za svotu od 427 forinti. Iduće godine izdano je u zakup i Krvavo jezero.

24. TRAVNJA 1832.

Na Medicinskom fakultetu u Pešti stekao je diplomu *Vince Zomborčević* (1810.–1900.), budući subotički fizikus, odnosno glavni gradski liječnik, istaknuti javni djelatnik i bibliofil, jedan među

osnivačima Gradske knjižnice u Subotici (1890.).

25. TRAVNJA 1975.

U 79. godini života preminuo je dr. *Mihovil Katanec*, po obrazovanju pravnik, odvjetnik, istaknuti kulturni djelatnik, dirigent Mješovitog zbora subotičkog pjevačkog društva »Neven« između dva svjetska rata.

25. TRAVNJA 1980.

U prethodnoj godini radnici tvornice šinskih vozila »Bratstvo« izradili su 1.400 novih teretnih vagona i izvršili remont na 2.500 vagona. Ukupan prihod tvornice dosegao je 627 milijuna dinara.

26. TRAVNJA 1754.

Vrativši se iz Sombora u Suboticu, *Šime Romić* je nakon više uzastopnih molbi, ponovno, primljen za kantora i učitelja.

26. TRAVNJA 1941.

U Subotici je rođen *Petar Šarčević*, pravnik, odvjetnik, sveučilišni profesor, prvi hrvatski veleposlanik u SAD-u (1992.–1996.) u najosjetljivijem razdoblju od uspostave i međunarodnog priznanja Hrvatske do potpisivanja mirovnih sporazuma, zatim u Švicarskoj i Lihtenštajnu. Pravo je završio u Zagrebu, magisterij brani u Amsterdamu, a doktorat na sveučilištu u Mainzu. Jedno vrijeme je odvjetnik u rodnom gradu, a potom prelazi u Rijeku gdje predaje međunarodno privatno pravo. Od 1986. je dekan, a od 1989. rektor. Suradnik je vodećih svjetskih instituta i predavač na nekoliko uglednih europskih sveučilišta. Objavio je veliki broj stručnih radova u Hrvatskoj, Velikoj Britaniji, Nizozemskoj, Njemačkoj, SAD-u, Švicarskoj i drugdje. Osnovao je studij za međunarodno trgovačko pravo u Međusveučilišnom centru u Dubrovniku. Umro je u Zagrebu 27. lipnja 2005.

Piše i uređuje: Branka Dulić

Što činiti kada nas proljetni umor svlada

Šaka badema, lješnjaka ili oraha djelovat će na fizički umor i na intelektualne sposobnosti

nu šećera u krvi te potiču stvaranje serotonina odgovornog za dobro raspoloženje. Ovdje možemo dodati i koju pločicu čokolade, naravno kvalitetne s visokim postotkom kakavca, barem 70 posto. Sve ovo dodatno rastjeruje umor i bezvoljnost koje smo »puknuli« tijekom zimskih mjeseci.

San je posebno važan u borbi protiv proljetnog umora. Znanstvenici tvrde kako je za kvalitetan odmor tijelu potrebno minimalno sedam sati sna, ali i da je od velike važnosti zaspati prije ponoći i ustati ranije, umjesto zaspati kasno i kasno se buditi.

Organizmu treba dnevna doza aktivnosti od barem 30-ak minuta šetnje po svježem zraku, a najbolje je početi dan petominutnom vježbom uz otvoren prozor. Boravak na svježem zraku pozitivno će utjecati na zdravlje i otkloniti proljetni umor.

Pazite na kvalitetu prehrane – jedite što više kvalitetnih ugljikohidrata (cjelovitih žitarica), ribe, orašastih plodova.

Redovito konzumiranje svježeg voća blagotvorno djeluje na organizam, vraća snagu i dobro raspoloženje.

U skupinu »saveznika« u borbi protiv proljetnog umora spadaju jabuka, limun, jagoda, kruška i trešnja.

Blagodati proljetnog bilja, poput kopri-

Nakon zimskih mjeseci koji znaju trajati i do pet mjeseci u kojima se uglavnom konzumira hrana slabijih nutritivnih vrijednosti, pa se javlja manjak vitamina i minerala, te je smanjena i tjelesna aktivnost, dolazi do pada energije i usporavanja metabolizma.

Većina nas je zimi jela previše hrane, često masne i teške, a u njoj je manjkalo vitamina i minerala. Premalo smo se kretali, a poneka prehlada je poljuljala naš imunitet.

Buđenjem prirode budi se i naš organizam, a kako prijelaz iz zimskih u toplije dane zna biti prilično »oštar« naš organizam nema priliku postupno »probuditi«, pa dolazi do proljetnog umora.

Prvi recept za buđenje iz zimskog sna je prehrana bogata voćem i povrćem kako bi organizam dobio potrebne minerale, vitamine i oligoelemente. Za prevladavanje proljetnog umora osobito je važan vitamin C i zato ga treba uzimati dovoljno.

Visoko na ljestvici namirnica kojima bi trebalo obogatiti obroke su tjestenina, krumpir, riža i žitarice koji povećavaju razi-

PROLJETNI MIX

Potrebni sastojci:

- žlica maslaca
- ½ žličice papra
- 1 žličica đumbirova praha
- 1 žličica soli
- 2 žličice nekog tvrdog sira za rendanje
- 2 šalice smeđe riže
- 2 šalice graška
- 1 šalica mahuna
- 1 šalica sitno narezanih gljiva

Priprema:

Na maslacu prepržiti sitno nasjeckanu polovicu luka, dodati gljive pa mahune s postupnim dodavanjem začina. Pred kraj dodati polukuhani grašak. Sve skupa pomiješati s već skuhanom smeđom rižom i kratko držati na laganoj vatri. Sve posuti ribanim sirom. Servirati uz salatu kao glavno jelo ili kao prilog uz meso.

SOK – INFUZIJA ZDRAVLJA

Potrebni sastojci:

- 1 kg cikle
- 1 kg mrkve
- 1 kg jabuka
- ½ kg meda

Priprema:

Izribati mrkvu, ciklu i jabuke, dodati med... Ostaviti 1-2 dana da miruje. Istisnuti sok kroz medicinsku gazu. Ukoliko ju nemate, procijedite kroz dovoljno gustu cjediljku. Preporuča se piti ujutro minimalno 2 žlice na tašte, no ukoliko popijete i više, samo će vam goditi.

MOŽDA NISTE ZNALI, A TREBALI BISTE ZNATI!

Svako jutro natašte pojedite žlicu meda pomiješanu sa žlicom cimeta. To će vam osigurati dnevnu količinu antioksidansa, probuditi organizam i nahraniti mozak. Cimet, osim što svojim mirisom podiže budnost organizma, izvrstan je i za poboljšanje koncentracije. Med obvezatno uzimajte drvenom ili plastičnom žličicom, nikako metalnom. Osim meda od velike pomoći u borbi s proljetnim umorom su i orašasti plodovi (lješnjaci, bademi, orasi), cjelovite žitarice, zeleno povrće, banane, kao i svježi sokovi od povrća – cikle ili mrkve, koji će u kombinaciji s jabukom probudi vaš organizam i dati mu pravu energetske bombu.

ve, šparoge, blitve, špinata, zelene salate, brokule, mladog luka, obnovit će i osnažiti organizam. Jedite što više luka i češnjaka.

U narodnim receptima kao pomoć od proljetnog umora preporučuju se čajevi od šipka – bogati C, A, B, i K vitaminima i koprive – odličnog diuretika, bogatog mineralima i vitaminima C, i K, s visokim postotkom željeza te opskrbljivačem krvi kisikom. Salata od radiča, koja je bogata vitaminom C, pročišćava i pomlađuje cijeli organizam. Priprema se kao salata, a dobro ga je pomiješati s malo kuhanih jaja, mladim lukom i maslinovim uljem.

Doručak je najvažniji obrok protiv umora

Za borbu protiv umora obvezatan je zdrav doručak, kao i konzumiranje barem litre i pol vode dnevno. Ona potiče probavu te daje osjećaj lakoće i tjelesne snage organizmu. Osigurajte si kvalitetan prvi obrok. Naime, nakon osam ili više sati spavanja

organizam je ujutro u prvom stadiju gladovanja.

POVRTNI ODREZAK

Potrebni sastojci:

- 200 g špinata
- 200 g mrkve
- 200 g šampinjona
- 50 g sira (gaude)
- 40 g zobenih pahuljica
- začin po ukusu
- 1-2 žlice kiselog vrhnja
- 1 vezica peršina
- ulje za pečenje

Priprema:

Špinat kratko prokuhajte, ocijedite i nasjeckajte. Mrkvu skuhaite, narežite na kockice, listiće šampinjona propirajte, sir naribajte. Špinat, mrkvu, šampinjone, zobene pahuljice, sir, nasjeckani peršin i začine pomiješajte. Dodajte kiselo vrhnje, promiješajte i ostavite neka sve malo odstoji. Oblikujte odreske i pecite ih na ulju. Poslužite ih tople sa zelenom salatom ili umakom od rajčice.

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, 024/553-774, 024/567-495, 063/508-813
www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com

Badawi

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Kardiologija, Ultrazvuk, Gastroskoplja, Laboratorij, Alergotest
Budwig protokol, Akupunktura, Biorezonanca-SCIO, Detox,

Ellman-Radiotalasna kirurgija, tehnika emocionalne slobode-EFT, Masaža, Bahove kapi, Bloptron, Magneti i ostalo...

20 godina sa vama

Poliklinika za vašu obitelj

	GENIJALNI NADREA- LIST, SALVADOR	AFERA S AMERIČKOM PRODAJOM ORUŽJA IRANU	ŽIVOTINJI- CA S BOD- LJAMA	ANCONA	NACIJA	AUSTRIJA	NAŠ GRAD HEROJ	BIVŠI RUS- KI INOMI- NISTAR, IGOR	STABLO, DEBLO	UMA THURMAN	ŠAPAT	ZIMSKA OBORINA	NEODRE- ĐENO TKO
SPLITSKA GLUMICA (LJUBAVNI ŽIVOT DO- MOBRANA)													
BORILIŠTE						UVIJANJE VRTNJOM UKINUĆE, DOKIDANJE							
NEISTINA				DIO KOŠU- LJE ILI KAPUTA LOPTAČ PRANJIC						DVA PLUS TRI MELANKO- LIJA			
INDIJ			BESPOS- LENOST GUSARSKO PIĆE									KALIJ DUČANSKI PULT (REG.)	
50 SKANDI	TVORIVO, GRABA PATULJAST BRDSKI KONJIC								SKUPINA PTICA U LETU KADAR PODUZEĆA				
PTICA RASKOŠNA REPA (MUŽJAK)					GUŠENJE PLAČATI KOME PIĆE ILI JELO								GLUMICA APPELT
KIDNAPER								REKVIZITI NIKOLAJA PEŠALOVA PREMDA, MAKAR					
NAŠA NEGACIJA			CRNI JASEN MALE JASLE				GLUMICA LUPINO AKCENTI				GORAN NAVOJEC USPUTNA STAJALIŠTA		
ITALIJA		PROŠLE JESENI ZMIJA UDAVKA								TEPIH MAKAR MALO, IMALO			
50 SKANDI	LETONAC ILI LITAVAC DIJAPAZON BOJA					RADNO STANJE GLAGOLA ZBOG TOGA						"ENERGIJA" MITSKI LETAČ, DEDALOV SIN	
POMORSKI POZIV UPOMOĆ				ISPRIKE, IZLIKE GLUMICA PEET									STAROGRČ- KI KIPAR (ONATA)
NEPČANI SUGLASNIK (LAT.)							PRILIČNO LAKE TRUNJE SIJENA, TRINA						
"EAST"		PATVO- RINA, IMI- TACIJA RIJEKA U FIRENCI							METAN, ... PROPAN MAJKA JANJADI				
POSUDA ZA KISE- LJENJE KUPUSA					MAGARAC, TOVAR ... VITO CORLEONE					IRENA ODMILA OTOK U MALOJ PRESPI			
MODNI PRAVAC					MORSKI PUŽ (anag- ram: ŠVARC) ČIRIL IVEKOVIĆ							TAJLAND RAFAEL NADAL	
ALFRED NOBEL			STIČI MALTA					GLAZBALO S MNOST- VOM ŽICA BELGIJA					
OPSEŽNA PROZNA DJELA							RAVNO- TEŽA						

RJEŠENJE KRIŽALJKE:
nas, sag, balt, aktiv, e, s.o.s., izgovoriti, palata, olako, e, imitaci, etan, kaca, osao, ira, trend, davljenje, otmicar, utezi, ne, jani, ida, gn, i, jese-
dijana vidušin, arena, vrtanje, laž, rukav, pet, in, dokonošt, k, gradivo, jato, paua, davnje, otmicar, utezi, ne, jani, ida, gn, i, jese-

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

mr. sc. Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo i urednica Hreka)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

LEKTOR:

Vladan Čutura

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić
Branimir Kuntić
Josip Horvat

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

U carstvu konoplje

U nedostatku zapisanoga, prašnjavi albumi mnogih sončanskih obitelji čuvaju stare fotografije koje svjedoče o bližoj i daljnjoj prošlosti, o djelatnostima i odijevanju. Ponekad nam jedna takva fotografija može ispričati i cijelu priču o načinu života naših predaka. Tako i ova fotografija, izdvojena iz obiteljskog albuma *Marka i Ruže Zlatar*, starija od pola stoljeća, govori o industrijskom uzgoju konoplje u sončanskom ataru.

Konoplja je biljka od koje se dobiva veliki broj korisnih proizvoda. Iako se industrijski uzgojena konoplja rabi za proizvodnju papira, tekstila, ulja, konopca i platna, a siromašna je psihoaktivnom kemikalijom THC, njezin je uzgoj zabranjen u velikom broju zemalja. Uzgoj konoplje kao industrijske biljke ekonomski je vrlo isplativ, uspješno se može uzgajati na svakom zemljištu, europsko tržište nije zasićeno proizvodima od konoplje i sukladna je suvremenim ekološkim stajalištima.

»Na fotografiji su moja sverkra *Manda Zlatar* i njezine susjede *Rozika Mijić* i *Kata Danić*, danas sve tri pokojne. Ni suprug ni ja ne znamo tko je muškarac lica pokrivena šeširo. Ovo je, koliko mi je poznato, jedna od rijetkih fotografija u Sonti na kojoj je prikazano sječenje konoplje. Iz priča starijih znam kako se u našem ataru ova biljka uzgajala i u državnom i u privatnom sektoru. Kažu i kako je bila prilično isplativa, ali i da je s njom bilo dosta posla. U vrijeme kad je ova fotografija nastala, konoplja se sjekla i vezala u snoplje ručno, tek kasnije strojno«, kaže Ruža Zlatar.

Po mnogobrojnim pričama najstarijih Sončana, paori su konoplju uzgajali i za kućne potrebe. Uz pomoć jednostavnih naprava ta se konoplja u kućama i prerađivala, kako bi se dobila vlakna, koja su bila čvršća, ali i mekša od pamučnih, a trajala su dvostruko dulje. U toj kućnoj preradi od konoplje se ništa nije bacalo. Vlakna

dobivena preradom žene su u dugim zimskim večerima, najčešće na prelima, na svojim preslicama upredale u konop, vrlo čvrst, ali vrlo mekan i pogodan za daljnju obradu. Od tog konopa na kućnim razbojima, »stativama«, tkalo se platno od kojega su kasnije izrađivani odijevni predmeti i dijelovi krevetnine, »perine i bubice«. Kako je stare Sončane sirotinja naučila velikoj štedljivosti, isitnjeni ostaci stabljika koji su ostajali kao nusproizvod u preradi konoplje nisu

bacani, ljudi su ih rabili za ogrjev u svojim limenim pećima, posebno izrađenim za grijanje ovom sirovinom, »puzderačama«. Tako je naše stare ova biljka uzgojena na relativno malim površinama i odijevala i grijala. Kasnije su ovi ostaci od industrijske prerade rabljeni u proizvodnji papira, koji je kvalitetniji, trajniji i može se reciklirati više puta no drveni papir, a u proizvodnji papira od stabljika konoplje potrebno je i puno manje toksičnih kemikalija. Kako bi se drvo moglo koristiti u papirnoj industriji, mora rasti nekoliko godina, a konoplja je spremna za eksploataciju nakon 120 dana. Glavni razlog zabrane proizvodnje ove biljke je rat koji se vodi protiv marihuane. Iako u industrijskoj konoplji nema THC-a, prisutan je strah da će uzgoj konoplje povećati uzgoj i uporabu marihuane. Velika je nepoznanica hoće li ikada biti realno sagledana situacija vezana uz konoplju i njezinu uporabu u industriji. Dokle god postoje snažne organizacije koje zastupaju svoje interese, prije svega alkoholne i drvne, konoplja će biti marginalizirana. Ipak, u svijetu u kojem je sve manje drveća, sve je veća potreba za papirom i kvalitetnim tkaninama, a sve je manje polja povoljnih za uzgoj pamuka, konoplja će imati veliku priliku da se opet izbori za svoje mjesto pod suncem.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Djeca iz Srijema u Hrvatskoj

U organizaciji Hrvatskog kulturnog centra »Srijem-Hrvatski dom« organizirana je ekskurzija za djecu koja pohađaju predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, gdje su 43 učenika posjetila Rijeku, Krk i Zagreb. Djeca su na ekskurziji bila od 11. do 14. travnja u sklopu projekta »Upoznaj domovinu«, pod pokroviteljstvom Grada Zagreba, Grada Rijeke, Hrvatske matice iseljenika podružnice Rijeka, Hrvatskog nacionalnog vijeća i Hrvatskog kulturnog centra »Srijem-Hrvatski dom«. U Rijeci su djeca, u pratnji **Vanje Pavlovec** iz Hrvatske matice iseljenika, obišla riječke znamenitosti: zgradu Hrvatskoga narodnog kazališta Ivana pl. Zajca, Guvernerovu palaču (Pomorski muzej), palaču Wohinz i gradski toranj, katedralu sv. Vida, Casu Veneziana, a u luci su posjetili jedrenjak »Kraljica mora« riječke pomorske škole. U posljednjepodnevnim je satima uslijedio odlazak na otok Krk i upoznavanje s njegovim ljepotama. U Zagrebu su djeca na jezeru Bundek ručala s gradonačelnikom **Milanom Bandićem** koji je djeci uručio prigodne darove (kape, majice, knjige), a potom su obišli Gornji i Donji grad te ostale kulturno-povijesne znamenitosti Zagreba. U subotu 14. travnja gradonačelnik Milan Bandić je priredio još dva iznenađenja djeci, a jedno od njih je bilo posjet Dinamovu

stadionu. Učenici su se upoznali s poviješću NK »Dinamo« i imali lijepu (i rijetku) prigodu posjetiti Plavi salon gdje se nalaze svi Dinamovi trofeji. Učenici su za kraj prošetali uz glavni teren te su dobili Dinamove dresove. Drugo, »sladše« iznenađenje je bio odlazak u najpoznatiju zagrebačku

slastičarnicu »Vincek« gdje su djeca uz besplatne sladolede i kolače napravila pauzu. Nakon Vinceka uslijedio je odlazak u srednjovjekovnu utvrdu Medvedgrad na Sljemenu i obilazak Oltara domovine. Vodiči ekskurzije su bili profesor **Dario Španović**, profesor **Mario Vrselja**, vjeroučiteljica **Katarina Petrović**, vlč. **Mario Paradžik** dok je svesrdnu pomoć u obilasku Zagreba pružila stručna savjetnica za djelatnost osnovnog odgoja i obrazovanja

Grada Zagreba **Katarina Milković**.

Dario Španović

KALENDAR ZA NAREDNI TJEDAN

20. travnja - Međunarodni dan zaštite od buke
 22. travnja - Svjetski dan planeta Zemlje
 22. travnja - Dan hrvatske knjige
 23. travnja - Svjetski dan knjige i autorskih prava (UNESCO) – UN
 24. travnja - Svjetski dan zaštite laboratorijskih životinja
 25. travnja - Svjetski dan borbe protiv malarije
 25. travnja - Svjetski dan drveta
 26. travnja - Svjetski dan intelektualnog vlasništva
 26. travnja - Dan poticanja korištenja obnovljivih izvora energije (Dan sjećanja na Černobil)
 od 23. do 29. travnja – UN-ov tjedan sigurnosti u prometu

SUBOTIČANI U ZADRU

Ekološki kviz »Lijepa naša«

Nakon Županijskog natjecanja u Hrvatskoj te V. Ekološkog kviza »Lijepa naša« održanog u ožujku u Subotici, pobjednički timovi uputili su se u Zadar na Svehrvatsko državno natjecanje Ekološki kviz »Lijepa naša«. Iz Subotice su otputovala 4 ekipe, iz osnovnih škola »Matko Vuković« i »Ivan Milutinović«, te »Vladimir Nazor« iz Đurđina, kao i tim Gimnazije »Svetozar Marković«. Ove godine državno natjecanje je održano od 15. do 17. travnja.

Prvog dana po dolasku upriličen je prigodan program otvorenja natjecanja. Bilo je krasnih malih recitatora, modernog plesa, školski zbor i neizostavne klape. Nakon otvorenja, uslijedio je prvi dio natjecanja – Power Point prezentacije. Sve prezentacije iz Vojvodine su prošle vrlo zapaženo i s visokim ocjenama. Uslijedilo je druženje do kasnih sati. Sljedeći dan, od ranih jutarnjih sati, bio je rezerviran za pismeni test prilagođen uzrastu. Test je bio dosta težak, ali su naši sudionici dali sve od sebe i postigli dobre rezultate. Nakon testa, uslijedio je obilazak starog dijela grada Zadra. Prvo što smo vidjeli je katedrala sv. Stošije, a potom crkvu sa zvonikom sv. Donata i Forum. Veliko iznenađenje nas je čekalo na Narodnom trgu gdje su nas dočekali mačevalci s Vranskog jezera obučeni u srednjovjekovne odore i prikazali su borbu mačevima. Nakon toga, vidjeli smo Trg Pet bunara. Šetnja rivom je bila vrlo zanimljiva, udisali smo morski zrak i, naravno, pravili neizostavne »žabice« bacajući kamenčiće u more. Nakon šetnje, došli smo do dugo očekivanih Morskih orgulja. Bila je to veličanstvena melodija koju je more »sviralo« na orguljama. Odmah pokraj dočekao nas je Pozdrav suncu koji je napravljen u kružnom obliku od solarnih ploča i predstavlja Sunce, a oko Sunca napravljeni su i oblici planeta koje kruže oko njega. Tijekom dana, solarne ploče se pune sunčevom energijom, a noću svijetle u raznim bojama. Mi to nismo mogli vidjeti jer je bio dnevni posjet. Uslijedilo je slobodno vrijeme za proše-

tati po Starom gradu, kupiti suvenire, pojesti sladoled i slobodno razgledanje. Po povratku u hotel, sačekali su nas rezultati. Bili smo zadovoljni, ali nismo prošli među prvih pet najboljih natjecatelja, te nismo išli na usmeni dio. Imali smo slobodno popodne za druženje, igranje na raznim

aparatura koji su bili u hotelu, gledali su se filmovi, šetalo se po plaži... Nakon večere, uslijedilo je druženje u restoranu. Neki su svirali gitaru, kao i prethodne večeri, a neki su pričali viceve o Chucku Norisu :) Sljedećeg dana, nakon doručka, krenuli smo put Subotice. Bili smo sretni što su nam prezentacije bile zapažene i pohvaljene, što smo test dobro uradili, ali smo i shvatili da ćemo se iduće godine bolje pripremiti kako bismo bili bolji. I na kraju, svidio nam se Zadar, druženje na ovogodišnjem državnom natjecanju i Eko kviz »Lijepa naša«.

Zahvaljujemo Hrvatskome nacionalnom vijeću što je poduprla Ekološki kviz »Lijepa naša«, te su osigurali prijevoz naših natjecatelja u Zadar.

Tanja Stantić

Sastav ekipe iz OŠ »Ivan Milutinović«: Petar Huska, Tereza Marijanović, Božo Marijanović i Josip Jaramazović s mentoricom Jelenom Sedlak, iz OŠ »Matko Vuković«: Mario Evetović, Marin Tikvicki i Ivana Vojnić Tunić s mentoricom Vesnom Biljanski, iz OŠ »Vladimir Nazor«: Mario Tikvicki, Nevena Orčić, Ana Dulić i Damir Milodanović s mentoricom Tanjom Stantić, iz Gimnazije »Svetozar Marković«: Ivan Čavrgov, Gordana Cvijin, Martin Sudarević i Snežana Nović, a njihov mentor je bio Zoran Nagel.

DANAS, SUTRA I PREKOSUTRA POKRAJINSKA SMOTRA RECITATORA

Sudjeluje šest recitatora na hrvatskom jeziku

Od danas do nedjelje u Domu kulture u Sečnju održava se 43. Pokrajinska smotra recitatora. Najbolji recitatori iz svih pet zona u Vojvodini kazivat će poeziju, a višestlani žiri, među kojima je po prvi put od ove godine i članica žirija za hrvatski jezik, profesorica Katarina Čeliković, odabrat će svaki dan 18 najboljih recitatora koji

će dobiti zlatnu diplomu. Samo devetero od njih steći će pravo sudjelovanja na Republičkoj smotri recitatora koja će biti od 11. do 13. svibnja u Valjevu.

Podsjetimo, natjecanje se odvija na tri razine. Danas nastupaju recitatori mlađe uzrasne dobi od I. do IV. razreda osnovne škole, a među njima i **Lucija Ivanković Radaković**, te **Donna Karan** koje će recitirati na hrvatskom jeziku. Sutra će se natjecati učenici od V. do VIII. razreda osnovne škole te recitatori na hrvatskom jeziku **Davorin Horvacki**, **Josip Jaramazović** i **Filip Nimčević**. U nedjelju, posljednjeg dana smotre poeziju će kazivati srednjoškolci i među njima na hrvatskom jeziku recitirat će **Dragana Sudarević**.

Našim recitatorima želimo mnogo uspjeha!

PETAK
20.4.2012.

06:09 Najava programa
 06:14 Trenutak spoznaje
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 07:10 Dobro jutro, Hrvatska
 07:35 Vijesti
 07:40 Dobro jutro, Hrvatska
 09:07 Lugarnica 20, serija
 09:50 Vijesti iz kulture
 10:00 Vijesti
 10:10 Legende američkog sna, dokumentarna serija (R)
 11:10 Debbie Travis preuređuje 3 (R)
 12:00 Dnevnik
 12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
 13:15 Dr. Oz, talk show
 14:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:10 Drugo mišljenje
 14:40 Kumpanija i kumbat, emisija pučke i predajne kulture
 15:15 Ponos Ratkajevih, serija
 16:05 Alisa, slušaj svoje srce
 17:00 Vijesti u pet
 18:25 Putem europskih fondova
 18:40 Iza ekrana
 19:12 20pet, kviz
 19:30 Dnevnik
 20:10 Odabrao Đelo H.: Sekvoja: Anatomija jednoga diva, dokumentarni film
 21:05 Ciklus hrvatskog filma: Samo jednom se ljubi
 22:55 Dnevnik 3
 23:20 Vijesti iz kulture
 23:35 Peti dan, talk show
 00:30 Na rubu znanosti: Hrana i ponašanje
 01:20 Filmski maraton: Carlitov način, američki film
 03:40 Filmski maraton: Krvava nedjelja, irsko - britanski film (R)
 05:25 Skica za portret
 05:45 Lugarnica 20, serija

06:35 Najava programa
 06:40 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
 07:25 Teletubbies, animirana serija
 07:50 Mala TV:
 ---: TV vrtić: Da sam milijunaš
 ---: Oblutkovi prijatelji, crtani film
 ---: Tajni dnevnik patke Matilde: Mjesečarenje (R)

08:20 Mega Mindy, serija
 08:45 Connor na tajnom zadatku 3, serija
 09:10 Školski sat: Bon ton
 10:00 Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
 13:30 Ozzie, američko-novo zelandsko-njemački film
 15:00 Crtani film
 15:10 Degraasi Novi naraštaj 4, serija za mlade
 15:31 Djevojčica iz budućnosti 2, serija
 15:55 Školski sat: Bon ton
 ---: Puni krug
 16:40 Mala TV:
 17:15 Briljanteen
 18:00 Regionalni dnevnik
 18:20 Županijska panorama
 18:30 Tree Hill 7, serija
 19:15 Teletubbies, animirana serija
 19:40 Glazba, glazba...
 20:00 Dragulj s Nila, američki film
 21:50 Na vrhu, američki film
 23:25 Stratište, serija
 01:55 Retrovizor: Simpsoni 20, humoristična serija
 02:16 Retrovizor: Braća i sestre 4, serija
 02:57 Retrovizor: Kojak 2, serija
 03:46 Noćni glazbeni program

06:30 I tako to..., serija R
 06:55 I tako to..., serija
 07:25 Astro boy, crtana serija
 07:50 Super Loonatics, crtana serija
 08:15 TV izlog
 08:30 Kad lišće pada, serija R
 09:25 TV izlog
 09:40 Izgubljena čast, serija R
 10:40 Walker, teksaški rendžer, serija R
 12:40 IN magazin R
 13:30 Larin izbor, serija R
 14:30 Walker, teksaški rendžer, serija
 16:25 Zauvijek susjedi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:05 Kad lišće pada, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Jesmo li stigli?, igrani film
 22:00 Predigra za brak, igrani film
 23:55 Sve za lovu, igrani film
 01:45 Savršeni stranac, igrani film R
 03:30 Nad lipom 35, show R
 04:30 Ezo TV, tarot show
 06:00 Dnevnik Nove TV R
 06:50 Kraj programa

06:20 RTL Danas, (R)

06:55 Dragon Ball Z, animirani film
 07:45 PopPixie, crtani film
 07:55 Moji džepni ljubimci, animirani film (R)
 08:10 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
 10:05 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
 10:25 Galileo, zabavna/obrazovna emisija (R)
 11:20 Vatreno nebo, telenovela
 12:15 Ruža vjetrova, dramska serija (R)
 13:05 Krv nije voda, serija (R)
 14:00 Survivor, reality show (R)
 15:00 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
 16:55 RTL 5 do 5
 17:10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 17:58 Kuhar i pol, kulinarska emisija
 18:05 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:05 Krv nije voda, serija
 20:00 Ruža vjetrova, serija
 21:00 TV premijera: Dugi vikend, igrani film, komedija
 22:35 TV premijera: Kakvi lažnjaci!, igrani film, komedija
 00:10 Poljubac smrti, igrani film, akcijski
 01:55 Astro show, emisija uživo
 02:55 RTL Danas, (R)
 03:30 Discovery: Bez cenzure, dokumentarna serija

SUBOTA
21.4.2012.

06:30 Najava programa
 06:35 Drugo mišljenje
 07:18 Iza ekrana
 07:45 Hrvatska kronika BiH
 08:00 Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Tragovi prošlosti, američki film
 09:20 Lanternist, dokumentarni film
 09:50 Vijesti iz kulture
 10:00 Vijesti
 10:13 Kućni ljubimci
 10:45 Ušća rijeka: Neretva (1), dokumentarna serija
 11:15 Normalan život
 12:00 Dnevnik
 12:30 Veterani mira, emisija
 13:15 Duhovni izazovi, međureligijski magazin
 13:45 Prizma
 14:30 manjinski Mozaik
 14:45 HAZU portreti: Stjepan Šulek
 15:00 Eko zona
 15:30 Medvjeda obitelj i ja,

dokumentarna serija
 16:30 Euromagazin
 17:00 Vijesti u pet
 17:20 Reporter: Ukradena novorođenčad
 18:20 Potrošački kod
 18:50 Globalno sijelo
 19:20 Loto 7/39
 19:30 Dnevnik
 20:10 Do posljednjeg zhora
 22:00 Pacifik, serija
 22:55 Dnevnik 3
 23:15 Vijesti iz kulture
 23:25 Passengers, američko-kanadski film
 01:00 Filmski maraton: Pod udarom zakona, američki film
 02:45 Filmski maraton: Tajanstveni vlak, američko-japanski film
 04:30 Skica za portret
 04:45 Reporter: Ukradena novorođenčad
 05:45 Eko zona

08:20 Najava programa
 08:25 Opera box
 08:55 Animanijaci (1), crtana serija
 09:20 Došljaci su zakon!, serija za mlade
 09:45 Mala TV
 ---: Baltazar: Neman Fu Fu
 ---: Danica: Danica i bubamara stilistica (R)
 ---: Čarobna ploča - II. razred
 10:15 Kućni svemirci, crtana serija
 10:45 Posljednja velika vožnja, američki film za djecu
 13:20 Odabrao Đelo H.: Sekvoja: Anatomija jednoga diva, dokumentarni film
 14:15 Dragulj s Nila, američki film (R)
 16:30 Magazin UEFA EURO 2012.
 17:00 Ružiona
 17:30 Generacija Y: Hrvatski san
 18:00 Runjičeve večeri (1. dio)
 18:55 Rukomet, LP (M) - 1/4finale: CO Zagreb - THW Kiel, emisija
 19:10 Rukomet, LP (M) - 1/4finale: CO Zagreb - THW Kiel, emisija
 20:50 Rukomet, LP (M) - 1/4finale: CO Zagreb - THW Kiel, emisija
 21:05 Dnevno svjetlo, američki film
 22:55 Mankellov inspektor Wallander 2, serija
 00:25 Monika Leskovar i Simfonijski orkestar HRT-a pod ravnanjem Pavla Dešpalja

01:40 Noćni glazbeni program

06:50 TV Izlog
 07:05 Zauvijek susjedi, serija R
 08:50 Peppa, crtana serija R
 09:00 Peppa, crtana serija R
 09:05 Astro boy, crtana serija R
 09:30 Gormiti, crtana serija R
 09:55 Pokemoni, crtana serija R
 10:20 Pokemoni, crtana serija R
 10:45 Divino novo ruho, serija
 12:45 Larin izbor, serija R
 14:55 Jesmo li stigli?, film R
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 Provjereno, informativni magazin R
 18:05 Nad lipom 35, show
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Indiana Jones i kraljevstvo kristalne lubanje, igrani film
 22:20 Otok, igrani film
 00:45 Ucjena, igrani film,
 02:55 Predigra za brak, film R
 04:35 Ezo TV, tarot show
 05:45 Dnevnik Nove TV R
 06:35 Kraj programa

04:55 RTL Danas, (R)
 05:30 Dragon Ball Z, animirani film
 07:05 PopPixie, animirani film
 08:20 Ben 10: Ultimate Alien, animirani film
 08:50 Učilica, kviz za djecu
 09:25 Columbo: Pogodna za podvalu, kriminalistička serija
 10:50 Poroci Miamijski, kriminalistička serija (dvije epizode)
 12:40 Obitelj iz predgrađa, film, humorna drama
 14:20 Muška stvar, igrani film, romantična komedija
 16:15 Hrabrost ratnika, igrani film, akcijski
 17:40 Kuhar i pol, kulinarska emisija
 17:45 Hrabrost ratnika, igrani film, akcijski (nastavak)
 18:30 RTL Danas
 19:10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 20:00 Mr. Bean na praznicima, igrani film, komedija
 21:40 Beauty shop, igrani film, komedija
 23:35 Žal, igrani film, akcijski avanturistički
 01:45 Astro show, emisija uživo
 02:45 RTL Danas, (R)
 03:20 Discovery: Bez cenzure, avanturistička dokumentarna serija
 04:05 Discovery: Bez cenzure, avanturistička dokumentarna serija

NEDJELJA
22.4.2012.
HRT 1

05:52 Najava programa
 05:57 Duhovni izazovi, međureligijski magazin (R)
 06:37 Normalan život, emisija
 07:12 Globalno sijelo
 07:45 Zlatna kinoteka: Čovjek sa Snježne rijeke, australski film
 09:25 Vijesti iz kulture
 09:45 Vijesti
 10:00 Komemoracija u spomen području Jasenovac, prijenos
 12:00 Dnevnik
 12:25 Plodovi zemlje
 13:20 Rijeka: More
 14:00 Nedjeljom u dva
 15:05 Istina o mačkama i psima, američki film
 17:00 Vijesti u pet
 17:15 Mir i dobro
 17:45 Vrtlarica
 18:15 Lijepom našom: Tivat (Crna Gora)
 19:20 Loto 6/45
 19:30 Dnevnik
 20:10 Sve u 7!, kviz
 21:05 Downton Abbey 2, serija
 22:05 Dnevnik 3
 22:25 Vijesti iz kulture
 22:30 Vjenčani, samci, ostalo - serija
 23:30 Nedjeljom u dva
 00:30 Istina o mačkama i psima, američki film
 02:05 Skica za portret
 02:15 Euromagazin
 02:40 Vrtlarica
 03:05 Prizma
 03:50 Lijepom našom: Tivat (Crna Gora)
 04:50 Plodovi zemlje

HRT 2

07:35 Najava programa
 07:40 Monika Leskovar i Simfonijjski orkestar HRT-a pod ravnanjem Pavla Dešpalja
 08:40 Mala TV
 09:10 Vesele trojke, crtana serija
 09:35 Silvestrove i Čičijeve tajne, crtana serija (1/48)
 10:00 Merlin 2, serija
 10:48 Biblija
 10:58 Lički Osik: Misa, prijenos
 12:05 Filmska matineja: Call for the Wild, američki film
 13:35 Ciklus nostalgija
 15:45 Uskrsfest 2012., snimka
 17:05 Magazin Lige prvaka
 17:30 Olimp - sportska emisija

17:55 Rukometni kup Hrvatske (Ž), prijenos finala
 20:00 Butch Cassidy i Sundance Kid, američki film
 22:00 Filmski boutique: Posljednji tango u Parizu, talijansko-francuski film
 00:05 Posebni dodaci, emisija o filmu
 00:20 Garaža
 00:45 Noćni glazbeni program

nova

06:35 TV Izlog
 06:50 Zauvijek susjedi, serija R
 08:00 Peppa, crtana serija R
 08:05 Peppa, crtana serija
 08:15 Astro boy, crtana serija R
 08:40 Gormiti, crtana serija
 09:05 Pokemoni, crtana serija R
 09:30 Pokemoni, crtana serija
 09:55 Magazin Lige prvaka
 10:25 Braća, serija
 10:55 Klub otpisanih, serija
 11:25 Larin izbor, serija R
 13:35 Zamalo junaci, film
 15:20 Nad lipom 35, show
 16:35 Indiana Jones i kraljevstvo kristalne lubanje igrani film R
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 Indiana Jones i kraljevstvo kristalne lubanje igrani film R - nastavak
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Larin izbor, serija
 21:00 Princeza i marinac, film
 22:45 Red Carpet
 00:05 Ucjena, igrani film R
 02:10 Gospodari iluzija, show
 03:00 Divino novo ruho, serija R
 04:30 Red Carpet, R
 05:40 Dnevnik Nove TV R
 06:30 Kraj programa

RTL

05:35 RTL Danas, (R)
 06:10 Dragon Ball Z
 07:45 Moji džepni ljubimci, animirani film (R)
 09:00 Ben 10: Ultimate Alien, animirani film
 09:20 Columbo: Dama na čekanju, serija
 10:45 Poroci Miamijsa, serija (dvije epizode)
 12:35 Dom, igrani film, dokumentarni film
 14:25 Mr. Bean na praznicima, igrani film, komedija (R)
 16:40 Discovery: Zadržavajuća Zemlja (prvi i drugi dio), dokumentarna serija
 17:40 Kuhar i pol, kulinarska emisija
 17:45 Ekkluziv Vikend
 18:30 RTL Danas

HRT1 20.4.2012. 21:05

Ciklus hrvatskog filma: SAMO JEDNOM SE LJUBI

Po završetku rata mladi partizan Tomislav i njegovi partijski drugovi Vule i Mirko zaduženi su organizirati civilni život u gradiću nedaleko Zagreba. Radi obnove i kulturnog uzdizanja širokih masa iz Zagreba su poslani i kazališni glumci, među kojima i lijepa Beba, balerina buržoaskog podrijetla u koju se Tomislav odmah zaljubi. Iako iz dva različita svijeta, par se ubrzo i vjenča. Stignu im Bebini roditelji, zagrebačka građanska gospoda koja ne kriju gađenje spram novog poretka. Osim Bebinih roditelja i Tomislavovi partijski prijatelji ne skrivaju nezadovoljstvo njegovim izborom koji doživljavaju kao izdaju. Tako se Tomislav kao dobar komunist nade u procjepu između svog privatnog života i očekivanja partijskih drugova... Jedan od najcjepjenijih filmova redatelja Rajka Grlića, »Samo jednom se ljubi« (1980), priča je o strasnoj ljubavi mladog komuniste i lijepe balerine iz građanske obitelji. Autor kroz žanr melodrame progovara o političkim pitanjima, o nemogućnosti ostvarenja intimnog života zbog represivnog režima te o iskrivljenom moralu.

Iskren i dosljedan komunist, Tomislav odjednom se više ne snalazi u poretku za koji se borio. Privatni interesi, korupcija, političke ambicije pojave su koje Tomislav ne prati već ostaje dosljedan onim početnim idealima i upravo je u tome njegov najveći grijeh. Protkan nostalgijom melodijom istoimenog evergreena Ive Robića, te snimljen sugestivnom fotografijom Tomislava Pintera za koju je dobio Zlatnu Arenu za kameru 1981., »Samo jednom se ljubi« prikazan je u Cannesu u sekciji Izvjestan pogled (Un Certain Regard), a na festivalu u Valenciji Miki Manojlović osvojio je Gand prix za najbolju mušku ulogu.

Uloge: Predrag Miki Manojlović, Vladica Milosavljević, Mladen Budiščak, Zijah Sokolović, Dragoljub Lazarov, Neva Rošić, Erland Josephson, Miljenko Brlečić, Radojka Šverko, Ivo Robić
 Redatelj: Rajko Grlić

19:10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 20:00 Pakleni val, film, akcijski
 22:15 Survivor: Povratak u civilizaciju, emisija iz studija
 23:20 CSI: Miami, (tri epizode)
 01:50 Astro show, emisija uživo
 02:50 RTL Danas, (R)
 03:25 Siloviti udarac, film, sportska komedija
 04:30 Discovery: Bez cenzure, avanturistička dokumentarna serija

PONEDJELJAK
23.4.2012.
HRT 1

05:39 Najava programa
 05:44 Rijeka: More
 06:14 Mir i dobro
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 07:10 Dobro jutro, Hrvatska
 09:05 Lugarnica 20, serija
 09:50 Vijesti iz kulture
 10:00 Vijesti
 10:10 Legende američkog sna, dokumentarna serija (R)
 11:10 Debbie Travis preuređuje 3
 12:00 Dnevnik
 12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
 13:15 Dr. Oz, talk show
 14:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:10 Treća dob, emisija
 14:40 Glas domovine
 15:13 Ponos Ratkajevih, serija
 16:05 Alisa, slušaj svoje srce
 17:00 Vijesti u pet

18:20 8. kat: Tata mi je gastarbajter, talk-show
 19:12 20pet, kviz
 19:30 Dnevnik
 20:10 TV Bingo
 20:40 Jugoslavenske tajne službe, dok.serija
 21:40 Puls Hrvatske
 22:42 Rekonstrukcija
 23:15 Dnevnik 3
 23:50 Svijet profita
 00:20 Ruska umjetnost, dokumentarna serija
 01:15 Jugoslavenske tajne službe, dok. serija
 02:10 In medias res
 02:55 Dr. House 7, serija
 03:37 TračERICA 4, serija
 04:18 Skica za portret
 04:35 Lugarnica 20, serija
 05:20 8. kat: Tata mi je gastarbajter, talk-show

HRT 2

06:35 Najava programa
 06:40 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
 07:25 Teletubbies
 07:50 Mala TV
 08:20 Amazing Extraordinary Friends, serija za djecu
 08:45 Istrage Mladog Mjeseca, serija za mlade
 09:10 Školski sat: Povijest matematike
 10:00 Alisa, slušaj svoje srce
 10:45 Degrassi Novi naraštaj 4, serija za mlade
 11:10 Batman i hrabri superjunaci, crtana serija
 11:35 Glazba, glazba... (R)
 11:50 Lijepom našom: Tivat (Crna Gora)

12:50 Plodovi zemlje
 13:40 Orkestar, norveški film
 15:05 Degrassi Novi naraštaj 4, serija za mlade
 15:26 Djevojčica iz budućnosti 2, serija
 15:50 Školski sat: Povijest matematike
 16:35 Mala TV:
 17:10 Doktor Who 5, serija
 18:00 Regionalni dnevnik
 18:20 Županijska panorama
 18:35 Downton Abbey 2
 19:30 Teletubbies
 20:00 In medias res
 20:45 Top Gear 10, dokumentarna serija
 21:35 Dr. House 7, serija
 22:25 TračERICA 4, serija
 23:10 Zakon i red: Odjel za žrtve 11, serija
 23:55 Sestra Jackie 1, serija
 00:20 Retrovizor: Simpsoni 20
 00:41 Retrovizor: Braća i sestre 4, serija
 01:22 Retrovizor: Kojak 2
 02:11 Noćni glazbeni program

nova

07:00 I tako to..., serija
 07:25 Astro boy, crtana serija
 07:50 Super Loonatics
 08:15 TV izlog
 08:30 Kad lišće pada, serija R
 09:25 TV izlog
 09:40 Braća, serija R
 10:10 Klub otpisanih, serija R
 10:40 Walker, teksaški rendžer, serija R
 12:40 IN magazin R
 13:30 Larin izbor, serija R
 14:30 Walker, teksaški rendžer, serija

16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Izgubljena čast, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:30 Večernje vijesti
22:50 Policijska akademija 4:
Građani pozornici, film
00:35 Princeza i marinac, film
02:15 Na putu prema dolje
03:05 Seinfeld, serija
03:30 Gospodari iluzija, show R
04:15 Ezo TV, tarot show
05:15 Dnevnik Nove TV R
06:05 IN magazin R
06:30 Kraj programa

06:25 RTL Danas, (R)
07:00 Dragon Ball Z
07:50 PopPixie, crtani film
08:00 Moji džepni ljubimci,
animirani film
08:15 Cobra 11, (dvije epizode) (R)
10:10 Ekkluziv Tabloid, (R)
10:30 Galileo, zabavna/
obrazovna emisija (R)
11:25 Vatro nebo, telenovela
12:15 Ruža vjetrova, serija (R)
13:10 Krv nije voda, serija (R)
14:00 Survivor, reality show (R)
15:05 Cobra 11, (dvije epizode) (R)
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Galileo, zabavna/
obrazovna emisija
17:58 Kuhar i pol, kulinarska
emisija
18:05 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
20:50 Uvod u anatomiju,
dramska serija (R)
21:45 Survivor, reality show
22:45 Šesti dan, igrani film,
znanstveno-fantastični
00:55 RTL Vijesti
01:10 CSI: Miami, (dvije epizode)
02:45 Astro show, emisija uživo
03:45 CSI: Miami, serija
04:35 RTL Danas, (R)

UTORAK 24.4.2012.

06:09 Najava programa
06:14 Treća dob, emisija
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
09:05 Lugarnica 20, serija
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:10 Legende američkog sna,
dokumentarna serija (R)
11:10 Debbie Travis
preuređuje 3

12:00 Dnevnik
12:30 Kad zavolim, vrijeme
stane - telenovela
13:15 Dr. Oz, talk show
14:00 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:10 Među nama
14:40 Znanstvena petica
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:05 Alisa, slušaj svoje srce
17:00 Vijesti u pet
18:20 8. kat: Ovisni o
ekranima, talk-show (R)
19:12 20pet, kviz
19:30 Dnevnik
20:10 Sve u 7!, kviz
21:05 U Europi: 1956. -
Mađarska, dok.serija
21:40 24 (8), serija
22:30 Otvoreno
23:10 Dnevnik 3
23:35 Vijesti iz kulture
23:40 More, otok i četiri
kipara, dok. film
00:15 Ciklus europskog filma:
Put u Guantanamo,
britanski film
01:50 In medias res
02:35 Tračnica 4, serija
03:20 Zakon i red: Odjel za
žrtve 11, serija
04:05 Svijet profita
04:35 Lugarnica 20, serija
05:20 8. kat: Ovisni o
ekranima, talk-show (R)

06:35 Najava programa
06:40 Kad zavolim, vrijeme
stane - telenovela
07:25 Teletubbies
07:50 Mala TV:
08:20 Amazing Extraordinary
Friends, serija za djecu
08:45 Istrage Mladog Mjeseca,
serija za mlade
09:10 Školski sat: Tišina, piše
se... ili kako nastaje priča
10:00 Alisa, slušaj svoje srce
10:40 Degraasi Novi naraštaj
4, serija za mlade
11:00 Batman i hrabri
superjunaci, crtana serija
11:25 Rekonstrukcija
11:55 Glazba, glazba... (R)
12:10 Top Gear 10, dok. serija
13:30 Sramotni Max,
danski film
15:05 Degraasi Novi naraštaj
4, serija za mlade
15:30 Djevojčica iz
budućnosti 2, serija
15:55 Školski sat: Tišina, piše
se... ili kako nastaje priča
16:40 Mala TV: R
17:10 Doktor Who 5, serija
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:30 Tree Hill 8, serija
19:15 Teletubbies
19:40 Glazba, glazba...
20:00 In medias res

20:50 Biti zaljubljen,
američki film
22:35 Tračnica 4, serija
23:20 Ružica
23:50 Zakon i red: Odjel za
žrtve 11, serija
00:35 U uredu 5, serija
00:56 Retrovizor: Simpsoni 20
01:17 Retrovizor: Braća i
sestre 4, serija
01:58 Retrovizor: Kojak 2
02:47 Noćni glazbeni program

06:30 I tako to..., serija
06:55 Astro boy, crtana serija
07:20 Super Loonatics
07:45 TV izlog
08:00 Kad lišće pada, serija R
08:55 TV izlog
09:10 Izgubljena čast, serija R
10:10 Walker, teksaški
rendžer, serija R
12:10 IN magazin R
13:00 Larin izbor, serija R
14:30 Walker, teksaški
rendžer, serija
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Izgubljena čast, serija
20:40 Liga prvaka: Barcelona-
Chelsea, prijenos
22:45 Večernje vijesti
23:00 Mr. Bean, serija
23:30 Sažeci Lige prvaka
00:00 Policijska akademija 4:
Građani pozornici, film R
01:35 Na putu prema dolje, serija
02:25 Seinfeld, serija
02:50 Seinfeld, serija R
03:10 Na putu prema dolje, R
03:55 Ezo TV, tarot show
04:55 Dnevnik Nove TV R
05:45 IN magazin R
06:20 Kraj programa

06:25 RTL Danas, (R)
07:00 Dragon Ball Z
07:50 PopPixie, crtani film
08:00 Moji džepni ljubimci,
animirani film (R)
08:15 Cobra 11, akcijska serija
(dvije epizode) (R)
10:10 Ekkluziv Tabloid,
magazin (R)
10:30 Galileo, zabavna/
obrazovna emisija (R)
11:25 Vatro nebo, telenovela
12:15 Ruža vjetrova, serija (R)
13:10 Krv nije voda, serija (R)
14:00 Survivor, reality show (R)
15:05 Cobra 11, akcijska serija
(dvije epizode) (R)
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Galileo, zabavna/
obrazovna emisija

17:58 Kuhar i pol, kulinarska
emisija
18:05 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
20:50 Uvod u anatomiju,
dramska serija (R)
21:45 Survivor, reality show
22:45 Kost, krim. serija
23:35 Mentalist, serija
00:30 RTL Vijesti
00:45 Šesti dan, igrani film,
znanstveno-fantastični (R)
02:40 Astro show, emisija uživo
03:40 RTL Danas, (R)

SRIJEDA 25.4.2012.

06:09 Najava programa
06:14 Među nama
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
09:05 Lugarnica 20, serija
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:10 Legende američkog sna,
dokumentarna serija (R)
11:10 Debbie Travis
preuređuje 3
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zavolim, vrijeme
stane - telenovela
13:15 Dr. Oz, talk show
14:00 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:10 Ekumena, religijski
kontakt program
14:40 Alpe Dunav Jadran
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:05 Alisa, slušaj svoje srce
17:00 Vijesti u pet
17:21 Hrvatska uživo
18:20 8. kat: Muški zavodnički
kliše, talk-show
19:10 20pet, kviz
19:20 Loto 7/39
19:30 Dnevnik
20:10 Misija: Zajedno
21:05 Paralele
21:35 24 (8), serija
22:25 Otvoreno
23:10 Dnevnik 3
23:45 Drugi format
00:35 Putem europskih fondova
00:50 Vrijeme je za jazz
01:50 In medias res
02:15 Zakon i red: Odjel za
žrtve 11, serija
03:00 Skica za portret
03:25 Alpe Dunav Jadran
03:55 Drugi format
04:40 Lugarnica 20, serija
05:25 8. kat: Muški zavodnički
kliše, talk-show

06:35 Najava programa
06:40 Kad zavolim, vrijeme
stane - telenovela
07:25 Teletubbies
07:50 Mala TV:
08:20 Amazing Extraordinary
Friends, serija za djecu
08:45 Istrage Mladog Mjeseca,
serija za mlade
10:00 Prijenos sjednice
Hrvatskog sabora
13:25 Kako preživjeti sebe,
nizozemski film
15:00 Degraasi Novi naraštaj
4, serija za mlade
15:25 Djevojčica iz
budućnosti 2, serija
15:50 Školski sat: Naj svirači
16:35 Mala TV:
17:05 Doktor Who 5, serija
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:30 Tree Hill 8, serija
19:15 Teletubbies
20:00 In medias res
20:25 Nogometna Liga prvaka
- emisija
20:40 Nogometna Liga
prvaka, 1. poluvrijeme
21:40 Nogometna Liga
prvaka, 2. poluvrijeme
22:35 Nogometna Liga prvaka
- emisija
23:00 Zakon i red: Odjel za
žrtve 11, serija
23:45 Kath i Kim 1,
humoristična serija
00:10 Retrovizor: Simpsoni
20, humoristična serija
00:30 Retrovizor: Braća i
sestre 4, serija
01:15 Retrovizor: Kojak 2,
serija
02:05 Noćni glazbeni program

06:20 I tako to..., serija
06:45 Astro boy, crtana serija
07:10 Super Loonatics
07:35 TV izlog
07:50 Kad lišće pada, serija R
08:45 TV izlog
09:00 Izgubljena čast, serija R
09:50 Walker, teksaški
rendžer, serija R
11:50 IN magazin R
12:40 Dva tjedna za ljubav,
igrani film
14:30 Walker, teksaški
rendžer, serija
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Izgubljena čast, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:30 Večernje vijesti
22:50 Savršeni stranac, film
00:50 Priča o Gwen Araujo,
igrani film
02:30 Na putu prema dolje, serija

03:20 Seinfeld, serija 99/180
03:45 Seinfeld, serija R
04:05 Ezo TV, tarot show
05:05 Dnevnik Nove TV R
05:55 IN magazin R
06:30 Kraj programa

06.20 RTL Danas, (R)
07.00 Dragon Ball Z, animirani film
07.45 PopPixie, crtani film
08.00 Moji džepni ljubimci, animirani film (R)
08.15 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode) (R)
10.10 Ekkluziv Tabloid, (R)
10.30 Galileo, zabavna/obrazovna emisija (R)
11.20 Vatro nebo, telenovela
12.15 Ruža vjetrova, serija (R)
13.10 Krv nije voda, serija (R)
14.00 Survivor, reality show (R)
15.05 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode) (R)
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
17.58 Kuhar i pol, kulinarska emisija
18.05 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.05 Krv nije voda, serija
20.00 Ruža vjetrova, serija
20.50 Uvod u anatomiju, dramska serija (R)
21.45 Survivor, reality show
22.45 CSI: NY, serija (dvije epizode)
00.30 RTL Vijesti
00.45 Kost, serija (R)
01.30 Mentalist, serija

02.15 Astro show, emisija uživo
03.15 RTL Danas, (R)

ČETVRTAK 26.4.2012.

06:09 Najava programa
06:14 Ekumena, religijski kontakt program
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
09:05 Lugarnica 20, serija
10:00 Vijesti
10:10 Legende američkog sna, dokumentarna serija (R)
11:10 Debbie Travis preuređuje 3
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
13:15 Dr. Oz, talk show
14:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:10 Trenutak spoznaje
14:40 Hrvatska kronika BiH
14:55 Kulturna baština
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:05 Alisa, slušaj svoje srce
17:00 Vijesti u pet
18:20 8. kat: Majstor u kući, talk-show (R)
19:12 20pet, kviz
19:30 Dnevnik
20:10 Sve u 7!, kviz
21:05 Pola ure kulture
21:35 Ciklus dobitnika Oscara: Wall Street, američki film
23:40 Dnevnik 3
00:15 Eurosong 2012 -

predstavljanje
01:15 In medias res
02:00 Zakon i red: Odjel za žrtve 11, serija
02:45 Dr. Oz, talk show
03:25 Glas domovine
03:55 Pola ure kulture
04:20 Kulturna baština
04:35 Lugarnica 20, serija
05:20 8. kat: Majstor u kući, talk-show (R)

06:35 Najava programa
06:40 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
07:25 Teletubbies
07:50 Mala TV:
08:20 Amazing Extraordinary Friends, serija za djecu
08:45 Istrage Mladog Mjeseca, serija za mlade
09:10 Školski sat: Mladi inovatori
10:00 Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
13:30 Leroy, njemački film
14:55 Crtani film
15:05 Degraasi Novi naraštaj 4, serija za mlade
15:30 Djevojčica iz budućnosti 2, serija
15:55 Školski sat: Mladi inovatori
16:40 Mala TV:
17:10 Doktor Who 5, serija
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:30 Tree Hill 8, serija
19:15 Teletubbies
20:00 In medias res
20:50 Nogomet: Europska

liga, emisija
21:00 Nogomet: Europska liga, prijenos
22:55 Nogomet: Europska liga, emisija
23:20 Zakon i red: Odjel za žrtve 11, serija
00:05 U uredu 5, serija
00:30 Retrovizor: Simpsoni 20, humoristična serija
00:50 Retrovizor: Roditelji i djeca, serija
01:35 Retrovizor: Kojak 2, serija
02:25 Noćni glazbeni program

06:30 I tako to..., serija
06:55 Astro boy, crtana serija
07:20 Super Loonatics
07:45 TV izlog
08:00 Kad lišće pada, serija R
08:55 TV izlog
09:10 Izgubljena čast, serija R
10:10 Walker, teksaški rendžer, serija R
12:10 IN magazin R
13:00 Larin izbor, serija R
14:30 Walker, teksaški rendžer, serija
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Izgubljena čast, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:05 Večernje vijesti
22:25 Provjereno, informativni magazin
23:25 Mreža 2, igrani film
01:10 Savršeni stranac, film, R

03:05 Glupost nije zapreka, serija
03:30 Sjedi i šuti!, serija
03:55 Seinfeld, serija R
04:15 Ezo TV, tarot show
05:15 Dnevnik Nove TV R
06:05 IN magazin R
06:30 Kraj programa

06.20 RTL Danas, (R)
06.55 Dragon Ball Z
07.45 PopPixie, crtani film
07.55 Moji džepni ljubimci, animirani film (R)
08.10 Cobra 11, (dvije epizode) (R)
10.05 Ekkluziv Tabloid, (R)
10.25 Galileo, zabavna/obrazovna emisija (R)
11.20 Vatro nebo, telenovela
12.15 Ruža vjetrova, serija (R)
13.05 Krv nije voda, serija (R)
14.00 Survivor, reality show (R)
15.00 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode) (R)
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
17.58 Kuhar i pol, kulinarska emisija
18.05 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.05 Krv nije voda, serija (R)
20.00 Ruža vjetrova, serija
20.50 Uvod u anatomiju, dramska serija (R)
21.45 Survivor, reality show
22.50 CSI, (dvije epizode)
00.35 RTL Vijesti
00.50 CSI: NY, (dvije epizode) (R)
02.20 Astro show, emisija uživo
03.20 RTL Danas, (R)

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izrazno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Starišća emitira se na valovima Radio Sabora nedjeljom od 17 do 18:30 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 14.40 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktualije' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18,15 'Vojvodanski tjedan'
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
• 20,00 Divni novi svijet
• 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
• 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
• 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

NOGOMET

MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA SOMBOR – APATIN – ODŽACI – KULA

Darežljivi Sonćani

SONTA – Sonćani su u utakmici 17. kola prvenstva Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula na svojem terenu dočekali ekipu OFK Odžaci iz istoimenog mjesta. Vrijeme idealno za igru i odlično pripremljen travnjak omogućili su nogometašima obiju ekipa pravo sportsko nadmetanje, koje je po Sonćane završilo loše, porazom od 3:0. Gosti su došli u prednost već u 9. minuti, nakon grube pogreške Dinamove obrane, a nakon nove pogreške prednost su povećali na 2:0 u 20. minuti. Pet minuta kasnije, nakon hvatanja lopte objema rukama u vlastitom kaznenom prostoru od strane Dinamova štopera Krpijana, iz penala su postavili i konačni rezultat utakmice, Dinamo – OFK

Odžaci 0:3. Prema rezultatu bi se dalo zaključiti kako su Odžaci uvjerljivo nadigrali Sonćane, no slika na terenu je bila posve suprotna. Dok su »Plavi« igrali, stvarali prigode i uz puno uzdaha dvjestotinjak gledatelja promašivali, iskusi gosti su postigli tri zgoditka iz pet udaraca u okvir vrata. I ova utakmica je pokazala koliko je neefikasnost pogubna za »Plave«, jer se do bodova dolazi samo zgodicima, a Dinamovi napadači ih ne postižu ni iz najpovoljnijih prigoda. Istodobno, neuigrana obrana je sklona pogreškama, nakon kojih se primaju vrlo jeftini zgodici i tako se nemilice rasipaju bodovi.

Dinamo: D. Duraković, Karajkov (Kovač), Borić, Bačić, Krpijan, A. Duraković, Đanić (Mihaljev), Vidaković, Kmezić, Đurđević, Vučićević (Petrović)

I. A.

MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA BAČKA PALANKA – II. RAZRED

Labudnjača – Sloga 3:1

VAJSKA – U 10. kolu prvenstva Međuopćinske nogometne lige Bačka Palanka – II. razred, domaća ekipa Labudnjača, u ravno-pravnoj i ne previše zanimljivoj utakmici, pobijedila je Slogu iz Plavne rezultatom 3:1. Sve je odlučeno već u prvom poluvremenu u kome su postignuti svi pogoci i ostvaren konačni rezultat. Nakon vodstva domaćina od 1:0, Plavanci su ubrzo izjednačili lijepim zgoditkom Probojčevića te nagovijestili otvorenu i borbenu igru. To se, međutim, nije dogodilo, a nogometaši Labudnjače postigli su do završetka prvog poluvremena još dva pogotka. Treći gol postignut je zasigurno iz zaleđa, što je izazvalo opravdano reagiranje gostujućih igrača, a i navijači obaju timova složili su se

da je sudac ovom prigodom subjektivno procijenio situaciju. Sloga je ovo već treći uzastopni poraz u proljetnom dijelu prvenstva, a u sljedećem kolu dočekuje na svom terenu jaku ekipu Slavije iz Bođana. Bit će to prigoda da publika pomogne još uvijek psihološki nespremnu ekipu Sloge.

Sloga: Novaković, Elesin (Vranješ), M. Nonković, Oto, Tučev, Pupovac, V. Nikolić, Rakas, N. Nonković (Ljiljak), B. Nikolić, Probojčević (Grmuša).

Z. P.

Domaći poraz

SUBOTICA – Nogometaši NK Zrinjski 1932 pretrpjeli su prvi poraz u nastavku prvenstva Gradske lige Subotice izgubivši susret 14. kola protiv gostujuće momčadi Udarnika iz Višnjevca (1:2). Jedini pogodak za domaćina postigao je Rudaš. Sljedeću prvenstvenu utakmicu plavo-bijeli igraju protiv Žednika u nedjelju 22. travnja na svom terenu u Aleksandrovu u 16.30 sati.

ODBOJKA

»Golubice« viceprvakinje države

SUBOTICA – Porazom u četvrtom finalnom duelu doigravanja protiv Crvene zvezde (2:3) odbojkašice Spartaka oprostile su se od borbe za naslov prvakinja države. »Golubice« su imale i jednu meč loptu u četvrtom setu (24:23), ali su gošće iz Beograda

uspjele obraniti napad i na koncu izboriti pobjedu koja im je donijela 26. šampionski naslov. Ekipa trenera Damira Petkovića je ostvarila veliki uspjeh osvajanjem drugog mjesta i potvrdom, nakon plasmana u finale kupa, da je ŽOK Spartak drugi najbolji sastav Srbije.

FLASH VIJESTI

- * NOGOMET, Superliga: Rad – Spartak ZV 1:2
- * NOGOMET, Prva liga, žene: Šabac – Spartak 0:7
- * NOGOMET, Vojvođanska liga Istok: AFK – Bačka 1901 1:5
- * HRVANJE, Prvenstvo Vojvodine: Upješan nastup mladih hrvača Spartaka
- * KOŠARKA, Play out, žene: Spartak – Proleter 70:71
- * ATLETIKA, Memorijal Vladislav Jovanović - Moša: Zapaženi rezultati pionira Spartaka

LADISLAV DEMETER, TENISKI TRENER TK SPARTAK

Lijepa teniska budućnost

Nova sezona navještava dobre rezultate

Razgovor vodio: Dražen Prčić

S novim proljećem započela je i nova teniska sezona na otvorenom. Nakon duge zime i nekoliko mjeseci treninga u dvoranama i balonima, tenisači TK Spartak iz Subotice ponovno su u mogućnosti igrati u prirodnim uvjetima na terenima u Dudovoj šumi. Posjet jednom od najtrofejnijih subotičkih klubova iskoristili smo za razgovor s *Ladislavom Demeterom*, trenerom prve momčadi i voditeljem škole za buduće tenisače.

»Dolaskom ljepšeg vremena i završetkom radova na našim terenima u prilici smo organizirati rad na otvorenom i započeti sve aktivnosti kojima se redovito bavimo tijekom tzv. 'ljetne sezone'. Uz redovite, pojačane treninge svih starosnih kategorija, uskoro započinje s radom i prvi ciklus teniske škole za početnike u kojem očekujemo upis nove generacije budućih tenisača i tenisačica«, ukoliko

nas je upoznao s planovima rada trener Ladislav Demeter.

PRVA LIGA

Momčad TK Spartak natječe se u Prvoj ligi Srbije koja broji 16 klubova, a ove godine je došlo do promjene u formatu natjecanja koje će biti organizirano po posve drugačijem sustavu.

»Savez je odlučio organizirati prvoligaško momčadsko natjecanje po ugledu na Davis cup, pa će se ove sezone igrati po kup sustavu, točnije na ispadanje. Momčadi koje prođu prvo kolo nastavljaju dalje u borbi za naslov prvaka države, dok poražene na drugoj strani igraju za ostanak u društvu najboljih momčadi u državi. Po starom ostaje jedino način odigravanja pojedinačnih i mečeva u paru, po sustavu 5 singlova i dva dubla. Okosnicu naše momčadi čine mladi igrači koji su još uvijek dio juniorskog pogona (*Andrej Biro, Laslo*

Dere, Andor Vaš, Danijel Juhas i drugi), a koji će biti ojačani za još nekoliko nešto starijih igrača (*Atila Kulhanek, Bojan Temunović*).«

BUDUĆNOST IZ DUDOVE ŠUME

Početak nove sezone donosi i mnoštvo turnira u svim starosnim kategorijama na kojima će tijekom sljedećih nekoliko mjeseci nastupati tenisači TK Spartak.

»Sezona igranja na otvorenom započela je turnirom za tenisače i tenisačice do 12 godina starosti, koji je održan prvoga vikenda u travnju, na kojemu je u muškoj konkurenciji igrano domaće finale u kojem je *Miloš Vuković* slavio protiv *Darija Bustruca*, dok je kod djevojčica naša tenisačica *Anđela Skrobonja* osvojila drugo mjesto. Lijep je to uvod za brojne turnire koji nas očekuju, a mnogo očekujemo upravo u ovoj kategoriji u kojoj imamo dvije velike uzdanice – *Kristijana Juhasa* i *Karima Bendžamu*, pa nam je natjecateljski uzrast do 12 godina jedan od najperspektivnijih u državi. Također, velike nade polažemo u našu najbolju pionirku *Milu Mejić*, pa s pravom možemo kazati kako imamo lijepu tenisku budućnost i da će ova generacija nastaviti brojne uspjehe prethodnih generacija tenisača i tenisačica iz Dudove šume.

REZULTATSKI PLANOVİ

Iako je uvijek nezahvalno unaprijed govoriti o rezultatima koji se očekuju, Ladislav Demeter je napomenuo neke realne klupske želje u pogledu nastupajuće sezone.

»Osim navedene starosne kategorije do 12 godina, puno očekujemo i od juniorske momčadi koja je jedan od glavnih favorita za momčadski naslov prvaka države do 18 godina, dok bi za mladu seniorsku momčad uspjeh predstavljao ostanak u Prvoj ligi. U pojedinačnoj konkurenciji naši su juniori već imali prilike zaigrati

i na profesionalnim turnirima na kojima se otvara mogućnost osvajanja prvih ATP bodova, a sada su još godinu dana stariji i iskusniji, pa bi netko od njih mogao već ove sezone upisati ime na svjetsku ranking ljestvicu. Priliku će imati i početkom rujna kada se na našim terenima igra Futures turnir, dok će tenisači i tenisačice do 14 godina starosti imati svoj ITF turnir kojemu će TK Spartak biti domaćin sredinom svibnja. Naravno, tu su brojna domaća natjecanja, kao i turniri u inozemstvu na kojima će shodno financijskim mogućnostima sudjelovati svi naši natjecatelji, pa je realno za očekivati mnogo deobrih rezultata u svim konkurencijama.«

TENISKA ŠKOLA

Godinama se u TK Spartak posvećuje velika pažnja »regrutiranju« novih igračkih snaga, a prvi korak ulasku u svijet »bijeloga sporta« svi tenisači i tenisačice čine u »teniskoj školi«.

»Ovogodišnji ciklus teniske škole, koji je uvijek besplatan u prvih nekoliko tjedana, započinjemo u drugoj polovici travnja, a upis je već u tijeku. Prošle je godine kroz našu školu prošlo više od 200 teniskih poletaraca i ponovno očekujemo sličan odaziv. Svi zainteresirani dječaci i djevojčice do deset godina starosti mogu se upisati i započeti s učenjem igranja tenisa. Prema nalogu ITF-a, došlo je do promjene u radu i igri najmlađih starosnih kategorija i sada se preferira igranje na polovici terena s modificiranim, lakšim lopticama. Kada će započeti i prva službena natjecanja po novom načinu, još uvijek ne znamo, jer još postoje određene poteškoće oko nabave rekvizita, ali mi smo još prošle sezone započeli obuku najmlađih po novom sustavu«, rekao je na koncu razgovora trener Ladislav Demeter i pozvao sve zainteresirane mališane da dođu u Dudovu šumu i oproba se na teniskom terenu.

POGLED S TRIBINA

Kiks

Kao četvrtfinalist ovogodišnje Lige prvaka hrvatski prvak Zagreb CO unaprijed je proglašen glavnim favoritom za osvajanje naslova prve rukometne regionalne lige (SEHA), osobito jer se završni turnir četiri najbolje momčadi nakon regularnog dijela prvenstva igrao u zagrebačkoj Areni.

Ali, polufinalni duel protiv Vardara donio je neočekivani poraz (29-30) i »utješni« duel za treće mjesto protiv slovačke momčadi Tatran iz Prešova. Treće mjesto za objektivno najjaču momčad i nije neki rezultat, a kiks na finalnom turniru svojom pozicijom »platio je« trener Ivica Obrvan. Po hitnom postupku, samo pet dana prije

prvog četvrtfinalnog duela protiv njemačkog Kiela, na njegovo mjesto je postavljen izbornik hrvatske reprezentacije Slavko Goluža. Kiks protiv Vardara zazvonio je alarmom velike uzbune.

Klupski čelnici su svoju odluku pojasnili činjenicom kako izbornik odlično poznaje velik broj igrača koji nose i reprezentativnu majicu, pa mu neće biti teško u kratkom vremenskom razdoblju adaptirati se u rad s momčadi. Smjena trenera pred veliki duel može biti dvosmjerna, ovisno kako momčad doživi novog stratega i moderatora igre. Često puta se događa da upravo »šok terapija« donese pozitivan učinak i trgne momčad, koja nakon smjene zaigra posve drukčije. Opet, poznati su i drugi primjeri kada ni nov čovjek na klupi ne uspije odmah u smjeru željenog rezultata.

Činjenica jest da sastav Zagreba u svojim redovima imaiskusne rukometaše koji u »nogama i rukama« imaju stotine teških i važnih utakmica, pa neće imati preveliko breme pred »susret godine« protiv favoriziranih Nijemaca. Dobro bi bilo izvući pouku iz prošlosubotnjeg kiksa, obrnuti uloge i svladati Kiel. Jer, Vardar koji je uzgred i osvojio naslov prvaka prve regionalne rukometne lige je pokazao kako se treba igrati protiv favorizirane momčadi i to još na gostujućem terenu. U subotu 21. travnja, hrvatski prvak ima priliku za veliki europski popravni, a mali regionalni kiks bit će brzo zaboravljen.

D. P.

NOGOMET

Remi Dinama, poraz Hajduka

Neopterećeni natjecateljskom neizvjesnošću nogometaši novog hrvatskog prvaka Dinama odigrali su opuštenih 1-1 protiv gostujuće momčadi Zadra, dok je budući viceprvak Hajduk doživio poraz protiv domaćeg Osijeka (1-2).

Ostali rezultati 26. kola: Split – Rijeka 2:0, Cibalia – Šibenik 5:1, Zagreb – Istra 1961 2:1, Slaven – Lokomotiva 3:1, Inter – Lučko 1:1
Tablica: Dinamo 67, Hajduk 51, Split, Slaven 43, Cibalia, Zagreb 39, Lokomotiva, Zadar 36, Istra 1961, Osijek 35, Rijeka 33, Inter 32, Šibenik 24, Lučko 23, Karlovac 17, Varaždin 8

Vugrinec novi rekorder

Upisavši se u listu strijelaca protiv Lokomotive, nogometaš Slavena iz Koprivnice Davor Vugrinec je postigao 127. prvenstveni gol i postao najbolji golgeter u povijesti 1. HNL. Dosadašnji kralj strijelaca je bio nekadašnji napadač Dinama Igor Cvitanović.

KOŠARKA

Cibona ne posustaje

Novom pobjedom, protiv Svjetlosti Brod (79-64) u 8. kolu 1. HKL košarkaši Cibone nastavljaju nepobjedivi niz u natjecanju najboljih košarkaških momčadi Hrvatske. Domaćom pobjedom protiv Cedevite (80-78), Split je stigao do diobe druge pozicije. Ostali rezultati 8. kola: Zabok – Zadar 73:82, Jolly JB – Zagreb CO 87:95.

Tablica: Cibona 16, Cedevita, Split 14, Zadar 13, Zagreb CO 12, Zabok, Jolly JB, Svjetlost Brod 9

TENIS

Oproštaj Ljubičića

Porazom od Ivana Dodiga u prvom kolu Masters turnira u Monte Carlu, jedan od najboljih hrvatskih tenisača svih vremena oprostio se od aktivne igračke karijere tijekom koje je osvojio 10 ATP naslova, igrao 14 finala, osvojio Davis Cup (2005.), olimpijsku broncu u paru s Mariom Ančićem (2004) i bio treći igrač svijeta (2006.). U trenutku odlaska, Ljubo zauzima 53. poziciju na ATP ljestvici i oprostio se kao drugi hrvatski reket.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodajem nedovršenu kuću na placu od 400 m² u Tavankutskoj ulici, preko puta Blaškova križa, u blizini centra grada. Tel.: 062 513 798.

Izdajem u Novom Sadu, kod Master centra dvosoban namješten stan, 56 četvornih metara, I. kat. Cijena 150 eura, plus depozit. Tel.: 064 3486975

Izdajem poslovni prostor u Subotici veličine 240 m² (radionica/skladište 100 m², 2 ureda 56 m² i 4 prazne prostorije za maloprodaju ili usluge) u Ulici Ivana Ivanića br. 33 (iz Braće Radića). Tel.: 069 754 202.

U Subotici na Radijalcu izdajem jednokrevetnu namještenu sobu s upotrebom kupaonice, CG CATV, za učenika-cu studenta-cu nepušača. Tel.: 024-558227 ili 061-1979116.

Izdajem u Novom Sadu, kod Master centra dvosoban namješten stan, 56 četvornih metara, I. kat. Cijena 150 eura, plus depozit. Tel.: 064 3486975

Izdajem poslovni prostor u Subotici veličine 240 m² (radionica/skladište 100 m², 2 ureda 56 m² i 4 prazne prostorije za maloprodaju ili usluge) u Ulici Ivana Ivanića br. 33 (iz Braće Radića). Tel.: 069 754 202.

Torte i kolače pravim. POVOLJNO. Tel.: 024-527-499 i 064-18-39-591.

Prodajem sliku ulje na platnu hrvatskog slikara Ivana Čorka. Slika je stara 50-60 godina. Tel.: 061-139-19-52.

Prodajem ulje lavande, pomaže kod problema s: bakterijom eserihije coli, bronhijalne astme glavobolje. Tel.: 064-29-42-338.

U najljepšem dijelu Kertvaroša u Subotici 800 m od Gradske kuće prodaje se dio obiteljske kuće cca 60 m spremno za adaptaciju za 15.500 eura. Tel.: 063-8838747 i 024-572-875.

Kupio bih vjetrenjaču za 12V.=750W. Može nekompletna ili neispravna. Tel.: 061 691 92 37.

U Subotici, na Radijalcu, izdajem jednokrevetnu namještenu sobu s upotrebom kupaonice, CG, CATV. Za učenika ili učenicu, studenta, nepušača. Tel.: 024 558 227 ili 061 19 79 116.

Izdajem dvosoban namješten stan u Zagrebu (Folnegovićevo naselje), 3 kreveta, plinsko grijanje, blizina tramvajske stanice. Cijena: 300 eura. Tel.: 00381 63 8820654 (Srbija) ili 00385 91 1770000 i 00385 98 819437 (Hrvatska).

Prodajem zbirke zadataka za pripremu državne mature za hrvatski, engleski, matematiku, fiziku, kemiju i biologiju. Tel.: 063 8820654.

Tražim mladu žensku osobu koja nije u radnom odnosu za poslove u kući. Tjedno dva puta po par sati. Tel.: 024 520 764. Zvati od 12 do 14 sati.

Povoljno prodajem 80 knjiga iz kompleta »Pet stoljeća hrvatske književnosti«. Tel.: 024/542-754.

Prodajem petosobnu kuću na kat u centru Kertvaroša, može za 2 obitelji, od čvrstog materijala izgrađena 1966.-1968., gradsko grijanje, voda, trofazna struja, parket, cca 200-200 m², plac cca 500 m². Tel.: 024-545-901.

Čamci od belog slavonskog hrasta, po vašim ili mojim dimenzijama, prijevoz po dogovoru. Petar Okrugić, Morović. Tel.: 064-3467056; www.okrugic-camci.co.rs

Primila bih u svojoj kući u Bačkoj Topoli dvije ili tri osobe za izdržavanje; primam i nepokretne. Plaćanje po dogovoru. Tel.: 069-177-17-99.

Pakrac – na prodaju odmah useljiva obiteljska kuća – dvokatnica površine oko 280 m² sa svim priključcima. Dokumentacija o vlasništvu uredna. Tel.: 00 381 62 788 932.

Prodajem kvalitetan bolnički električni krevet i toaletnu stolicu u odličnom stanju. Tel.: 062 890 16 44.

Izdajem poslovni prostor u Subotici, 54m², strogi centar, pješačka zona, ulični deo 10 m, sve u staklu. Tel.: 063 516-300.

Prodajem: proso, zob, kombajn Zmaj 780 u odličnom stanju, peč za centralno grijanje na čvrsto gorivo, novi »smederevac« i električni štednjak s polovinom na plin. Tel.: 064-2281100.

Prodaje se kuća na Makovoj sedmici sa svim sporednim prostorijama i zidanim bazenom u dvorišnom dijelu, dimenzija: 7 x 4 m i placem od 3 motike, s mogućom zamjenom za odgovarajući stan i doplatu. Tel.: 063/538-639.

Prodajem sliku ulje na platnu slikara Gustava Matkovića, Portret djevojčice s psom. Povoljno. Tel.: 061-4338-102.

Izuzetno povoljno iznajmljujem kuću kojoj je potrebno sređivanje. Cijena po dogovoru. Blizu autobusnog kolodvora u Subotici. Tel.: 064-9640-745.

Povoljno izdajem kuću kojoj je potrebno sređivanje, može i kao skladišni prostor, minut od autobusnog kolodvora u Subotici. Tel.: 064/9640-745

Prodaje se garažno mesto u centralnoj garaži na Radijalcu. Tel.: 064/288-72-13

Prihvatila bih čuvanje i održavanje stambene zgrade na užem i širem području grada Subotice, uz plaćanje svih režijskih i komunalnih troškova, bez plaćanja zakupnine. Tel.: 064/121-85-48.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važit će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Preplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara
☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 40 EURA
☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
 Ulica i broj: _____
 Mjesto i zemlja: _____
 Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Preplata na internetsko izdanje tjednika

- * **Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje**
- * **Inozemstvo: 10 eura godišnje**

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/preplata

SWIFT: VBUBRS 22
 VOJVOĐANSKA BANKA
 AD MS FIL. SUBOTICA
 IBAN: RS3535500000200292421
 NIU Hrvatska riječ,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
 NIU »Hrvatska riječ«,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II,
 24000 Subotica
 Uplatu izvršiti na broj žiro računa
 355-1023208-69

SVETLANA ZEC, SONČANKA S GLASNICAMA SLAVUJA I DUŠOM U BOJAMA

Snovi u »Šokadiji« ostvareni

Na nedavno organiziranoj izložbi kućnih rukotvorina u Apatinu, među ostalima, sa svojim oslikanim bocama predstavila se i Sončanka, članica KPZH »Šokadija« od njezina utemeljenja, *Svetlana Zec*. Ova mladolika baka kroz nekoliko godina će napuniti pedeset, a lice joj još uvijek krasi osmijeh djevojke. Po izobrazbi je kuharica, a u okviru profesije obožava izrađivati kolače.

KUHARICA

U sezoni se otisne u matičnu Hrvatsku, na plavi Jadran, kako bi tamo zaradila korice kruha. »Četverogodišnju srednju kuharsku školu završila sam 1983. godine u Somboru. Za razliku od mnogih koji su se u kuharsku ili konobarsku školu upisali zbog toga što u druge zbog slabijega uspjeha nisu mogli, ja sam ovo zanimanje kao svoje životno opredjeljenje vidjela još u djetinjim danima. Zbog toga i nisam upisala trogodišnju, nego četverogodišnju školu«, priča Svetlana milujući pogledom nekoliko oslikanih staklenih boca iz svoje kućne radinosti.

Njezin životni suputnik, dobrodušni i uvijek nasmijani *Mata Zec*, pokretač svih aktivnosti glede utemeljenja KPZH »Šokadija«, najveća joj je potpora u svemu što radi. Svakako i ona njemu. »Od mladosti smo kroz život prolazili oslanjajući se jedno na drugo. Nije nam uvijek bilo baš lako. Uzeli smo se dosta mladi. Brzo su došla i djeca, kći *Biljana* u prosincu 1983. godine, a četiri godine kasnije i sin *Marko*. Biljana se, poput majke, dosta rano udala, pa danas doista uživamo u društvu dvoje unučadi. Marko još nije oženjen, živi u

Hrvatskoj gdje je i stalno uposlen. Valjda će Bog dati da se i on skrasi«, priča Mata.

OSLIKAVANJE STAKLENIH POSUDA

Osnivanjem »Šokadije« došli su novi problemi, ali i nova zadovoljstva. Mata se više posvetio onom najmukotpnijem, radu na organizaciji. »Rane od devedesetih još su bile relativno svježije, pa u ovim krajevima osnivanje udruge s jasnom nacionalnom odrednicom baš i nije dočekano s nekim velikim oduševljenjem. No, upornošću, srcem i strpljenjem uspjeli smo i sada je 'Šokadija', na moje veliko zadovoljstvo, jedna doista respektabilna institucija«, kaže Mata. Svetlana se posvetila

onom što joj je rođenjem usadeno u dušu. Bila je jedna od najaktivnijih članica folklorne sekcije. »Plesala sam, ali sam najviše uživala u pjevanju. Istraživali smo i obnavljali naše stare pučke napjeve. Na moje najveće zadovoljstvo, tadašnje predsjedništvo Šokadije odlučilo je formirati likovnu sekciju. Prihvatila sam se tog posla punim srcem. Od djetinjih dana duša mi je puna boja i oblika. Nisam imala precizno isprofiliranu tehniku, radila sam najviše temperu. Vremenom nalazim sebe u oslikavanju staklenih površina. I danas mi svaki slobodni trenutak ispunjava oslikavanje staklenih posuda, pogotovo boca. Mnoge od tih uradaka sam darovala prijateljima diljem Europe, a neke od njih sam i prodala«, priča

Svetlana uz kavu. Pokazuje i neke od fotografija na kojima su Svetlanine gastronomske, prave umjetničke kreacije. »I moje zvanje se graniči s umjetnošću. Nije svejedno kako ćete gostu aranžirati jelo, nije svejedno kako ćete ukrasiti tortu. Kuharica sam, ali sam se kroz praksu specijalizirala za slastičarstvo. Obožavam izradu peciva, kako slanah, tako i slatkih, a pravi izazov mi je ukrašavanje torti. Nerado rabim one gotove ukrase koji su danas masovno u ponudi tržišnih centara. Sama smišljam smjese za ukrašavanje, puštam mašti na volju i tako mi je svaka torta unikatna«, kaže Svetlana.

Uz kavu je isplivala i jedna od pikanterija iz života obitelji Zec. Već se dalo zamijetiti kako je Svetlana mlada baka, a tek iz Matine priče uz kavu postalo je jasno kako. »Kako kažu stari, Svetlana i ja smo se zagledali jedno u drugo vrlo mladi. Bili smo nestrpljivi, pa smo se vjenčali 7. kolovoza 1982. godine, iako joj je tek predstojala matura školska godina. Istina, ni njezini ni moji roditelji baš i nisu bili pretjerano obradovani, no naša ljubav je bila jača od svega što bi joj se moglo ispriječiti. Nepunih mjesec dana poslije vjenčanja Svetlani je počela i završna godina izobrazbe za kuharicu. Sve je išlo kako je samo poželjeti mogla. U malu nepriliku došli smo kada joj je trebalo otići na roditeljski. Njezini su to odbili s obrazloženjem da je ona sad svoj čovjek, a da ide netko od mojih, nije dolazilo u obzir. I, normalno, izbor je pao na mene. Bilo mi je malo nelagodno, a i danas se rado sjećamo te epizode. Godina pravog slavlja bila nam je 1983. Svetlana je u lipnju maturirala i dobila zvanje kuharice IV. stupnja, a 6. prosinca nam se rodila kći Biljana«, uz srdačan smijeh završava obiteljsku priču Mata.

Ivan Andrašić

Svi bi samo bazdalikali

Bać-Iva vi dana svaj u čudu. Vamo štrajkuju doktori, tamo učitelji, namo žandari, samo rabadžije niko ne prikaziva. Cigurno zna da i oni štrajkuju, al sirotinju, kanda, niko ni ne volji. »Eeej, kuće nam već otiš ta naša jadna država š nama takima kaki smo?« – kaže on njegove, al ni još dobro ni svršijo što je počo, a no njegov dada i oma š vrati sida zastal, kaže dojće i mater. Ko da su namerisali da je njegova otegla bundivaru, pa će od okrajaka bit i pogača. »Ne znam, dado, baš se divanimo od naše jadne države« – počimlje bać-Iva. »Ta kaka je to, opet, država?« – oma privata dada. »Pazi, dite, prava država, na priliku, izgleda ko jedan ozbiljniji gazdašag. E, sad gledaj! Svaki gazdašag mora bit ogradit! Bome, mora se znat i koga i čega imade u dvoru. Znade se i di je misto za marvu, di za živinu, a svi oni dobro znadu i da ne smiju u bašču, Taksa oma pravi zla. A dobro se znade i ko drži kajase, a ko varnjaču. Tako i u države. Kad je bila ozbiljna, svaj svit je plaćo porez, doktori su nas ličili, učitelji učili dicu, a kad nisu radili u škole, bili u omladine. A štaj vo danas, doktori sadu vočke, učitelji prigledu svinje, a svi zajedno se još latili i politike, pa su više po konferencija, neg u škole i abolante« – zapržitijo se dada. »Dado, nisu to više stara vrimenta, kad su svi voljili radit no što jim zapovida komitet. Ne nauču oni dicu više ni u škole kako triba, a ne da se tude još muču š njima potli škole. Dobro, imade i taki što oče, al samo jedno po jedno i na sat« – jedva se bać-Iva utrupa u divan, pa se zaštodiro zastalom, čovek bi reko da je zadrmo. Dada i mater se počeli ništa peckat i protirivat, al ne bi se on mišo, jel će do kraj još ispast i grbav. »Znadete, dado, sve mi nikako izgleda da baš jako ni ne znamo poštivat kriv što ga jidemo. Evo, vi dana vidim na televizije da bi ništa svi štrajkovali. Sad opet učiteljima ni dobro, pa se bunu. Kažu da čedu imat više raspusta, pa ko da bi jim onda tribovalo i više novaca« – odjedamput se vrati u divan. »E, dite, znadeš kako je, kad već nisu u škole, zo to vrime se moru više grijat doma, pa onda ako će nikud otpu-
tovat, opet triba više, pa... ako ćemo baš sve sapit, izgleda da jim stvarno triba. A no što nacmo zaradu, nigdi se ni ne sapit« – brani ji dada. »Dabome, nek štrajkuju i to svi redom. Eto, da krenemo od dice. Pri pet godina za dodatak se mogle kupit lipe patike i još bi ostalo za koji par čerapica. Danas zo te novce mož kupit samo šnjure od patika, a ako malo kalamiš, možda i jedne čerapice. I mliko bilo 12 dinara, a sad je 90« – kuražno mu dokaziva bać-Iva. »A i ta dica, šta misliš, ko da smo baš svi otrani na mliku. Nek malo jidu i masna kruva« – mrnda dada. »Čekajte, dado, eno se i nikaki matori ništa bunu. Tribalo države novaca, pa su jim uzeli nikoliko penzija. Odjedamput. Vratice jim na više put, ko ne umre dočekaće. Ko ne dočeka, nek lipo sidne na lopatu i ide štrajkovat. Pa onda, mogle bi štrajkovat bebe, pa matere, pa ni što ne radu, pa ni što radu ko ludi za bumbaču, pa doktori, pa fiškali, pa štrekari, pa... šta vam ja znam ko bi još šta i zašto mogo!« – ne dade se bać-Iva. Dada se odjedamput digo i ošo doma, ni pogaču ni dočeko. Kanda mu se ni malo ni sviđalo vo što je bać-Iva reko za matore. A bać-Iva samo osića izmišane nikaki bis i žalost. Eto i njegova već po godine štrajkuje, vada je se osladilo, al džaba, novaca niotkud. Izašo je u gank i jako otpljunijo, al gorčinu iz sebe ni izbacijo.

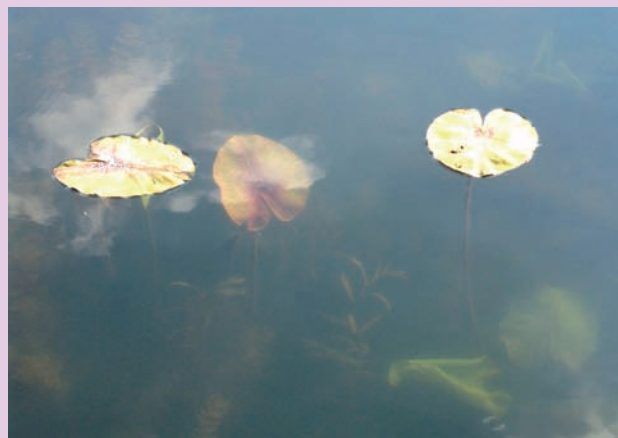
Piše: Ivan Andrašić

U NEKOLIKO REDAKA

Bicikl

Svi kažu kako se vještina vožnje bicikla ne može zaboraviti. Jednom kada naučiš to ti ostaje zauvijek. Kako su cijene goriva otišle u nebo, mnogi ponovno počinju razmišljati o vožnji popularnog, najjeftinijeg prijevoznog sredstva. Dobro je što ne moraju brinuti jesu li zaboravili voziti. Moraju brinuti jedino da ga dobro zaključaju...

FOTO KUTAK

Prirodna ljepota!

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

KVIZ

Benedikt Kotruljević

Koje je godine i gdje rođen hrvatski ekonomist i diplomat Benedikt Kotruljević?
Gdje je proveo veći dio svoje službe?
Što je njegov izum?
Kako se zove njegovo glasovito djelo?
Koje je godine napisano, a kada je tiskano?
Za što se smatra ovo važno ekonomsko djelo?
Gdje se čuva prva kopija?
Kada je umro Benedikt Kotruljević?

Roden je oko 1400. godine u Dubrovniku.
U Napulju, na dvoru aragonskog kralja Alfonsa V.
Dvostavno knjižgovođstvo.
Knjiga o umijeću trgovanja.
Napisana je 1458., a tiskao ju je Frane Petrić tek 1573. godine u Veneciji.
Za prvi europski priručnik o ekonomiji i knjižgovođstvu.
U Nacionalnoj knjižnici Maite.
1468. godine.

VICEVI

Što učiniti kada jurite u vlak, ispred vas juri Ferrari, a iza vas space shuttle?
Zamolite momka da zaustavi ringišpil!

Otac čita kćerinu bilježnicu iz književnosti.
- Imaš odlične ocjene, samo mislim da bi trebala pisati malo čitkije.
- Nikako. Onda bi učiteljica opazila moje pogreške.

U gostima teta nudi malu Maricu bombonima:
- Uzmi punu šaku.
- Radije bih da mi ih vi date - odgovara curica.
- Zašto?
- Pa, vi imate veću šaku!

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

ts tržnica AD
subotica

www.subotickatrznica.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

VIKEND AKCIJA

20.4-
23.4.2012.

Filet soma pangasius 1kg
rinfuzno

~~255.90din~~
229.90din

Šampinjoni 300 g

1 kg 216,33 din

~~66.90din~~
64.90din

Riža Sant Andrea 1kg

~~148.90din~~
128.90din

Brašno T500 1 Kg

~~45.50din~~
40.90din

Začin 500g

1 kg 143,80 din

~~96.90din~~
71.90din

Voda Radenska 1,5 l

1litra 26,80 din

~~55.90din~~
39.90din

Ulošci higijenski Feel Fine
više vrsta

~~82.90din~~
69.90din

Omekšivač za rublje Silan
Mediteran 2L + Merix 600g
GRATIS

1 litra 139,95 din

~~363.90din~~
279.90din

AKCIJA NA KOMPLETAN
ASORTIMAN PROIZVODA AJAX

-17%

OD 17.4. DO 17.5.2012.

NOVO

PETAK - SUBOTA - NEDJELJA

Popust na svaku kupnju i 10. 11. 25. i 26. u mjesecu!
Popustu ne podleže: duhanska roba, tisak, artikli iz robnih rezervi, akcijski artikli i artikli sa trajno niskim cijenama

- 10%

Hrvatsko nacionalno vijeće,
Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata i
NIU »Hrvatska riječ«

raspisuju nagradni literarni i likovni

NATJEČAJ

za učenike osnovnih i srednjih škola koji
pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku ili
predmet Hrvatski jezik s elementima
nacionalne kulture, kao i za učenike –
članove hrvatskih udruga
kulture u Vojvodinina temu

Moj lijepi zavičaj

u čast 100. obljetnice rođenja pisca Ante
Jakšića i 150. obljetnice rođenja pjesnika
Ante Evetovića Miroljuba.

Literarni radovi (pjesma, proza u obliku
kratke priče ili sastavka) mogu biti pisani
hrvatskim standardnim jezikom, te
mjesnim hrvatskim govorima (bunjevačka i
šokačka ikavica). Likovni radovi mogu biti
rađeni u svim tehnikama, na formatima
maksimalne veličine bloka 5. Radovi
trebaju sadržavati sljedeće podatke: ime i
prezime učenika, razred, naziv škole i
mjesto, ime i prezime učitelja, nastavnika
ili profesora (mentora).

Radove je potrebno poslati na adresu
Hrvatskoga nacionalnog vijeća,
Preradovićeva 13, 24000 Subotica
Rok za predaju radova je
20. svibnja 2012. godine.

Autori najboljih radova bit će nagrađeni na
završnoj svečanoj akademiji za
najuspješnije učenike,
u lipnju 2012. godine.

Dodatne informacije mogu se dobiti kod
Anđele Horvat, članice IO HNV-a
zadužene za obrazovanje na telefon:
+381/646590686 ili e-mailom:

ZAVOD ZA KULTURU
VOJVODANSKIH HRVATA

INFORMACIJSKA POLITIČKA TIJELA
IZLAZAK OD 1945. DO 2011.
OBRATITI SE
**HRVATSKA
RIJEČ**

